Isocrates.

VENDUNT

BRUXELLIS
J. FRANK.

FLORENTIAE
GUILIELMUS PIATTI.

HAMBURGI
I. G. HEROLDUS IUNIOR.

HANNOVERAE
BIBLIOPOLIUM REGIUM HAHNII.

LUGDUNI-BATAVORUM
H. W. HAZENBERGIUS IUNIOR.

LONDINI
BLACK, YOUNG & YOUNG.

VIENNAE
FRIDERICUS VOLKE.

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ
# ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

# ISOCRATIS
# PANEGYRICUS

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI

A GUIL. DINDORFIO

PASSIM REFICTA

BREVEM ANNOTATIONEM CRITICAM

ADIECIT

GUSTAVUS PINZGER.

LIPSIAE

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

MDCCCXXV.

# PRÆFATIO.

Textum huius editionis ex recensione Bekkeriana paucis mutatis adornavit Guilielmus Dindorfius*). Huic textui ego ab honestissimo bibliopola, cuius bene de antiquis litteris merendi studium, quantum in me situm erat, adiuvandum censui, rogatus notas criticas addidi, in quibus id potissimum spectavi, ut, qua auctoritate nitatur textus, perspiceretur. Attuli igitur Urbinatis codicis, ex quo tota pendet Bekkeriana recensio, lectiones omnes,

*) Discessit autem Dindorfius a Bekkero, praeter lectionis quasdam varietates, quas in annotationibus indicavi, primum in commatis ponendis, quae propius etiam ad Buttmanni placita (gramm. plen. T. I. p. 67 seqq.) accommodavit, deinde ante comma gravem posuit loco acuti, quem Bekkerus habet, tum in mediis verbis compositis ϛ pro σ scripsit (me quidem non assentiente), porro περ cum relativis in unam vocem conjunxit, quae apud Bekkerum separatim exarantur, denique in infinitivis ἂν scripsit pro ᾶν.

rarius codicum Fuggerani, Oxoniensis, Bavarici, Parisiensis a Coraë collati, (qui est Vaticanus alter num. 65.) et Augerianorum HINK, nec non editionum antiquarum Mediolanensis, Aldinae et Haganoënsis mentione facta. Vulgatam lectionem cum Bekkero dixi Coraëam, quatenus e libris manuscriptis ducta est, quam ubi simpliciter a recepta lectione differre notavi, sciendum est, receptam Urbinatis libri niti auctoritate. In quibus locis a Bekkero vel Dindorfio mihi recedendum esse putavi, eos asterisco notatos reperies. Scribebam Vratislaviae Idibus Sept. anni MDCCCXXV.

*G. P.*

# ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ.

Πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων καὶ 41 τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάντων, ὅτι τὰς μὲν τῶν σω- (Steph.) μάτων εὐεξίας οὕτω μεγάλων δωρεῶν ἠξίωσαν, τοῖς δ' ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἰδίᾳ πονήσασι καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὕτω παρασκευάσασιν ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν δύνασθαι, τούτοις δ' οὐδεμίαν τιμὴν ἀπένειμαν, ὧν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς μᾶλλον ποιήσασθαι πρόνοιαν· τῶν μὲν γὰρ ἀθλητῶν δὶς τοσαύτην ῥώμην λαβόντων οὐδὲν ἂν πλέον γένοιτο τοῖς ἄλλοις, ἑνὸς δὲ ἀνδρὸς εὖ φρονήσαντος ἅπαντες ἂν ἀπολαύσειαν οἱ βουλόμενοι κοινωνεῖν τῆς ἐκείνου διανοίας. οὐ μὴν ἐπὶ τούτοις ἀθυμήσας εἱλόμην ῥᾳθυμεῖν, ἀλλ' ἱκανὸν νομίσας ἆθλον ἔσεσθαί μοι τὴν δόξαν τὴν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου γενησομένην ἥκω συμβουλεύσων περί τε τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τῆς ὁμονοίας τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, οὐκ ἀγνοῶν ὅτι πολλοὶ τῶν προσποιησαμένων εἶναι σοφιστῶν ἐπὶ τοῦτον τὸν λόγον ὥρμησαν, ἀλλ' ἅμα μὲν ἐλπίζων τοσοῦτον διοίσειν ὥστε 42 τοῖς ἄλλοις μηδὲν πώποτε δοκεῖν εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν, ἅμα δὲ προκρίνας τούτους καλλίστους εἶναι τῶν λόγων οἵτινες περὶ μεγίστων τυγχάνουσιν ὄντες καὶ τούς τε λέγοντας μάλιστ' ἐπιδεικνύουσι καὶ τοὺς ἀκούοντας πλεῖστ' ὠφελοῦσιν, ὧν εἷς οὗτός ἐστιν. ἔπειτ' οὐδ' οἱ καιροί πω παρεληλύθασιν ὥστ' ἤδη μάτην εἶναι τὸ μεμνῆσθαι περὶ τούτων. τότε γὰρ χρὴ παύεσθαι λέγοντας, ὅταν ἢ τὰ πράγματα λάβῃ τέλος καὶ μηκέτι δέῃ βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν, ἢ τὸν λόγον ἴδῃ τις ἔχοντα πέρας ὥστε μηδεμίαν λελεῖφθαι τοῖς ἄλλοις ὑπερβολήν. ἕως δ' ἂν τὰ μὲν ὁμοίως ὥσπερ πρότερον φέρηται, τὰ δ' εἰρημένα φαύλως ἔχοντα τυγχάνῃ, πῶς οὐ χρὴ σκοπεῖν καὶ φιλοσοφεῖν τοῦτον τὸν λόγον ὃς ἢν κατορθωθῇ, καὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους καὶ τῆς ταραχῆς τῆς παρούσης καὶ τῶν μεγίστων κακῶν ἡμᾶς ἀπαλλάξει; πρὸς δὲ τούτοις εἰ μὲν μηδαμῶς ἄλλως οἷόν τ' ἦν δηλοῦν τὰς αὐτὰς πράξεις

ἀλλ' ἢ διὰ μιᾶς ἰδέας, εἶχεν ἄν τις ὑπολαβεῖν ὡς περίεργόν ἐστι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκείνοις λέγοντα πάλιν ἐνοχλεῖν τοῖς ἀκούουσιν· ἐπειδὴ δ' οἱ λόγοι τοιαύτην ἔχουσι τὴν φύσιν ὥςθ' οἷόν τ' εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν πολλαχῶς ἐξηγήσασθαι, καὶ τά τε μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι καὶ τοῖς μικροῖς μέγεθος περιθεῖναι, καὶ τὰ παλαιὰ καινῶς διελθεῖν καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως εἰπεῖν, οὐκέτι φευκτέον ταῦτ' ἐστὶ περὶ ὧν ἕτεροι πρότερον εἰρήκασιν, ἀλλ' ἄμεινον ἐκείνων εἰπεῖν πειρατέον. αἱ μὲν γὰρ πράξεις αἱ προγεγενημέναι κοιναὶ πᾶσιν ἡμῖν κατελείφθησαν, τὸ δ' ἐν καιρῷ ταύταις καταχρήσασθαι καὶ τὰ προςήκοντα περὶ ἑκάστης ἐνθυμηθῆναι καὶ τοῖς ὀνόμασιν εὖ διαθέσθαι τῶν εὖ φρονούντων ἴδιόν ἐστιν. ἡγοῦμαι δ' οὕτως ἂν μεγίστην ἐπίδοσιν λαμβάνειν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας καὶ τὴν περὶ τοὺς λόγους φιλοσοφίαν, εἴ τις θαυμάζοι καὶ τιμῴη μὴ τοὺς πρώτους τῶν ἔργων ἀρχομένους, ἀλλὰ τοὺς ἄρισθ' ἕκαστον αὐτῶν ἐξεργαζομένους, μηδὲ τοὺς
43 περὶ τούτων ζητοῦντας λέγειν περὶ ὧν μηδεὶς πρότερον εἴρηκεν, ἀλλὰ τοὺς οὕτως ἐπισταμένους εἰπεῖν ὡς οὐδεὶς ἂν ἄλλος δύναιτο.

Καίτοι τινὲς ἐπιτιμῶσι τῶν λόγων τοῖς ὑπὲρ τοὺς ἰδιώτας ἔχουσι καὶ λίαν ἀπηκριβωμένοις, καὶ τοσοῦτον διημαρτήκασιν ὥςτε τοὺς πρὸς ὑπερβολὴν πεπονημένους πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων σκοποῦσιν, ὥςπερ ὁμοίως δέον ἀμφοτέρους ἔχειν, ἀλλ' οὐ τοὺς μὲν ἀσφαλῶς, τοὺς δ' ἐπιδεικτικῶς, ἢ σφᾶς μὲν διορῶντας τὰς μετριότητας, τὸν δ' ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγειν ἁπλῶς οὐκ ἂν δυνάμενον εἰπεῖν. οὗτοι μὲν οὖν οὐ λελήθασιν ὅτι τούτους ἐπαινοῦσιν ὧν ἐγγὺς αὐτοὶ τυγχάνουσιν ὄντες. ἐμοὶ δ' οὐδὲν πρὸς τοὺς τοιούτους, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους ἐστὶ τοὺς οὐδὲν ἀποδεξομένους τῶν εἰκῇ λεγομένων, ἀλλὰ δυςχερανοῦντας καὶ ζητήσοντας ἰδεῖν τι τοιοῦτον ἐν τοῖς ἐμοῖς οἷον παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐχ εὑρήσουσιν. πρὸς οὓς ἔτι μικρὸν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ θρασυνάμενος ἤδη περὶ τοῦ πράγματος ποιήσομαι τοὺς λόγους. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ἐν τοῖς προοιμίοις ὁρῶ καταπραΰνοντας τοὺς ἀκροατὰς, καὶ προφασιζομένους ὑπὲρ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι, καὶ λέγοντας τοὺς μὲν ὡς ἐξ ὑπογυίου γέγονεν αὐτοῖς ἡ παρασκευή, τοὺς δ' ὡς χαλεπόν ἐστιν ἴσους

τοὺς λόγους τῷ μεγέθει τῶν ἔργων ἐξευρεῖν. ἐγὼ δ' ἢν μὴ καὶ τοῦ πράγματος ἀξίως εἴπω καὶ τῆς δόξης τῆς ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ χρόνου, μὴ μόνον τοῦ περὶ τὸν λόγον ἡμῖν διατριφθέντος, ἀλλὰ καὶ σύμπαντος οὗ βεβίωκα παρακελεύομαι μηδεμίαν μοι συγγνώμην ἔχειν, ἀλλὰ καταγελᾶν καὶ καταφρονεῖν· οὐδὲν γάρ ὅ τι τῶν τοιούτων οὐκ ἄξιός εἰμι πάσχειν, εἴπερ μηδὲν τῶν ἄλλων διαφέρων οὕτω μεγάλας ποιοῦμαι τὰς ὑποσχέσεις. περὶ μὲν οὖν τῶν ἰδίων ταῦτά μοι προειρήσθω. περὶ δὲ τῶν κοινῶν, ὅσοι μὲν εὐθὺς ἐπελθόντες διδάσκουσιν ὡς χρὴ διαλυσαμένους τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἔχθρας ἐπὶ τὸν βάρβαρον τραπέσθαι, καὶ διεξέρχονται τάς τε συμφορὰς τὰς ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἡμῖν γεγενημένας καὶ τὰς ὠφελείας τὰς ἐκ τῆς στρατείας τῆς ἐπ' ἐκεῖνον ἐσομένας, ἀληθῆ μὲν λέγουσιν, οὐ μὴν ἐντεῦθεν ποιοῦν- 44
ται τὴν ἀρχὴν ὅθεν ἂν μάλιστα συστῆσαι ταῦτα δυνηθεῖεν. τῶν γὰρ Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῖν, οἱ δ' ὑπὸ Λακεδαιμονίοις εἰσίν· αἱ γὰρ πολιτεῖαι δι' ὧν οἰκοῦσι τὰς πόλεις οὕτω τοὺς πλείστους αὐτῶν διειλήφασιν. ὅστις οὖν οἴεται τοὺς ἄλλους κοινῇ τι πράξειν ἀγαθὸν, πρὶν ἂν τοὺς προεστῶτας αὐτῶν διαλλάξῃ, λίαν ἁπλῶς ἔχει καὶ πόῤῥω τῶν πραγμάτων ἐστίν. ἀλλὰ δεῖ τὸν μὴ μόνον ἐπίδειξιν ποιούμενον, ἀλλὰ καὶ διαπράξασθαί τι βουλόμενον ἐκείνους τοὺς λόγους ζητεῖν οἵτινες τὼ πόλη τούτω πείσουσιν ἰσομοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλας καὶ τάς θ' ἡγεμονίας διελέσθαι, καὶ τὰς πλεονεξίας ἃς νῦν παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιθυμοῦσιν αὐταῖς γίγνεσθαι, ταύτας παρὰ τῶν βαρβάρων ποιήσασθαι. τὴν μὲν οὖν ἡμετέραν πόλιν ῥᾴδιον ἐπὶ ταῦτα προαγαγεῖν, Λακεδαιμόνιοι δὲ νῦν μὲν ἔτι δυσπείστως ἔχουσι· παρειλήφασι γὰρ ψευδῆ λόγον, ὡς ἔστιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι πάτριον· ἢν δ' ἐπιδείξῃ τις αὐτοῖς ταύτην τὴν τιμὴν ἡμετέραν οὖσαν μᾶλλον ἢ 'κείνων, τάχ' ἂν ἐάσαντες τὸ διακριβοῦσθαι περὶ τούτων ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔλθοιεν. ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι καὶ μὴ πρότερον περὶ τῶν ὁμολογουμένων συμβουλεύειν πρὶν περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἡμᾶς ἐδίδαξαν· ἐμοὶ δ' οὖν ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει περὶ ταῦτα ποιήσασθαι τὴν πλείστην διατριβὴν, μάλιστα μὲν ἵνα προὔργου τι γένηται καὶ πανσάμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς φιλονεικίας κοινῇ τοῖς βαρβά-

ροις πολεμήσωμεν, εἰ δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἀδύνατον, ἵνα δηλώσω τοὺς ἐμποδὼν ὄντας τῇ τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονίᾳ, καὶ πᾶσι γένηται φανερὸν ὅτι καὶ πρότερον ἡ πόλις ἡμῶν δικαίως τῆς θαλάττης ἦρξε καὶ νῦν οὐκ ἀδίκως ἀμφισβητεῖ τῆς ἡγεμονίας. τοῦτο μὲν γὰρ εἰ δεῖ τούτους ἐφ' ἑκάστῳ τιμᾶσθαι τῶν ἔργων τοὺς ἐμπειροτάτους ὄντας καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας, ἀναμφισβητήτως ἡμῖν προσήκει τὴν ἡγεμονίαν ἀπολαβεῖν, ἥνπερ πρότερον ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· οὐδεὶς γὰρ ἂν ἑτέραν πόλιν ἐπιδείξειε τοσοῦτον ἐν τῷ πολέμῳ τῷ κατὰ γῆν
45 ὑπερέχουσαν ὅσον τὴν ἡμετέραν ἐν τοῖς κινδύνοις τοῖς κατὰ θάλατταν διαφέρουσαν. τοῦτο δ' εἴ τινες ταύτην μὲν μὴ νομίζουσι δικαίαν εἶναι τὴν κρίσιν, ἀλλὰ πολλὰς τὰς μεταβολὰς γίγνεσθαι, τὰς γὰρ δυναστείας οὐδέποτε τοῖς αὐτοῖς παραμένειν, ἀξιοῦσι δὲ τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ὥσπερ ἄλλο τι γέρας ἢ τοὺς πρώτους τυχόντας ταύτης τῆς τιμῆς ἢ τοὺς πλείστων ἀγαθῶν αἰτίους τοῖς Ἕλλησιν ὄντας, ἡγοῦμαι καὶ τούτους εἶναι μεθ' ἡμῶν· ὅσῳ γὰρ ἄν τις πορρωτέρωθεν σκοπῇ περὶ τούτων ἀμφοτέρων τοσούτῳ πλέον ἀπολείψομεν τοὺς ἀμφισβητοῦντας. ὁμολογεῖται μὲν γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιοτάτην εἶναι καὶ μεγίστην καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὀνομαστοτάτην· οὕτω δὲ καλῆς τῆς ὑποθέσεως οὔσης, ἐπὶ τοῖς ἐχομένοις τούτων ἔτι μᾶλλον ἡμᾶς προσήκει τιμᾶσθαι. ταύτην γὰρ οἰκοῦμεν οὐχ ἑτέρους ἐκβαλόντες οὐδ' ἐρήμην καταλαβόντες οὐδ' ἐκ πολλῶν ἐθνῶν μιγάδες συλλεγέντες, ἀλλ' οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γεγόναμεν ὥστ' ἐξ ἧσπερ ἔφυμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν, αὐτόχθονες ὄντες καὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ τοὺς οἰκειοτάτους τὴν πόλιν ἔχοντες προσειπεῖν· μόνοις γὰρ ἡμῖν τῶν Ἑλλήνων τὴν αὐτὴν τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα καλέσαι προσήκει. καίτοι χρὴ τοὺς εὐλόγως μέγα φρονοῦντας καὶ περὶ τῆς ἡγεμονίας δικαίως ἀμφισβητοῦντας καὶ τῶν πατρίων πολλάκις μεμνημένους τοιαύτην τὴν ἀρχὴν τοῦ γένους ἔχοντας φαίνεσθαι.

Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ὑπάρξαντα καὶ παρὰ τῆς τύχης δωρηθέντα τηλικαῦθ' ἡμῖν τὸ μέγεθός ἐστιν· ὅσων δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἴτιοι γεγόναμεν, οὕτως ἂν κάλλιστ' ἐξετάσαιμεν, εἰ τόν τε χρόνον ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς

αὐτῷ, αἰεὶ αὐτὸν p. 41. 7. ἀναμφισβητήτως ἡμῖν προσήκει τὴν ἡγεμονίαν ἀπολαμβάνειν. p. 22. μεῖζον ἢ προσῆκεν αὑτοῖς φρονήσαντας;

πόλεως ἐφεξῆς διέλθοιμεν· εὑρήσομεν γὰρ αὐτὴν οὐ μόνον τῶν πρὸς τὸν πόλεμον κινδύνων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς, ἐν ᾗ κατοικοῦμεν καὶ μεθ' ἧς πολιτευόμεθα καὶ δι' ἣν ζῆν δυνάμεθα, σχεδὸν ἁπάσης αἰτίαν οὖσαν. ἀνάγκη δὲ προαιρεῖσθαι τῶν εὐεργεσιῶν μὴ τὰς διὰ μικρότητα διαλαθούσας καὶ κατασιωπηθείσας, ἀλλὰ τὰς διὰ τὸ μέγεθος ὑπὸ 45 πάντων ἀνθρώπων καὶ πάλαι καὶ νῦν καὶ πανταχοῦ καὶ λεγομένας καὶ μνημονευομένας.

Πρῶτον μὲν τοίνυν, οὗ πρῶτον ἡ φύσις ἡμῶν ἐδεήθη, διὰ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας ἐπορίσθη· καὶ γὰρ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, ὅμως αὐτῷ καὶ νῦν ῥηθῆναι προςήκει. Δήμητρος γὰρ ἀφικομένης εἰς τὴν χώραν ὅτ' ἐπλανήθη τῆς Κόρης ἁρπασθείσης, καὶ πρὸς τοὺς προγόνους ἡμῶν εὐμενῶς διατεθείσης ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν ἃς οὐχ οἷόν τ' ἄλλοις ἢ τοῖς μεμυημένοις ἀκούειν, καὶ δούσης δωρεὰς αἵπερ μέγισται τυγχάνουσιν οὖσαι, τούς τε καρποὺς, οἳ τοῦ μὴ θηριωδῶς ζῆν ἡμᾶς αἴτιοι γεγόνασι, καὶ τὴν τελετὴν, ἧς οἱ μετασχόντες περί τε τῆς τοῦ βίου τελευτῆς καὶ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἡδίους τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν, οὕτως ἡ πόλις ἡμῶν οὐ μόνον θεοφιλῶς, ἀλλὰ καὶ φιλανθρώπως ἔσχεν ὥςτε κυρία γενομένη τοσούτων ἀγαθῶν οὐκ ἐφθόνησε τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ὧν ἔλαβεν ἅπασι μετέδωκεν. καὶ τὰ μὲν ἔτι καὶ νῦν καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν δείκνυμεν, τῶν δὲ συλλήβδην τὰς χρείας καὶ τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ὠφελίας τὰς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένας ἐδίδαξεν. καὶ τούτοις ἀπιστεῖν μικρῶν ἔτι προστεθέντων οὐδεὶς ἂν ἀξιώσειεν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐξ ὧν ἄν τις καταφρονήσειε τῶν λεγομένων ὡς ἀρχαίων ὄντων, ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων εἰκότως ἂν καὶ τὰς πράξεις γεγενῆσθαι νομίσειεν· διὰ γὰρ τὸ πολλοὺς εἰρηκέναι καὶ πάντας ἀκηκοέναι προςήκει μὴ καινὰ μὲν, πιστὰ δὲ δοκεῖν εἶναι τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν. ἔπειτ' οὐ μόνον ἐνταῦθα καταφυγεῖν ἔχομεν, ὅτι τὸν λόγον καὶ τὴν φήμην ἐκ πολλοῦ παρειλήφαμεν, ἀλλὰ καὶ σημείοις μείζοσιν ἢ τούτοις ἔστιν ἡμῖν χρήσασθαι περὶ αὐτῶν. αἱ μὲν γὰρ πλεῖσται τῶν πόλεων ὑπόμνημα τῆς παλαιᾶς εὐεργεσίας ἀπαρχὰς τοῦ σίτου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὡς ἡμᾶς ἀποπέμπουσι, ταῖς δ' ἐκλειπούσαις πολλάκις ἡ Πυθία προςέταξεν ἀποφέρειν τὰ μέρη τῶν καρπῶν καὶ ποιεῖν πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέ-

ραν τὰ πάτρια. καίτοι περὶ τίνων χρὴ μᾶλλον πιστεύειν ἢ
47 περὶ ὧν ὅ τε θεὸς ἀναιρεῖται καὶ πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων συνδοκεῖ, καὶ τά τε πάλαι ῥηθέντα τοῖς παροῦσιν ἔργοις συμμαρτυρεῖ, καὶ τὰ νῦν γιγνόμενα τοῖς ὑπ' ἐκείνων εἰρημένοις ὁμολογεῖ; χωρὶς δὲ τούτων, ἢν ἅπαντα ταῦτ' ἐάσαντες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς σκοπῶμεν, εὑρήσομεν ὅτι τὸν βίον οἱ πρῶτοι φανέντες ἐπὶ γῆς οὐκ εὐθὺς οὕτως ὥσπερ νῦν ἔχοντα κατέλαβον, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν αὐτοὶ συνεπορίσαντο. τίνας οὖν χρὴ μᾶλλον νομίζειν ἢ δωρεὰν παρὰ τῶν θεῶν λαβεῖν ἢ ζητοῦντας αὐτοὺς ἐντυχεῖν; οὐ τοὺς ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένους καὶ πρώτους γενομένους καὶ πρός τε τὰς τέχνας εὐφυεστάτους ὄντας καὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν εὐσεβέστατα διακειμένους; καὶ μὴν ὅσης προσήκει τιμῆς τυγχάνειν τοὺς τηλικούτων ἀγαθῶν αἰτίους, περίεργον διδάσκειν. οὐδεὶς γὰρ ἂν δύναιτο δωρεὰν τοσαύτην τὸ μέγεθος εὑρεῖν ἥτις ἴση τοῖς πεπραγμένοις ἐστίν.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγίστου τῶν εὐεργετημάτων καὶ πρώτου γενομένου καὶ πᾶσι κοινοτάτου ταῦτ' εἰπεῖν ἔχομεν. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὁρῶσά τοὺς μὲν βαρβάρους τὴν πλείστην τῆς χώρας κατέχοντας, τοὺς δ' Ἕλληνας εἰς μικρὸν τόπον κατακεκλειμένους καὶ διὰ σπανιότητα τῆς γῆς ἐπιβουλεύοντάς τε σφίσιν αὐτοῖς καὶ στρατείας ἐπ' ἀλλήλους ποιουμένους, καὶ τοὺς μὲν δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν, τοὺς δὲ διὰ τὸν πόλεμον ἀπολλυμένους, οὐδὲ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα περιεῖδεν, ἀλλ' ἡγεμόνας εἰς τὰς πόλεις ἐξέπεμψεν, οἳ παραλαβόντες τοὺς μάλιστα βίου δεομένους, στρατηγοὶ καταστάντες αὐτῶν καὶ πολέμῳ κρατήσαντες τοὺς βαρβάρους, πολλὰς μὲν ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἠπείρου πόλεις ἔκτισαν, ἁπάσας δὲ τὰς νήσους κατῴκισαν, ἀμφοτέρους δὲ, καὶ τοὺς ἀκολουθήσαντας καὶ τοὺς ὑπομείναντας, ἔσωσαν· τοῖς μὲν γὰρ ἱκανὴν τὴν οἴκοι χώραν κατέλιπον, τοῖς δὲ πλείω τῆς ὑπαρχούσης ἐπόρισαν· ἅπαντα γὰρ περιεβάλοντο τὸν τόπον ὃν νῦν τυγχάνομεν κατέχοντες. ὥστε καὶ τοῖς ὕστερον βουληθεῖσιν ἀποικίσαι τινὰς καὶ μιμήσασθαι τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν πολλὴν ῥᾳστώνην ἐποίησαν· οὐ γὰρ αὐτοὺς ἔδει κτωμένους χώραν
48 διακινδυνεύειν, ἀλλ' εἰς τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀφορισθεῖσαν, εἰς ταύτην οἰκεῖν ἰόντας. καίτοι τίς ἂν ταύτης ἡγεμονίαν ἐπιδεί-

ξειεν ἢ πατριωτέραν τῆς πρότερον γενομένης πρὶν τὰς πλείστας οἰκισθῆναι τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἢ μᾶλλον συμφέρουσαν τῆς τοὺς μὲν βαρβάρους ἀναστάτους ποιησάσης, τοὺς δ' Ἕλληνας εἰς τοσαύτην εὐπορίαν προαγαγούσης;

Οὐ τοίνυν, ἐπειδὴ τὰ μέγιστα συνδιέπραξε, τῶν ἄλλων ὠλιγώρησεν, ἀλλ' ἀρχὴν μὲν ταύτην ἐποιήσατο τῶν εὐεργεσιῶν, τροφὴν τοῖς δεομένοις εὑρεῖν, ἥνπερ χρὴ τοὺς μέλλοντας καὶ περὶ τῶν ἄλλων καλῶς διοικήσειν, ἡγουμένη δὲ τὸν βίον τὸν ἐπὶ τούτοις μόνον οὔπω τοῦ ζῆν ἐπιθυμεῖν ἀξίως ἔχειν οὕτως ἐπεμελήθη καὶ τῶν λοιπῶν ὥστε τῶν παρόντων τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθῶν, ὅσα μὴ παρὰ θεῶν ἔχομεν, ἀλλὰ δι' ἀλλήλους ἡμῖν γέγονε, μηδὲν μὲν ἄνευ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας εἶναι, τὰ δὲ πλεῖστα διὰ ταύτην γεγενῆσθαι. παραλαβοῦσα γὰρ τοὺς Ἕλληνας ἀνόμως ζῶντας καὶ σποράδην οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ δυναστειῶν ὑβριζομένους, τοὺς δὲ δι' ἀναρχίαν ἀπολλυμένους, καὶ τούτων τῶν κακῶν αὐτοὺς ἀπήλλαξε, τῶν μὲν κυρία γενομένη, τοῖς δ' αὑτὴν παράδειγμα ποιήσασα· πρώτη γὰρ καὶ νόμους ἔθετο καὶ πολιτείαν κατεστήσατο. δῆλον δ' ἐκεῖθεν· οἱ γὰρ ἐν ἀρχῇ περὶ τῶν φονικῶν ἐγκαλέσαντες, καὶ βουληθέντες μετὰ λόγου καὶ μὴ μετὰ βίας διαλύσασθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους, ἐν τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο περὶ αὐτῶν. καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν τεχνῶν τάς τε πρὸς τἀναγκαῖα τοῦ βίου χρησίμας καὶ τὰς πρὸς ἡδονὴν μεμηχανημένας, τὰς μὲν εὑροῦσα, τὰς δὲ δοκιμάσασα χρῆσθαι τοῖς ἄλλοις παρέδωκεν. τὴν τοίνυν ἄλλην διοίκησιν οὕτω φιλοξένως κατεσκευάσατο καὶ πρὸς ἅπαντας οἰκείως ὥστε καὶ τοῖς χρημάτων δεομένοις καὶ τοῖς ἀπολαῦσαι τῶν ὑπαρχόντων ἐπιθυμοῦσιν ἀμφοτέροις ἁρμόττειν, καὶ μήτε τοῖς εὐδαιμονοῦσι μήτε τοῖς δυστυχοῦσιν ἐν ταῖς αὑτῶν ἀχρήστως ἔχειν, ἀλλ' ἑκατέροις αὐτῶν εἶναι παρ' ἡμῖν, τοῖς μὲν ἡδίστας διατριβάς, τοῖς δὲ ἀσφαλεστάτην καταφυγήν. ἔτι δὲ τὴν χώραν οὐκ αὐτάρκη κεκτημένων ἑκά- 49
στων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐλλείπουσαν, τὰ δὲ πλείω τῶν ἱκανῶν φέρουσαν, καὶ πολλῆς ἀπορίας οὔσης τὰ μὲν ὅποι χρὴ διαθέσθαι, τὰ δ' ὁπόθεν εἰσαγαγέσθαι, καὶ ταύταις ταῖς συμφοραῖς ἐπήμυνεν· ἐμπόριον γὰρ ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάσατο, τοσαύτην ἔχονθ' ὑπερβολὴν ὥσθ' ἃ παρὰ

τῶν ἄλλων ἓν παρ' ἑκάστων χαλεπόν ἐστι λαβεῖν, ταῦθ' ἅπαντα παρ' αὐτῆς ῥᾴδιον εἶναι πορίσασθαι.

Τῶν τοίνυν τὰς πανηγύρεις καταστησάντων δικαίως ἐπαινουμένων ὅτι τοιοῦτον ἔθος ἡμῖν παρέδοσαν ὥστε σπεισαμένους πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰς ἔχθρας τὰς ἐνεστηκυίας διαλυσαμένους συνελθεῖν εἰς ταὐτὸν, καὶ μετὰ ταῦτ' εὐχὰς καὶ θυσίας κοινὰς ποιησαμένους ἀναμνησθῆναι μὲν τῆς συγγενείας τῆς πρὸς ἀλλήλους ὑπαρχούσης, εὐμενεστέρως δ' εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον διατεθῆναι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ τάς τε παλαιὰς ξενίας ἀνανεώσασθαι καὶ καινὰς ἑτέρας ποιήσασθαι, καὶ μήτε τοῖς ἰδιώταις μήτε τοῖς διενεγκοῦσι τὴν φύσιν ἀργὸν εἶναι τὴν διατριβὴν, ἀλλ' ἀθροισθέντων τῶν Ἑλλήνων ἐγγενέσθαι τοῖς μὲν ἐπιδείξασθαι τὰς αὑτῶν εὐεξίας, τοῖς δὲ θεάσασθαι τούτους πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζομένους, καὶ μηδετέρους ἀθύμως διάγειν, ἀλλ' ἑκατέρους ἔχειν ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσιν, οἱ μὲν ὅταν ἴδωσι τοὺς ἀθλητὰς αὑτῶν ἕνεκα πονοῦντας, οἱ δ' ὅταν ἐνθυμηθῶσιν ὅτι πάντες ἐπὶ τὴν σφετέραν θεωρίαν ἥκουσι, — τοσούτων τοίνυν ἀγαθῶν διὰ τὰς συνόδους ἡμῖν γιγνομένων οὐδ' ἐν τούτοις ἡ πόλις ἡμῶν ἀπελείφθη. καὶ γὰρ θεάματα πλεῖστα καὶ κάλλιστα κέκτηται, τὰ μὲν ταῖς δαπάναις ὑπερβάλλοντα, τὰ δὲ κατὰ τὰς τέχνας εὐδοκιμοῦντα, τὰ δ' ἀμφοτέροις τούτοις διαφέροντα· καὶ τὸ πλῆθος τῶν εἰσαφικνουμένων ὡς ἡμᾶς τοσοῦτόν ἐστιν ὥστ' εἴ τι ἐν τῷ πλησιάζειν ἀλλήλοις ἀγαθόν ἐστι, καὶ τοῦθ' ὑπ' αὐτῆς περιειλῆφθαι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ φιλίας εὑρεῖν πιστοτάτας καὶ συνουσίαις ἐντυχεῖν παντοδαπωτάταις μάλιστα παρ' ἡμῖν ἔστιν, ἔτι δὲ ἀγῶνας ἰδεῖν, μὴ μόνον τάχους καὶ
50 ῥώμης, ἀλλὰ καὶ λόγων καὶ γνώμης καὶ τῶν ἄλλων ἔργων ἁπάντων, καὶ τούτων ἆθλα μέγιστα. πρὸς γὰρ οἷς αὐτὴ τίθησι, καὶ τοὺς ἄλλους διδόναι συναναπείθει· τὰ γὰρ ὑφ' ἡμῶν κριθέντα τοσαύτην λαμβάνει δόξαν ὥστε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαπᾶσθαι. χωρὶς δὲ τούτων αἱ μὲν ἄλλαι πανηγύρεις διὰ πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖσαι ταχέως διελύθησαν, ἡ δ' ἡμετέρα πόλις ἅπαντα τὸν αἰῶνα τοῖς ἀφικνουμένοις πανήγυρίς ἐστιν.

Φιλοσοφίαν τοίνυν, ἣ πάντα ταῦτα συνεξεῦρε καὶ συγκατεσκεύασε, καὶ πρός τε τὰς πράξεις ἡμᾶς ἐπαίδευσε καὶ πρὸς

*ἀλλήλους ἐπράϋνε, καὶ τῶν συμφορῶν τάς τε δι' ἀμαθίαν καὶ τὰς ἐξ ἀνάγκης γιγνομένας διεῖλε, καὶ τὰς μὲν φυλάξασθαι, τὰς δὲ καλῶς ἐνεγκεῖν ἐδίδαξεν, ἡ πόλις ἡμῶν κατέδειξε, καὶ λόγους ἐτίμησεν, ὧν πάντες μὲν ἐπιθυμοῦσι, τοῖς δ' ἐπισταμένοις φθονοῦσι, συνειδυῖα μὲν ὅτι τοῦτο μόνον ἐξ ἁπάντων τῶν ζώων ἴδιον ἔφυμεν ἔχοντες, καὶ ὅτι τούτῳ πλεονεκτήσαντες καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν αὐτῶν διηνέγκαμεν, ὁρῶσα δὲ περὶ μὲν τὰς ἄλλας πράξεις οὕτω ταραχώδεις οὔσας τὰς τύχας ὥςτε πολλάκις ἐν αὐταῖς καὶ τοὺς φρονίμους ἀτυχεῖν καὶ τοὺς ἀνοήτους κατορθοῦν, τῶν δὲ λόγων τῶν καλῶς καὶ τεχνικῶς ἐχόντων οὐ μετὸν τοῖς φαύλοις, ἀλλὰ ψυχῆς εὖ φρονούσης ἔργον ὄντας, καὶ τούς τε σοφοὺς καὶ τοὺς ἀμαθεῖς δοκοῦντας εἶναι ταύτῃ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέροντας, ἔτι δὲ τοὺς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐλευθέρως τεθραμμένους ἐκ μὲν ἀνδρίας καὶ πλούτου καὶ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν οὐ γιγνωσκομένους, ἐκ δὲ τῶν λεγομένων μάλιστα καταφανεῖς γιγνομένους, καὶ τοῦτο σύμβολον τῆς παιδεύσεως ἡμῶν ἑκάστου πιστότατον ἀποδεδειγμένον, καὶ τοὺς λόγῳ καλῶς χρωμένους οὐ μόνον ἐν ταῖς αὐτῶν δυναμένους, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐντίμους ὄντας. τοσοῦτον δ' ἀπολέλοιπεν ἡ πόλις ἡμῶν περὶ τὸ φρονεῖν καὶ λέγειν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὥςθ' οἱ ταύτης μαθηταὶ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι γεγόνασι, καὶ τὸ τῶν* 51 *Ἑλλήνων ὄνομα πεποίηκε μηκέτι τοῦ γένους, ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι, καὶ μᾶλλον Ἕλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδεύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντας.*

*Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ περὶ τὰ μέρη διατρίβειν ὑπὲρ ὅλων τῶν πραγμάτων ὑποθέμενος μηδ' ἐκ τούτων ἐγκωμιάζειν τὴν πόλιν ἀπορῶν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτὴν ἐπαινεῖν, ταῦτα μὲν εἰρήσθω μοι πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις φιλοτιμουμένους, ἡγοῦμαι δὲ τοῖς προγόνοις ἡμῶν οὐχ ἧττον ἐκ τῶν κινδύνων τιμᾶσθαι προςήκειν ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν. οὐ γὰρ μικροὺς οὐδ' ὀλίγους οὐδ' ἀφανεῖς ἀγῶνας ὑπέμειναν, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ δεινοὺς καὶ μεγάλους, τοὺς μὲν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν χώρας, τοὺς δ' ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας· ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσαν κοινὴν τὴν πόλιν παρέχοντες καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἀεὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπαμύνουσαν. διὸ δὴ καὶ κατη-*

γοροῦσί τινες ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων, ὅτι τοὺς ἀσθενεστέρους εἰθίσμεθα θεραπεύειν, ὥσπερ οὐ μετὰ τῶν ἐπαινεῖν βουλομένων ἡμᾶς τοὺς λόγους ὄντας τοὺς τοιούτους. οὐ γὰρ ἀγνοοῦντες ὅσον διαφέρουσιν αἱ μείζους τῶν συμμαχιῶν πρὸς τὴν ἀσφάλειαν οὕτως ἐβουλευόμεθα περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ πολὺ τῶν ἄλλων ἀκριβέστερον εἰδότες τὰ συμβαίνοντ' ἐκ τῶν τοιούτων ὅμως ᾑρούμεθα τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ παρὰ τὸ συμφέρον βοηθεῖν μᾶλλον ἢ τοῖς κρείττοσι τοῦ λυσιτελοῦντος ἕνεκα συναδικεῖν.

Γνοίη δ' ἄν τις καὶ τὸν τρόπον καὶ τὴν ῥώμην τὴν τῆς πόλεως ἐκ τῶν ἱκετειῶν ἃς ἤδη τινὲς ἡμῖν ἐποιήσαντο. τὰς μὲν οὖν ἢ νεωστὶ γεγενημένας ἢ περὶ μικρῶν ἐλθούσας παραλείψω· πολὺ δὲ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, ἐκεῖθεν γὰρ δίκαιον τὰς πίστεις λαμβάνειν τοὺς ὑπὲρ τῶν πατρίων ἀμφισβητοῦντας, ἦλθον οἵ θ' Ἡρακλέους παῖδες καὶ μικρὸν πρὸ τούτων Ἄδραστος ὁ Ταλαοῦ, βασιλεὺς ὢν Ἄργους, οὗτος μὲν ἐκ τῆς στρα-
52 τείας τῆς ἐπὶ Θήβας δεδυστυχηκὼς, καὶ τοὺς ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τελευτήσαντας αὐτὸς μὲν οὐ δυνάμενος ἀνελέσθαι, τὴν δὲ πόλιν ἀξιῶν βοηθεῖν ταῖς κοιναῖς τύχαις καὶ μὴ περιορᾶν τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνήσκοντας ἀτάφους γιγνομένους μηδὲ παλαιὸν ἔθος καὶ πάτριον νόμον καταλυόμενον, οἱ δ' Ἡρακλέους παῖδες φεύγοντες τὴν Εὐρυσθέως ἔχθραν, καὶ τὰς μὲν ἄλλας πόλεις ὑπερορῶντες ὡς οὐκ ἂν δυναμένας βοηθῆσαι ταῖς ἑαυτῶν συμφοραῖς, τὴν δ' ἡμετέραν ἱκανὴν νομίζοντες εἶναι μόνην ἀποδοῦναι χάριν ὑπὲρ ὧν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἅπαντας ἀνθρώπους εὐεργέτησεν. ἐκ δὴ τούτων ῥᾴδιον κατιδεῖν ὅτι καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε [καὶ νῦν οὐκ ἀδίκως ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς ἡγεμονίας]· τίς γὰρ ἂν ἱκετεύειν τολμήσειεν ἢ τοὺς ἥττους αὑτοῦ ἢ τοὺς ὑφ' ἑτέροις ὄντας, παραλιπὼν τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας, ἄλλως τε καὶ περὶ πραγμάτων οὐκ ἰδίων, ἀλλὰ κοινῶν καὶ περὶ ὧν οὐδένας ἄλλους εἰκὸς ἦν ἐπιμεληθῆναι πλὴν τοὺς προεστάναι τῶν Ἑλλήνων ἀξιοῦντας. ἔπειτ' οὐδὲ ψευσθέντες φαίνονται τῶν ἐλπίδων, δι' ἃς κατέφυγον ἐπὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν. ἀνελόμενοι γὰρ πόλεμον ὑπὲρ μὲν τῶν τελευτησάντων πρὸς Θηβαίους, ὑπὲρ δὲ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους πρὸς τὴν Εὐρυσθέως δύναμιν, τοὺς μὲν ἐπιστρατεύ-

σαντες ἠνάγκασαν ἀποδοῦναι θάψαι τοὺς νεκροὺς τοῖς προσήκουσι, Πελοποννησίων δὲ τοὺς μετ' Εὐρυσθέως εἰς τὴν χώραν ἡμῶν εἰςβαλόντας ἐπεξελθόντες ἐνίκησαν μαχόμενοι κἀκεῖνον τῆς ὕβρεως ἔπαυσαν. θαυμαζόμενοι δὲ καὶ διὰ τὰς ἄλλας πράξεις, ἐκ τούτων τῶν ἔργων ἔτι μᾶλλον εὐδοκίμησαν. οὐ γὰρ παρὰ μικρὸν ἐποίησαν, ἀλλὰ τοσοῦτον τὰς τύχας ἑκατέρων μετήλλαξαν ὥςθ' ὁ μὲν ἱκετεύειν ἡμᾶς ἀξιώσας βίᾳ τῶν ἐχθρῶν ἅπανθ' ὅσων ἐδεήθη διαπραξάμενος ἀπῆλθεν, Εὐρυσθεὺς δὲ βιάσασθαι προσδοκήσας αὐτὸς αἰχμάλωτος γενόμενος ἱκέτης ἠναγκάσθη καταστῆναι, καὶ τῷ μὲν ὑπερενεγκόντι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ὃς ἐκ Διὸς μὲν γεγονώς, ἔτι δὲ θνητὸς ὢν θεοῦ ῥώμην ἔσχε, τούτῳ μὲν ἐπιτάττων καὶ λυμαινόμενος ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσεν, ἐπειδὴ δὲ 53
εἰς ἡμᾶς ἐξήμαρτεν, εἰς τοσαύτην κατέστη μεταβολὴν ὥςτ' ἐπὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐκείνου γενόμενος ἐπονειδίστως τὸν βίον ἐτελεύτησεν.

Πολλῶν δ' ὑπαρχουσῶν ἡμῖν εὐεργεσιῶν εἰς τὴν πόλιν τὴν Λακεδαιμονίων, περὶ ταύτης μόνης μοι συμβέβηκεν εἰπεῖν· ἀφορμὴν γὰρ λαβόντες τὴν δι' ἡμῶν αὐτοῖς γενομένην σωτηρίαν οἱ πρόγονοι μὲν τῶν νῦν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευόντων, ἔκγονοι δ' Ἡρακλέους, κατῆλθον μὲν εἰς Πελοπόννησον, κατέσχον δ' Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα καὶ Μεσσήνην, οἰκισταὶ δὲ Σπάρτης ἐγένοντο, καὶ τῶν παρόντων ἀγαθῶν αὐτοῖς ἁπάντων ἀρχηγοὶ κατέστησαν. ὧν ἐχρῆν ἐκείνους μεμνημένους μηδέποτ' εἰς τὴν χώραν ταύτην εἰςβαλεῖν ἐξ ἧς ὁρμηθέντες αὐτῶν οἱ πρόγονοι τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατεστήσαντο, μηδ' εἰς κινδύνους καθιστάναι τὴν πόλιν ὑπὲρ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους προκινδυνεύσασαν, μηδὲ τοῖς μὲν ἀπ' ἐκείνου γεγονόσι διδόναι τὴν βασιλείαν, τὴν δὲ τῷ γένει τῆς σωτηρίας αἰτίαν οὖσαν δουλεύειν αὐτοῖς ἀξιοῦν. εἰ δὲ δεῖ τὰς χάριτας καὶ τὰς ἐπιεικείας ἀνελόντας ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν πάλιν ἐπανελθεῖν καὶ τὸν ἀκριβέστατον τῶν λόγων εἰπεῖν, οὐ δή που πάτριόν ἐστιν ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπήλυδας τῶν αὐτοχθόνων, οὐδὲ τοὺς εὖ παθόντας τῶν εὖ ποιησάντων, οὐδὲ τοὺς ἱκέτας γενομένους τῶν ὑποδεξαμένων. ἔτι δὲ συντομώτερον ἔχω δηλῶσαι περὶ αὐτῶν. τῶν μὲν γὰρ Ἑλληνίδων πόλεων χωρὶς τῆς ἡμετέρας, Ἄργος καὶ Θῆβαι καὶ Λακεδαίμων καὶ τότ'

ἦσαν μέγισται καὶ νῦν ἔτι διατελοῦσι. φαίνονται δ' ἡμῶν οἱ πρόγονοι τοσοῦτον ἁπάντων διενεγκόντες ὥςθ' ὑπὲρ μὲν Ἀργείων δυστυχησάντων Θηβαίοις, ὅτε μέγιστον ἐφρόνησαν, ἐπιτάττοντες, ὑπὲρ δὲ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους Ἀργείους καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους μάχῃ κρατήσαντες, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Εὐρυσθέα κινδύνων τοὺς οἰκιστὰς καὶ τοὺς ἡγεμόνας τοὺς Λακεδαιμονίων διασώσαντες. ὥςτε περὶ μὲν τῆς ἐν τοῖς Ἕλλησι δυναστείας οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις σαφέστερον ἐπιδεῖξαι δυνηθείη.

54 Δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους τῇ πόλει πεπραγμένων προςήκειν εἰπεῖν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τὸν λόγον κατεστησάμην περὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς ἐπ' ἐκείνους. ἅπαντας μὲν οὖν ἐξαριθμῶν τοὺς κινδύνους λίαν ἂν μακρολογοίην· ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ ὀλίγῳ πρότερον πειράσομαι καὶ περὶ τούτων διελθεῖν· ἔστι γὰρ ἀρχικώτατα μὲν τῶν γενῶν καὶ μεγίστας δυναστείας ἔχοντα Σκύθαι καὶ Θρᾷκες καὶ Πέρσαι, τυγχάνουσι δ' οὗτοι μὲν ἅπαντες ἡμῖν ἐπιβουλεύσαντες, ἡ δὲ πόλις πρὸς ἅπαντας τούτους διακινδυνεύσασα. καίτοι τί λοιπὸν ἔσται τοῖς ἀντιλέγουσιν, ἢν ἐπιδειχθῶσι τῶν μὲν Ἑλλήνων οἱ μὴ δυνάμενοι τυγχάνειν τῶν δικαίων ἡμᾶς ἱκετεύειν ἀξιοῦντες, τῶν δὲ βαρβάρων οἱ βουλόμενοι καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας ἐφ' ἡμᾶς πρώτους ἰόντες;

Ἐπιφανέστατος μὲν οὖν τῶν πολέμων ὁ Περσικὸς γέγονεν, οὐ μὴν ἐλάττω τεκμήρια τὰ παλαιὰ τῶν ἔργων ἐστὶ τοῖς περὶ τῶν πατρίων ἀμφισβητοῦσιν. ἔτι γὰρ ταπεινῆς οὔσης τῆς Ἑλλάδος ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾷκες μὲν μετ' Εὐμόλπου τοῦ Ποσειδῶνος, Σκύθαι δὲ μετ' Ἀμαζόνων τῶν Ἄρεως θυγατέρων, οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἀλλὰ καθ' ὃν ἑκάτεροι τῆς Εὐρώπης ἐπῆρχον, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες ἐκ τούτου τοῦ τρόπου πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἁπασῶν δὲ ἅμα κρατήσειν. οὐ μὴν κατώρθωσαν, ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς προγόνους τοὺς ἡμετέρους συμβαλόντες ὁμοίως διεφθάρησαν ὥςπερ ἂν εἰ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπολέμησαν. δῆλον δὲ τὸ μέγεθος τῶν κακῶν τῶν γενομένων ἐκείνοις· οὐ γὰρ ἄν ποθ' οἱ λόγοι περὶ αὐτῶν

τοσοῦτον χρόνον διέμειναν, εἰ μὴ καὶ τὰ πραχθέντα πολὺ τῶν ἄλλων διήνεγκεν. λέγεται δ' οὖν περὶ μὲν Ἀμαζόνων ὡς τῶν μὲν ἐλθουσῶν οὐδεμία πάλιν ἀπῆλθεν, αἱ δ' ὑπολειφθεῖσαι διὰ τὴν ἐνθάδε συμφορὰν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξεβλήθησαν, περὶ δὲ Θρᾳκῶν ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ὅμοροι προσοικοῦντες ἡμῖν διὰ τὴν τότε γεγενημένην στρατείαν τοσοῦτον διέλιπον 55
ὥστ' ἐν τῷ μεταξὺ τῆς χώρας ἔθνη πολλὰ καὶ γένη παντοδαπὰ καὶ πόλεις μεγάλας κατοικισθῆναι.

Καλὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα, καὶ πρέποντα τοῖς περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητοῦσιν· ἀδελφὰ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ τοιαῦθ' οἷά περ εἰκὸς τοὺς ἐκ τοιούτων γεγονότας οἱ πρὸς Δαρεῖον καὶ Ξέρξην πολεμήσαντες ἔπραξαν. μεγίστου γὰρ πολέμου συστάντος ἐκείνου, καὶ πλείστων κινδύνων εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον συμπεσόντων, καὶ τῶν μὲν πολεμίων ἀνυποστάτων οἰομένων εἶναι διὰ τὸ πλῆθος, τῶν δὲ συμμάχων ἀνυπέρβλητον ἡγουμένων ἔχειν τὴν ἀρετήν, ἀμφοτέρων κρατήσαντες ὡς ἑκατέρων προσῆκεν, καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς κινδύνους διενεγκόντες, εὐθὺς μὲν τῶν ἀριστείων ἠξιώθησαν, οὐ πολλῷ δ' ὕστερον τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης ἔλαβον, δόντων μὲν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, οὐκ ἀμφισβητούντων δὲ τῶν νῦν ἡμᾶς ἀφαιρεῖσθαι ζητούντων.

Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με ἀγνοεῖν ὅτι καὶ Λακεδαιμόνιοι περὶ τοὺς καιροὺς τούτους πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι τοῖς Ἕλλησι κατέστησαν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον ἐπαινεῖν ἔχω τὴν πόλιν, ὅτι τοιούτων ἀνταγωνιστῶν τυχοῦσα τοσοῦτον αὐτῶν διήνεγκεν. βούλομαι δ' ὀλίγῳ μακρότερα περὶ τοῖν πολέοιν εἰπεῖν καὶ μὴ ταχὺ λίαν παραδραμεῖν, ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῖν ὑπόμνημα γένηται, τῆς τε τῶν προγόνων ἀρετῆς καὶ τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους ἔχθρας. καίτοι μ' οὐ λέληθεν ὅτι χαλεπόν ἐστιν ὕστατον ἐπελθόντα λέγειν περὶ πραγμάτων πάλαι προκατειλημμένων καὶ περὶ ὧν οἱ μάλιστα δυνηθέντες τῶν πολιτῶν εἰπεῖν ἐπὶ τοῖς δημοσίᾳ θαπτομένοις πολλάκις εἰρήκασιν· ἀνάγκη γὰρ τὰ μὲν μέγιστ' αὐτῶν ἤδη κατακεχρῆσθαι, μικρὰ δέ τινα παραλελεῖφθαι. ὅμως δ' ἐκ τῶν ὑπολοίπων, ἐπειδὴ συμφέρει τοῖς πράγμασιν, οὐκ ὀκνητέον μνησθῆναι περὶ αὐτῶν.

Πλείστων μὲν οὖν ἀγαθῶν αἰτίους καὶ μεγίστων ἐπαίνων

ἀξίους ἡγοῦμαι γεγενῆσθαι τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ τῆς Ἑλ-
56 λάδος προκινδυνεύσαντας· οὐ μὴν οὐδὲ τῶν πρὸ τοῦ πολέ-
μου τούτου γενομένων καὶ δυναστευσάντων ἐν ἑκατέρᾳ τοῖν
πολέοιν δίκαιον ἀμνημονεῖν· ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προασκή-
σαντες τοὺς ἐπιγιγνομένους καὶ τὰ πλήθη προτρέψαντες ἐπ'
ἀρετὴν καὶ χαλεποὺς ἀνταγωνιστὰς τοῖς βαρβάροις ποιήσαν-
τες. οὐ γὰρ ὠλιγώρουν τῶν κοινῶν, οὐδ' ἀπέλαυον μὲν ὡς
ἰδίων, ἠμέλουν δ' ὡς ἀλλοτρίων, ἀλλ' ἐκήδοντο μὲν ὡς οἰ-
κείων, ἀπείχοντο δ' ὥσπερ χρὴ τῶν μηδὲν προσηκόντων· οὐ-
δὲ πρὸς ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον, ἀλλ' οὗτος ἐδό-
κει πλοῦτον ἀσφαλέστατον κεκτῆσθαι καὶ κάλλιστον ὅστις
τοιαῦτα τυγχάνοι πράττων ἐξ ὧν αὐτός τε μέλλοι μάλιστ' εὐ-
δοκιμήσειν καὶ τοῖς παισὶ μεγίστην δόξαν καταλείψειν. οὐδὲ
τὰς θρασύτητας τὰς ἀλλήλων ἐζήλουν, οὐδὲ τὰς τόλμας τὰς
αὑτῶν ἤσκουν, ἀλλὰ δεινότερον μὲν ἐνόμιζον εἶναι κακῶς
ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀκούειν ἢ καλῶς ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀποθνή-
σκειν, μᾶλλον δ' ᾐσχύνοντ' ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἁμαρτήμασιν ἢ
νῦν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις τοῖς σφετέροις αὐτῶν. τούτων δ' ἦν αἴ-
τιον ὅτι τοὺς νόμους ἐσκόπουν ὅπως ἀκριβῶς καὶ καλῶς ἕξου-
σιν, οὐχ οὕτω τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων ὡς τοὺς πε-
ρὶ τῶν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων· ἠπίσταντο
γὰρ ὅτι τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν δεήσει
πολλῶν γραμμάτων, ἀλλ' ἀπ' ὀλίγων συνθημάτων ῥᾳδίως καὶ
περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν κοινῶν ὁμονοήσουσιν. οὕτω δὲ
πολιτικῶς εἶχον ὥστε καὶ τὰς στάσεις ἐποιοῦντο πρὸς ἀλλή-
λους οὐχ ὁπότεροι τοὺς ἑτέρους ἀπολέσαντες τῶν λοιπῶν ἄρ-
ξουσιν, ἀλλ' ὁπότεροι φθήσονται τὴν πόλιν ἀγαθόν τι ποιή-
σαντες· καὶ τὰς ἑταιρείας συνῆγον οὐχ ὑπὲρ τῶν ἰδίᾳ συμ-
φερόντων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ πλήθους ὠφελείᾳ. τὸν αὐτὸν δὲ
τρόπον καὶ τὰ τῶν ἄλλων διῴκουν, θεραπεύοντες, ἀλλ' οὐχ
ὑβρίζοντες τοὺς Ἕλληνας, καὶ στρατηγεῖν οἰόμενοι δεῖν, ἀλλὰ
μὴ τυραννεῖν αὐτῶν, καὶ μᾶλλον ἐπιθυμοῦντες ἡγεμόνες ἢ
δεσπόται προσαγορεύεσθαι καὶ σωτῆρες, ἀλλὰ μὴ λυμεῶνες
ἀποκαλεῖσθαι, τῷ ποιεῖν εὖ προσαγόμενοι τὰς πόλεις, ἀλλ' οὐ
57 βίᾳ καταστρεφόμενοι, πιστοτέροις μὲν τοῖς λόγοις ἢ νῦν τοῖς
ὅρκοις χρώμενοι, ταῖς δὲ συνθήκαις ὥσπερ ἀνάγκαις ἐμμένειν
ἀξιοῦντες, οὐχ οὕτως ἐπὶ ταῖς δυναστείαις μέγα φρονοῦντες

ὡς ἐπὶ τῷ σωφρόνως ζῆν φιλοτιμούμενοι, τὴν αὐτὴν ἀξιοῦντες γνώμην ἔχειν πρὸς τοὺς ἥττους ἥνπερ τοὺς κρείττους πρὸς σφᾶς αὐτούς, ἴδια μὲν ἄστη τὰς αὑτῶν πόλεις ἡγούμενοι, κοινὴν δὲ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα νομίζοντες εἶναι.

Τοιαύταις διανοίαις χρώμενοι, καὶ τοὺς νεωτέρους ἐν τοῖς τοιούτοις ἤθεσι παιδεύοντες, οὕτως ἄνδρας ἀγαθοὺς ἀπέδειξαν τοὺς πολεμήσαντας πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας ὥστε μηδένα πώποτε δυνηθῆναι περὶ αὐτῶν μήτε τῶν ποιητῶν μήτε τῶν σοφιστῶν ἀξίως τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰπεῖν. καὶ πολλὴν αὐτοῖς ἔχω συγγνώμην· ὁμοίως γάρ ἐστι χαλεπὸν ἐπαινεῖν τοὺς ὑπερβεβληκότας τὰς τῶν ἄλλων ἀρετὰς ὥσπερ τοὺς μηδὲν ἀγαθὸν πεποιηκότας· τοῖς μὲν γὰρ οὐχ ὕπεισι πράξεις, πρὸς δὲ τοὺς οὐκ εἰσὶν ἁρμόττοντες λόγοι. πῶς γὰρ ἂν γένοιντο σύμμετροι τοιούτοις ἀνδράσιν, οἳ τοσοῦτον μὲν τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων διήνεγκαν ὅσον οἱ μὲν περὶ μίαν πόλιν ἔτη δέκα διέτριψαν, οἱ δὲ τὴν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀσίας δύναμιν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κατεπολέμησαν, οὐ μόνον δὲ τὰς αὑτῶν πατρίδας διέσωσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν σύμπασαν Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν; ποίων δ' ἂν ἔργων ἢ πόνων ἢ κινδύνων ἀπέστησαν ὥστε ζῶντες εὐδοκιμεῖν, οἵτινες ὑπὲρ τῆς δόξης ἧς ἔμελλον τελευτήσαντες ἕξειν οὕτως ἑτοίμως ἤθελον ἀποθνήσκειν; οἶμαι δὲ καὶ τὸν πόλεμον θεῶν τινὰ συναγαγεῖν ἀγασθέντα τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ τοιοῦτοι γενόμενοι τὴν φύσιν διαλάθοιεν μηδ' ἀκλεῶς τὸν βίον τελευτήσαιεν, ἀλλὰ τῶν αὐτῶν τοῖς ἐκ τῶν θεῶν γεγονόσι καὶ καλουμένοις ἡμιθέοις ἀξιωθεῖεν· καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ μὲν σώματα ταῖς τῆς φύσεως ἀνάγκαις ἀπέδοσαν, τῆς δ' ἀρετῆς ἀθάνατον τὴν μνήμην ἐποίησαν.

Ἀεὶ μὲν οὖν οἵ θ' ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ Λακεδαιμόνιοι φιλοτίμως πρὸς ἀλλήλους εἶχον, οὐ μὴν ἀλλὰ περὶ καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐφιλονείκησαν, οὐκ ἐχθροὺς, ἀλλ' 58
ἀνταγωνιστὰς σφᾶς αὐτοὺς εἶναι νομίζοντες, οὐδ' ἐπὶ δουλείᾳ τῇ τῶν Ἑλλήνων τὸν βάρβαρον θεραπεύοντες, ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς κοινῆς σωτηρίας ὁμονοοῦντες, ὁπότεροι δὲ ταύτης αἴτιοι γενήσονται, περὶ τούτου ποιούμενοι τὴν ἅμιλλαν. ἐπεδείξαντο δὲ τὰς αὑτῶν ἀρετὰς πρῶτον μὲν ἐν τοῖς ὑπὸ Δαρείου πεμφθεῖσιν. ἀποβάντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν οἱ

μὲν οὐ περιέμειναν τοὺς συμμάχους, ἀλλὰ τὸν κοινὸν πόλεμον ἴδιον ποιησάμενοι πρὸς τοὺς ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος καταφρονήσαντας ἀπήντων τὴν οἰκείαν δύναμιν ἔχοντες, ὀλίγοι πρὸς πολλὰς μυριάδας ὥςπερ ἐν ἀλλοτρίαις ψυχαῖς μέλλοντες κινδυνεύειν, οἱ δ' οὐκ ἔφθησαν πυθόμενοι τὸν περὶ τὴν Ἀττικὴν πόλεμον, καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες ἧκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες, τοσαύτην ποιησάμενοι σπουδὴν ὅσην περ ἂν τῆς αὐτῶν χώρας πορθουμένης. σημεῖον δὲ τοῦ τάχους καὶ τῆς ἁμίλλης· τοὺς μὲν γὰρ ἡμετέρους προγόνους φασὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας πυθέσθαι τε τὴν ἀπόβασιν τὴν τῶν βαρβάρων, καὶ βοηθήσαντας ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς χώρας μάχῃ νικήσαντας τρόπαιον στῆσαι τῶν πολεμίων, τοὺς δ' ἐν τρισὶν ἡμέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ διακόσια καὶ χίλια στάδια διελθεῖν στρατοπέδῳ πορευομένους. οὕτω σφόδρ' ἠπείχθησαν οἱ μὲν μετασχεῖν τῶν κινδύνων, οἱ δὲ φθῆναι συμβαλόντες πρὶν ἐλθεῖν τοὺς βοηθήσοντας. μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ὕστερον στρατείας, ἣν αὐτὸς Ξέρξης ἤγαγεν, ἐκλιπὼν μὲν τὰ βασίλεια, στρατηγὸς δὲ καταστῆναι τολμήσας, ἅπαντας δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας συναγείρας· περὶ οὗ τίς οὐχ ὑπερβολὰς προθυμηθεὶς εἰπεῖν ἐλάττω τῶν ὑπαρχόντων εἴρηκεν; ὃς εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ὑπερηφανίας ὥςτε μικρὸν μὲν ἡγησάμενος ἔργον εἶναι τὴν Ἑλλάδα χειρώσασθαι, βουληθεὶς δὲ τοιοῦτον μνημεῖον καταλιπεῖν ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς ἐστιν, οὐ πρότερον ἐπαύσατο πρὶν ἐξεῦρε καὶ συνηνάγκασεν ὃ πάντες θρυλοῦσιν, ὥςτε τῷ στρατοπέδῳ πλεῦσαι μὲν διὰ τῆς ἠπείρου, πεζεῦσαι δὲ διὰ τῆς θαλάττης, τὸν μὲν Ἑλ-
59 λήσποντον ζεύξας, τὸν δ' Ἄθω διορύξας. πρὸς δὴ τὸν οὕτω μέγα φρονήσαντα καὶ τηλικαῦτα διαπραξάμενον καὶ τοσούτων δεσπότην γενόμενον ἀπήντων διελόμενοι τὸν κίνδυνον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἰς Θερμοπύλας πρὸς τὸ πεζὸν, χιλίους αὑτῶν ἐπιλέξαντες καὶ τῶν συμμάχων ὀλίγους παραλαβόντες, ὡς ἐν τοῖς στενοῖς κωλύσοντες αὐτοὺς περαιτέρω προελθεῖν, οἱ δ' ἡμέτεροι πατέρες ἐπ' Ἀρτεμίσιον, ἑξήκοντα τριήρεις πληρώσαντες πρὸς ἅπαν τὸ τῶν πολεμίων ναυτικόν. ταῦτα δὲ ποιεῖν ἐτόλμων οὐχ οὕτω τῶν πολεμίων καταφρονοῦντες ὡς πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιῶντες, Λακεδαιμόνιοι μὲν ζηλοῦντες τὴν πόλιν τῆς Μαραθῶνι μάχης, καὶ ζητοῦντες αὑτοὺς ἐξισῶσαι,

ἀνα οὐκ ἔφθησα; cnf. [illegible] p. 92 [illegible] οὐ γὰρ ἔφθασαν τοὺς ἐχθροὺς κρατήσαντες
καὶ πάντων [illegible] ἐν [illegible] τῶν [illegible]. — [illegible] p. 354, m οὐκ ἔφθησαν
ὑμᾶς καταδουλωσάμενοι, καὶ πρῶτον τῶν πολιτῶν αὐτοῦ [illegible] κατέσχον.
[illegible] p. 238 f. οὐκ ἔφθησαν [illegible] ἐλθόντες, καὶ [illegible] ἐδηώθησαν.

καὶ δεδιότες μὴ δὶς ἐφεξῆς ἡ πόλις ἡμῶν αἰτία γένηται τοῖς Ἕλλησι τῆς σωτηρίας, οἱ δ' ἡμέτεροι μάλιστα μὲν βουλόμενοι διαφυλάξαι τὴν παροῦσαν δόξαν, καὶ πᾶσι ποιῆσαι φανερὸν ὅτι καὶ τὸ πρότερον δι' ἀρετήν, ἀλλ' οὐ διὰ τύχην ἐνίκησαν, ἔπειτα καὶ προαγαγέσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸ διαναυμαχεῖν, ἐπιδείξαντες αὐτοῖς ὁμοίως ἐν τοῖς ναυτικοῖς κινδύνοις ὥσπερ ἐν τοῖς πεζοῖς τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγιγνομένην. ἴσας δὲ τὰς τόλμας παρασχόντες οὐχ ὁμοίαις ἐχρήσαντο ταῖς τύχαις, ἀλλ' οἱ μὲν διεφθάρησαν καὶ ταῖς ψυχαῖς νικῶντες τοῖς σώμασιν ἀπεῖπον, οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε θέμις εἰπεῖν, ὡς ἡττήθησαν· οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν φυγεῖν ἠξίωσεν, οἱ δ' ἡμέτεροι τὰς μὲν πρόπλους ἐνίκησαν, ἐπειδὴ δὲ ἤκουσαν τῆς παρόδου τοὺς πολεμίους κρατοῦντας, οἴκαδε καταπλεύσαντες οὕτως ἐβουλεύσαντο περὶ τῶν λοιπῶν ὥστε πολλῶν καὶ καλῶν αὐτοῖς προειργασμένων ἐν τοῖς τελευταίοις τῶν κινδύνων ἔτι πλέον διήνεγκαν. ἀθύμως γὰρ ἁπάντων τῶν συμμάχων διακειμένων, καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἰσθμὸν καὶ ζητούντων ἰδίαν αὐτοῖς σωτηρίαν, τῶν ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, πλὴν εἴ τις διὰ μικρότητα ἠμελήθη, προσπλεουσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβάλλειν, οὐδεμιᾶς σω- 60
τηρίας αὐτοῖς ὑποφαινομένης, ἀλλ' ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι καὶ τῶν ἐλπίδων ἁπασῶν διημαρτηκότες, ἐξὸν αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, ἃς αὐτοῖς ἐδίδου βασιλεὺς ἡγούμενος, εἰ τὸ τῆς πόλεως προσλάβοι ναυτικόν, παραχρῆμα καὶ Πελοποννήσου κρατήσειν, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρ' ἐκείνου δωρεάς, οὐδ' ὀργισθέντες τοῖς Ἕλλησιν ὅτι προὐδόθησαν ἀσμένως ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς τοὺς βαρβάρους ὥρμησαν, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τὴν δουλείαν αἱρουμένοις συγγνώμην εἶχον. ἡγοῦντο γὰρ ταῖς μὲν ταπειναῖς τῶν πόλεων προσήκειν ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖν τὴν σωτηρίαν, ταῖς δὲ προεστάναι τῆς Ἑλλάδος ἀξιούσαις οὐχ οἷόν τ' εἶναι διαφεύγειν τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ὥσπερ τῶν ἀνδρῶν τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς αἱρετώτερόν ἐστι καλῶς ἀποθανεῖν ἢ ζῆν αἰσχρῶς, οὔ-

το καὶ τῶν πόλεων ταῖς ὑπερεχούσαις λυσιτελεῖν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι μᾶλλον ἢ δούλαις ὀφθῆναι γενομέναις. δῆλον δ' ὅτι ταῦτα διενοήθησαν· ἐπειδὴ γὰρ οὐχ οἷοί τ' ἦσαν πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα παρατάξασθαι τὰς δυνάμεις, παραλαβόντες ἅπαντα τὸν ὄχλον τὸν ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἐχομένην νῆσον ἐξέπλευσαν, ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν κινδυνεύσωσιν. καίτοι πῶς ἂν ἐκείνων ἄνδρες ἀμείνους ἢ μᾶλλον φιλέλληνες ὄντες ἐπιδειχθεῖεν, οἵτινες ἐτόλμησαν ἐπιδεῖν, ὥστε μὴ τοῖς λοιποῖς αἴτιοι γενέσθαι τῆς δουλείας, ἐρήμην μὲν τὴν πόλιν γενομένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην, ἱερὰ δὲ συλώμενα καὶ νεὼς ἐμπιπραμένους, ἅπαντα δὲ τὸν πόλεμον περὶ τὴν πατρίδα τὴν αὑτῶν γιγνόμενον; καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἀπέχρησεν αὐτοῖς, ἀλλὰ πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις μόνοι διαναυμαχεῖν ἐμέλλησαν. οὐ μὴν εἰάθησαν· καταισχυνθέντες γὰρ Πελοποννήσιοι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, καὶ νομίσαντες προδιαφθαρέντων μὲν τῶν ἡμετέρων οὐδ' αὐτοὶ σωθήσεσθαι, κατορθωσάντων δ' εἰς ἀτιμίαν τὰς αὑτῶν πόλεις καταστήσειν,
61 ἠναγκάσθησαν μετασχεῖν τῶν κινδύνων. καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τῷ πράγματι γενομένους καὶ τὰς κραυγὰς καὶ τὰς παρακελεύσεις, ἃ κοινὰ πάντων ἐστὶ τῶν ναυμαχούντων, οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λέγοντα διατρίβειν· ἃ δ' ἐστὶν ἴδια καὶ τῆς ἡγεμονίας ἄξια καὶ τοῖς προειρημένοις ὁμολογούμενα, ταῦτα δ' ἐμὸν ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν. τοσοῦτον γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν διέφερεν, ὅτ' ἦν ἀκέραιος, ὥστ' ἀνάστατος γενομένη πλείους μὲν συνεβάλετο τριήρεις εἰς τὸν κίνδυνον τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἢ σύμπαντες οἱ ναυμαχήσαντες, οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμενῶς ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε διὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν ἡμᾶς τῷ πολέμῳ κρατῆσαι, ταύτης δὲ τὴν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. καίτοι μελλούσης στρατείας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἔσεσθαι τίνας χρὴ τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν; οὐ τοὺς ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ μάλιστ' εὐδοκιμήσαντας, καὶ πολλάκις μὲν ἰδίᾳ προκινδυνεύσαντας, ἐν δὲ τοῖς κοινοῖς τῶν ἀγώνων ἀριστείων ἀξιωθέντας; οὐ τοὺς τὴν αὑτῶν ἐκλιπόντας ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων σωτηρίας, καὶ τό τε παλαιὸν οἰκιστὰς τῶν πλείστων πόλεων γενομένους, καὶ πάλιν αὐτὰς ἐκ τῶν μεγίστων συμφορῶν διασώσαντας; πῶς δ' οὐκ ἂν δεινὰ πάθοιμεν, εἰ τῶν κακῶν πλεῖστον μέρος μετασχόντες ἐν ταῖς

τιμαῖς ἔλαττον ἔχειν ἀξιωθεῖμεν, καὶ τότε προταχθέντες ὑπὲρ ἁπάντων νῦν ἑτέροις ἀκολουθεῖν ἀναγκασθεῖμεν;

Μέχρι μὲν οὖν τούτων οἶδ' ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσειαν πλείστων ἀγαθῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν αἰτίαν γεγενῆσθαι, καὶ δικαίως ἂν αὐτῆς τὴν ἡγεμονίαν εἶναι· μετὰ δὲ ταῦτ' ἤδη τινὲς ἡμῶν κατηγοροῦσιν, ὡς ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης παρελάβομεν, πολλῶν κακῶν αἴτιοι τοῖς Ἕλλησι κατέστημεν, καὶ τόν τε Μηλίων ἀνδραποδισμὸν καὶ τὸν Σκιωναίων ὄλεθρον ἐν τούτοις τοῖς λόγοις ἡμῖν προφέρουσιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι πρῶτον μὲν οὐδὲν εἶναι τοῦτο σημεῖον ὡς κακῶς ἤρχομεν, εἴ τινες τῶν πολεμησάντων ἡμῖν σφόδρα φαίνονται κολασθέντες, ἀλλὰ πολὺ τόδε μεῖζον τεκμήριον ὡς καλῶς διῳκοῦμεν τὰ τῶν συμμάχων, ὅτι τῶν πόλεων τῶν ὑφ' 62
ἡμῖν οὐσῶν οὐδεμία τοιαύταις συμφοραῖς περιέπεσεν. ἔπειτ' εἰ μὲν ἄλλοι τινὲς τῶν αὐτῶν πραγμάτων πρᾳότερον ἐπεμελήθησαν, εἰκότως ἂν ἡμῖν ἐπιτιμῷεν· εἰ δὲ μήτε τοῦτο γέγονε μήθ' οἷόν τ' ἐστὶ τοσούτων πόλεων τὸ πλῆθος κρατεῖν, ἢν μή τις κολάζῃ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας, πῶς οὐκ ἤδη δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς ἐπαινεῖν, οἵτινες ἐλαχίστοις χαλεπήναντες πλεῖστον χρόνον τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν ἠδυνήθημεν; οἶμαι δὲ πᾶσι δοκεῖν τούτους κρατίστους προστάτας γενήσεσθαι τῶν Ἑλλήνων ἐφ' ὧν οἱ πειθαρχήσαντες ἄριστα τυγχάνουσι πράξαντες. ἐπὶ τοίνυν τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας εὑρήσομεν καὶ τοὺς οἴκους τοὺς ἰδίους πρὸς εὐδαιμονίαν πλεῖστον ἐπιδόντας καὶ τὰς πόλεις μεγίστας γενομένας. οὐ γὰρ ἐφθονοῦμεν ταῖς αὐξανομέναις αὐτῶν, οὐδὲ ταραχὰς ἐνεποιοῦμεν πολιτείας ἐναντίας παρακαθιστάντες, ἵν' ἀλλήλοις μὲν στασιάζοιεν, ἡμᾶς δ' ἀμφότεροι θεραπεύοιεν, ἀλλὰ τὴν τῶν συμμάχων ὁμόνοιαν κοινὴν ὠφέλειαν νομίζοντες τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἁπάσας τὰς πόλεις διῳκοῦμεν, συμμαχικῶς, ἀλλ' οὐ δεσποτικῶς βουλευόμενοι περὶ αὐτῶν, ὅλων μὲν τῶν πραγμάτων ἐπιστατοῦντες, ἰδίᾳ δ' ἑκάστους ἐλευθέρους ἐῶντες εἶναι, καὶ τῷ μὲν πλήθει βοηθοῦντες, ταῖς δὲ δυναστείαις πολεμοῦντες, δεινὸν ἡγούμενοι τοὺς πολλοὺς ὑπὸ τοῖς ὀλίγοις εἶναι, καὶ τοὺς ταῖς οὐσίαις ἐνδεεστέρους, τὰ δ' ἄλλα μηδὲν χείρους ὄντας ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἔτι δὲ κοινῆς τῆς πατρίδος οὔσης τοὺς μὲν τυραννεῖν, τοὺς δὲ μετοικεῖν, καὶ φύσει πο-

λίτας ὄντας νόμῳ τῆς πολιτείας ἀποστερεῖσθαι. τοιαῦτ' ἔχοντες ταῖς ὀλιγαρχίαις ἐπιτιμᾶν καὶ πλείω τούτων, τὴν αὐτὴν πολιτείαν ἥνπερ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις κατεστήσαμεν, ἣν οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ διὰ μακροτέρων ἐπαινεῖν, ἄλλως τε καὶ συντόμως ἔχοντα δηλῶσαι περὶ αὐτῆς. μετὰ γὰρ ταύτης οἰκοῦντες ἑβδομήκοντ' ἔτη διετελέσαμεν ἄπειροι μὲν τυραννίδων, ἐλεύθεροι δὲ πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἀστασίαστοι δὲ πρὸς σφᾶς αὐτούς, εἰρήνην δ' ἄγοντες πρὸς πάντας ἀν-
63 θρώπους. ὑπὲρ ὧν προσήκει τοὺς εὖ φρονοῦντας μεγάλην χάριν ἔχειν πολὺ μᾶλλον ἢ τὰς κληρουχίας ἡμῖν ὀνειδίζειν, ἃς ἡμεῖς εἰς τὰς ἐρημουμένας τῶν πόλεων φυλακῆς ἕνεκα τῶν χωρίων, ἀλλ' οὐ διὰ πλεονεξίαν ἐξεπέμπομεν. σημεῖον δὲ τούτων· ἔχοντες γὰρ χώραν μὲν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐλαχίστην, ἀρχὴν δὲ μεγίστην, καὶ κεκτημένοι τριήρεις διπλασίας μὲν ἢ σύμπαντες οἱ ἄλλοι, δυναμένας δὲ πρὸς δὶς τοσαύτας κινδυνεύειν, ὑποκειμένης τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τὴν Ἀττικήν, ἣ καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν τῆς θαλάττης εὐφυῶς εἶχε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἁπασῶν τῶν νήσων διέφερε, κρατοῦντες αὐτῆς μᾶλλον ἢ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν, καὶ πρὸς τούτοις εἰδότες καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων τούτους μάλιστ' εὐδοκιμοῦντας οἳ τοὺς ὁμόρους ἀναστάτους ποιήσαντες ἄφθονον καὶ ῥᾴθυμον αὑτοῖς κατεστήσαντο τὸν βίον, ὅμως οὐδὲν τούτων ἡμᾶς ἐπῆρε περὶ τοὺς ἔχοντας τὴν νῆσον ἐξαμαρτεῖν, ἀλλὰ μόνοι δὴ τῶν μεγάλην δύναμιν λαβόντων περιείδομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπορωτέρως ζῶντας τῶν δουλεύειν αἰτίαν ἐχόντων. καίτοι βουλόμενοι πλεονεκτεῖν οὐκ ἂν δή που τῆς μὲν Σκιωναίων γῆς ἐπεθυμήσαμεν, ἣν Πλαταιέων τοῖς ὡς ἡμᾶς καταφυγοῦσι φαινόμεθα παραδόντες, τοσαύτην δὲ χώραν παρελίπομεν ἣ πάντας ἂν ἡμᾶς εὐπορωτέρους ἐποίησεν.

Τοιούτων τοίνυν ἡμῶν γεγενημένων, καὶ τοσαύτην πίστιν δεδωκότων ὑπὲρ τοῦ μὴ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν, τολμῶσι κατηγορεῖν οἱ τῶν δεκαδαρχιῶν κοινωνήσαντες καὶ τὰς αὑτῶν πατρίδας διαλυμηνάμενοι καὶ μικρὰς μὲν ποιήσαντες δοκεῖν εἶναι τὰς τῶν προγεγενημένων ἀδικίας, οὐδεμίαν δὲ λιπόντες ὑπερβολὴν τοῖς αὖθις βουλομένοις γενέσθαι πονηροῖς, ἀλλὰ φάσκοντες μὲν λακωνίζειν, τἀναντία δ' ἐκείνοις ἐπιτηδεύοντες, καὶ τὰς μὲν Μηλίων ὀδυρόμενοι συμφοράς,

περὶ δὲ τοὺς αὑτῶν πολίτας ἀνήκεστα τολμήσαντες ἐξαμαρ-
τεῖν. ποῖον γὰρ αὐτοὺς ἀδίκημα διέφυγεν; ἢ τί τῶν αἰσχρῶν
καὶ δεινῶν οὐ διεξῆλθον; οἳ τοὺς μὲν ἀνομωτάτους πιστο- 64
τάτους ἐνόμιζον, τοὺς δὲ προδότας ὥσπερ εὐεργέτας ἐθερά-
πευον, ᾑροῦντο δὲ τῶν Εἱλώτων ἐνίοις δουλεύειν ὥστ' εἰς
τὰς αὑτῶν πατρίδας ὑβρίζειν, μᾶλλον δ' ἐτίμων τοὺς αὐτό-
χειρας [καὶ φονέας] τῶν πολιτῶν ἢ τοὺς γονέας τοὺς αὑτῶν,
εἰς τοῦτο δ' ὠμότητος ἅπαντας ἡμᾶς κατέστησαν ὥστε πρὸ
τοῦ μὲν διὰ τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν καὶ ταῖς μικραῖς ἀτυ-
χίαις πολλοὺς ἕκαστος ἡμῶν εἶχε τοὺς συμπαθήσοντας, ἐπὶ
δὲ τῆς τούτων ἀρχῆς διὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκείων κακῶν ἐπαυ-
σάμεθ' ἀλλήλους ἐλεοῦντες. οὐδενὶ γὰρ τοσαύτην σχολὴν πα-
ρέλιπον ὥσθ' ἑτέρῳ συναχθεσθῆναι. τίνος γὰρ οὐκ ἐφίκοντο;
ἢ τίς οὕτω πόῤῥω τῶν πολιτικῶν ἦν πραγμάτων ὅστις οὐκ
ἐγγὺς ἠναγκάσθη γενέσθαι τῶν συμφορῶν εἰς ἃς αἱ τοιαῦται
φύσεις ἡμᾶς κατέστησαν; εἶτ' οὐκ αἰσχύνονται τὰς ἑαυτῶν
πόλεις οὕτως ἀνόμως διαθέντες καὶ τῆς ἡμετέρας ἀδίκως κα-
τηγοροῦντες, ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ τῶν δικῶν καὶ
τῶν γραφῶν τῶν ποτὲ παρ' ἡμῖν γενομένων λέγειν τολμῶσιν,
αὐτοὶ πλείους ἐν τρισὶ μησὶν ἀκρίτους ἀποκτείναντες ὧν ἡ
πόλις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἁπάσης ἔκρινεν. φυγὰς δὲ καὶ στάσεις
καὶ νόμων συγχύσεις καὶ πολιτειῶν μεταβολὰς, ἔτι δὲ παί-
δων ὕβρεις καὶ γυναικῶν αἰσχύνας καὶ χρημάτων ἁρπαγὰς,
τίς ἂν δύναιτο διεξελθεῖν; πλὴν τοσοῦτον εἰπεῖν ἔχω καθ'
ἁπάντων ὅτι τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν δεινὰ ῥᾳδίως ἄν τις ἑνὶ ψη-
φίσματι διέλυσε, τὰς δὲ σφαγὰς καὶ τὰς ἀνομίας τὰς ἐπὶ τού-
των γενομένας οὐδεὶς ἂν ἰάσασθαι δύναιτο.

Καὶ μὴν οὐδὲ τὴν παροῦσαν εἰρήνην, οὐδὲ τὴν αὐτονο-
μίαν τὴν ἐν ταῖς πολιτείαις μὲν οὐκ ἐνοῦσαν, ἐν δὲ ταῖς συν-
θήκαις ἀναγεγραμμένην, ἄξιον ἑλέσθαι μᾶλλον ἢ τὴν ἀρχὴν
τὴν ἡμετέραν. τίς γὰρ ἂν τοιαύτης καταστάσεως ἐπιθυμή-
σειεν ἐν ᾗ καταποντισταὶ μὲν τὴν θάλατταν κατέχουσι, πελ-
τασταὶ δὲ τὰς πόλεις καταλαμβάνουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ πρὸς
ἑτέρους περὶ τῆς χώρας πολεμεῖν ἐντὸς τείχους οἱ πολῖται
πρὸς ἀλλήλους μάχονται, πλείους δὲ πόλεις αἰχμάλωτοι γε- 65
γόνασιν ἢ πρὶν τὴν εἰρήνην ἡμᾶς ποιήσασθαι, διὰ δὲ τὴν
πυκνότητα τῶν μεταβολῶν ἀθυμοτέρως διάγουσιν οἱ τὰς πό-

λεις οἰκοῦντες τῶν ταῖς φυγαῖς ἐξημιωμένων· οἱ μὲν γὰρ τὸ μέλλον δεδίασιν, οἱ δ' ἀεὶ κατιέναι προςδοκῶσιν. τοσοῦτον δ' ἀπέχουσι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτονομίας ὥςθ' αἱ μὲν ὑπὸ τυράννοις εἰσί, τὰς δ' ἁρμοσταὶ κατέχουσιν, ἔνιαι δ' ἀνάστατοι γεγόνασι, τῶν δ' οἱ βάρβαροι δεσπόται καθεστήκασιν· οὓς ἡμεῖς διαβῆναι τολμήσαντας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ μεῖζον ἢ προςῆκεν αὐτοῖς φρονήσαντας οὕτω διέθεμεν ὥςτε μὴ μόνον παύσασθαι στρατείας ἐφ' ἡμᾶς ποιουμένους, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτῶν χώραν ἀνέχεσθαι πορθουμένην, καὶ διακοσίαις καὶ χιλίαις ναυσὶ περιπλέοντας εἰς τοσαύτην ταπεινότητα κατεστήσαμεν ὥςτε μακρὸν πλοῖον ἐπὶ τάδε Φασήλιδος μὴ καθέλκειν, ἀλλ' ἡσυχίαν ἄγειν καὶ τοὺς καιροὺς περιμένειν, ἀλλὰ μὴ τῇ παρούσῃ δυνάμει πιστεύειν. καὶ ταῦθ' ὅτι διὰ τὴν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων ἀρετὴν οὕτως εἶχεν αἱ τῆς πόλεως συμφοραὶ σαφῶς ἐπέδειξαν· ἅμα γὰρ ἡμεῖς τε τῆς ἀρχῆς ἀπεστερούμεθα καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἀρχὴ τῶν κακῶν ἐγίγνετο. μετὰ γὰρ τὴν ἐν Ἑλληςπόντῳ γενομένην ἀτυχίαν ἑτέρων ἡγεμόνων καταστάντων ἐνίκησαν μὲν οἱ βάρβαροι ναυμαχοῦντες, ἦρξαν δὲ τῆς θαλάττης, κατέσχον δὲ τὰς πλείστας τῶν νήσων, ἀπέβησαν δ' εἰς τὴν Λακωνικήν, Κύθηρα δὲ κατὰ κράτος εἷλον, ἅπασαν δὲ τὴν Πελοπόννησον κακῶς ποιοῦντες περιέπλευσαν. μάλιστα δ' ἄν τις συνίδοι τὸ μέγεθος τῆς μεταβολῆς, εἰ παραναγνοίη τὰς συνθήκας τάς τ' ἐφ' ἡμῶν γενομένας καὶ τὰς νῦν ἀναγεγραμμένας. τότε μὲν γὰρ ἡμεῖς φανησόμεθα τὴν ἀρχὴν τὴν βασιλέως ὁρίζοντες καὶ τῶν φόρων ἐνίους τάττοντες καὶ κωλύοντες αὐτὸν τῇ θαλάττῃ χρῆσθαι· νῦν δ' ἐκεῖνός ἐστιν ὁ διοικῶν τὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ προστάττων ἃ χρὴ ποιεῖν ἑκάστους, καὶ μόνον οὐκ ἐπιστάθμους ἐν ταῖς πόλεσι καθιστάς. πλὴν γὰρ τούτου τί τῶν ἄλλων ὑπό-
66 λοιπόν ἐστιν; οὐ καὶ τοῦ πολέμου κύριος ἐγένετο, καὶ τὴν εἰρήνην ἐπρυτάνευσε, καὶ τῶν παρόντων πραγμάτων ἐπιστάτης καθέστηκεν; οὐχ ὡς ἐκεῖνον πλέομεν ὥςπερ πρὸς δεσπότην, ἀλλήλων κατηγορήσοντες; οὐ βασιλέα τὸν μέγαν αὐτὸν προςαγορεύομεν ὥςπερ αἰχμάλωτοι γεγονότες; οὐκ ἐν τοῖς πολέμοις τοῖς πρὸς ἀλλήλους ἐν ἐκείνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχομεν τῆς σωτηρίας, ὃς ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἡδέως ἂν ἀπολέσειεν;

Ὧν ἄξιον ἐνθυμηθέντας ἀγανακτῆσαι μὲν ἐπὶ τοῖς πα-

Isocr. Nic. p. 200. τὸ πρότερον κολάσαντες πρὶν ἂν οὕτως ἔχειν ὑμᾶς
διαλαθεῖν.

[illegible] Kol. p. 300. οἱ μὲν [illegible]

ροῦσι, ποθέσαι δὲ τὴν ἡγεμονίαν τὴν ἡμετέραν, μέμψασθαι δὲ Λακεδαιμονίοις ὅτι τὴν μὲν ἀρχὴν εἰς τὸν πόλεμον κατέστησαν ὡς ἐλευθερώσοντες τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ δὲ τελευτῆς οὕτω πολλοὺς αὐτῶν ἐκδότους ἐποίησαν, καὶ τῆς μὲν ἡμετέρας πόλεως τοὺς Ἴωνας ἀπέστησαν, ἐξ ἧς ἀπῴκησαν καὶ δι' ἣν πολλάκις ἐσώθησαν, τοῖς δὲ βαρβάροις αὐτοὺς ἐξέδοσαν, ὧν ἀκόντων τὴν χώραν ἔχουσι καὶ πρὸς οὓς οὐδὲ πώποτ' ἐπαύσαντο πολεμοῦντες. καὶ τότε μὲν ἠγανάκτουν, ὅθ' ἡμεῖς νομίμως ἐπάρχειν τινῶν ἠξιοῦμεν· νῦν δ' εἰς τοιαύτην δουλείαν καθεστώτων οὐδὲν φροντίζουσιν αὐτῶν, οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ δασμολογεῖσθαι καὶ τὰς ἀκροπόλεις ὁρᾶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατεχομένας, ἀλλὰ πρὸς ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς καὶ τοῖς σώμασι δεινότερα πάσχουσι τῶν παρ' ἡμῖν ἀργυρωνήτων· οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὕτως αἰκίζεται τοὺς οἰκέτας ὡς ἐκεῖνοι τοὺς ἐλευθέρους κολάζουσιν. μέγιστον δὲ τῶν κακῶν, ὅταν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς δουλείας ἀναγκάζωνται συστρατεύεσθαι, καὶ πολεμεῖν τοῖς ἐλευθεροῦν ἀξιοῦσι, καὶ τοιούτους κινδύνους ὑπομένειν ἐν οἷς ἡττηθέντες μὲν παραχρῆμα διαφθαρήσονται, κατορθώσαντες δὲ μᾶλλον εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον δουλεύσουσιν. ὧν τίνας ἄλλους αἰτίους χρὴ νομίζειν ἢ Λακεδαιμονίους, οἳ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχοντες περιορῶσι τοὺς μὲν αὑτῶν συμμάχους γενομένους οὕτω δεινὰ πάσχοντας, τὸν δὲ βάρβαρον τῇ τῶν Ἑλλήνων ῥώμῃ τὴν ἀρχὴν τὴν αὑτοῦ κατασκευαζόμενον; καὶ πρότερον μὲν τοὺς τυράννους ἐξέβαλλον, τῷ δὲ πλήθει τὰς βοηθείας ἐποιοῦντο, νῦν δὲ τοσοῦτον μεταβεβλήκασιν 67
ὥστε ταῖς μὲν πολιτείαις πολεμοῦσι, τὰς δὲ μοναρχίας συγκαθιστᾶσι. τὴν μέν γε Μαντινέων πόλιν εἰρήνης ἤδη γεγενημένης ἀνάστατον ἐποίησαν, καὶ τὴν Θηβαίων Καδμείαν κατέλαβον, καὶ νῦν Ὀλυνθίους καὶ Φλιασίους πολιορκοῦσιν, Ἀμύντᾳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ καὶ Διονυσίῳ τῷ Σικελίας τυράννῳ καὶ τῷ βαρβάρῳ τῷ τῆς Ἀσίας κρατοῦντι συμπράττουσιν ὅπως ὡς μεγίστην ἀρχὴν ἕξουσιν. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον τοὺς προεστῶτας τῶν Ἑλλήνων ἕνα μὲν ἄνδρα τοσούτων ἀνθρώπων καθιστάναι δεσπότην ὧν οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν ἐξευρεῖν ῥᾴδιόν ἐστι, τὰς δὲ μεγίστας τῶν πόλεων μηδ' αὐτὰς αὑτῶν ἐᾶν εἶναι κυρίας, ἀλλ' ἀναγκάζειν δουλεύειν ἢ ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιβάλλειν. ὃ δὲ πάντων δεινότατον,

ὅταν τις ἴδῃ τοὺς τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ἀξιοῦντας ἐπὶ μὲν τοὺς Ἕλληνας καθ' ἑκάστην ἡμέραν στρατευομένους, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον συμμαχίαν πεποιημένους.

Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με δυσκόλως ἔχειν, ὅτι τραχύτερον τούτων ἐμνήσθην, προειπὼν ὡς περὶ διαλλαγῶν ποιήσομαι τοὺς λόγους· οὐ γὰρ ἵνα πρὸς τοὺς ἄλλους διαβάλω τὴν πόλιν τὴν Λακεδαιμονίων οὕτως εἴρηκα περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἵν' αὐτοὺς ἐκείνους παύσω, καθ' ὅσον ὁ λόγος δύναται, τοιαύτην ἔχοντας τὴν γνώμην. ἔστι δὲ οὐχ οἷόν τ' ἀποτρέπειν τῶν ἁμαρτημάτων, οὐδ' ἑτέρων πράξεων πείθειν ἐπιθυμεῖν, ἢν μή τις ἐῤῥωμένως ἐπιτιμήσῃ τοῖς παροῦσιν· χρὴ δὲ κατηγορεῖν μὲν ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπὶ βλάβῃ τοιαῦτα λέγοντας, νουθετεῖν δὲ τοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ λοιδοροῦντας. τὸν γὰρ αὐτὸν λόγον οὐχ ὁμοίως ὑπολαμβάνειν δεῖ, μὴ μετὰ τῆς αὐτῆς διανοίας λεγόμενον. ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἔχομεν αὐτοῖς ἐπιτιμᾶν, ὅτι τῇ μὲν αὑτῶν πόλει τοὺς ὁμόρους εἱλωτεύειν ἀναγκάζουσι, τῷ δὲ κοινῷ τῷ τῶν συμμάχων οὐδὲν τοιοῦτον κατασκευάζουσιν, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ πρὸς ἡμᾶς διαλυσαμένοις ἅπαντας τοὺς βαρβάρους περιοίκους ὅλης τῆς Ἑλλάδος καταστῆσαι. καίτοι χρὴ τοὺς φύσει καὶ μὴ διὰ τύχην μέγα φρονοῦντας
68 τοιούτοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς νησιώτας δασμολογεῖν, οὓς ἄξιόν ἐστιν ἐλεεῖν, ὁρῶντας τούτους μὲν διὰ σπανιότητα τῆς γῆς ὄρη γεωργεῖν ἀναγκαζομένους, τοὺς δ' ἠπειρώτας δι' ἀφθονίαν τῆς χώρας τὴν μὲν πλείστην αὐτῆς ἀργὸν περιορῶντας, ἐξ ἧς δὲ καρποῦνται τοσοῦτον πλοῦτον κεκτημένους.

Ἡγοῦμαι δ', εἴ τινες ἄλλοθέν ποθεν ἐπελθόντες θεαταὶ γένοιντο τῶν παρόντων πραγμάτων, πολλὴν ἂν αὐτοὺς καταγνῶναι μανίαν ἀμφοτέρων ἡμῶν, οἵτινες οὕτω περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν, ἐξὸν ἀδεῶς πολλὰ κεκτῆσθαι, καὶ τὴν ἡμετέραν αὐτῶν χώραν διαφθείρομεν, ἀμελήσαντες τὴν Ἀσίαν καρποῦσθαι. καὶ τῷ μὲν οὐδὲν προὐργιαίτερόν ἐστιν ἢ σκοπεῖν ἐξ ὧν μηδέποτε παυσόμεθα πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦντες· ἡμεῖς δὲ τοσούτου δέομεν συγκρούειν τι τῶν ἐκείνου πραγμάτων ἢ ποιεῖν στασιάζειν ὥστε καὶ τὰς διὰ τύχην αὐτῷ γεγενημένας ταραχὰς συνδιαλύειν ἐπιχειροῦμεν, οἵτινες καὶ τοῖν στρατοπέδοιν τοῖν περὶ Κύπρον ἐῶμεν αὐτὸν τῷ μὲν χρῆ-

σθαι, τὸ δὲ πολιορκεῖν, ἀμφοτέροιν αὐτοῖν τῆς Ἑλλάδος ὄντοιν. οἵ τε γὰρ ἀφεστῶτες πρὸς ἡμᾶς τε οἰκείως ἔχουσι καὶ Λακεδαιμονίοις σφᾶς αὐτοὺς ἐνδιδόασιν, τῶν τε μετὰ Τιριβάζου στρατευομένων καὶ τοῦ πεζοῦ τὸ χρησιμώτατον ἐκ τῶνδε τῶν τόπων ἤθροισται, καὶ τοῦ ναυτικοῦ τὸ πλεῖστον ἀπ' Ἰωνίας συμπέπλευκεν, οἳ πολὺ ἂν ἥδιον κοινῇ τὴν Ἀσίαν ἐπόρθουν ἢ πρὸς ἀλλήλους ἕνεκα μικρῶν ἐκινδύνευον. ὧν ἡμεῖς οὐδεμίαν ποιούμεθα πρόνοιαν, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν Κυκλάδων νήσων ἀμφισβητοῦμεν, τοσαύτας δὲ τὸ πλῆθος πόλεις καὶ τηλικαύτας τὸ μέγεθος δυνάμεις οὕτως εἰκῇ τῷ βαρβάρῳ παραδεδώκαμεν. τοιγαροῦν τὰ μὲν ἔχει, τὰ δὲ μέλλει, τοῖς δ' ἐπιβουλεύει, δικαίως ἁπάντων ἡμῶν καταπεφρονηκώς. διαπέπρακται γὰρ ὃ τῶν ἐκείνου προγόνων οὐδεὶς πώποτε· τήν τε γὰρ Ἀσίαν διωμολόγηται καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων βασιλέως εἶναι, τάς τε πόλεις τὰς Ἑλληνίδας οὕτω κυρίως παρείληφεν ὥστε τὰς μὲν αὐτῶν κατασκάπτειν, ἐν δὲ ταῖς ἀκροπόλεις ἐντειχίζειν. καὶ ταῦτα πάντα γέγονε διὰ τὴν ἡμετέραν ἄνοιαν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐκείνου δύναμιν.

69 Καίτοι τινὲς θαυμάζουσι τὸ μέγεθος τῶν βασιλέως πραγμάτων, καὶ φασὶν αὐτὸν εἶναι δυσπολέμητον, διεξιόντες ὡς πολλὰς τὰς μεταβολὰς τοῖς Ἕλλησι πεποίηκεν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι μὲν τοὺς ταῦτα λέγοντας οὐκ ἀποτρέπειν, ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὴν στρατείαν· εἰ γὰρ ἡμῶν ὁμονοησάντων αὐτὸς ἐν ταραχαῖς ὢν χαλεπὸς ἔσται προσπολεμεῖν, ἦ που σφόδρα χρὴ δεδιέναι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὅταν τὰ μὲν τῶν βαρβάρων καταστῇ καὶ διὰ μιᾶς γένηται γνώμης, ἡμεῖς δὲ πρὸς ἀλλήλους ὥσπερ νῦν πολεμικῶς ἔχωμεν. οὐ μὴν οὐδ' εἰ συναγορεύουσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις, οὐδ' ὣς ὀρθῶς περὶ τῆς ἐκείνου δυνάμεως γιγνώσκουσιν. εἰ μὲν γὰρ ἀπέφαινον αὐτὸν ἅμα τοῖν πολέοιν ἀμφοτέροιν πρότερόν ποτε περιγεγενημένον, εἰκότως ἂν ἡμᾶς καὶ νῦν ἐκφοβεῖν ἐπεχείρουν· εἰ δὲ τοῦτο μὲν μὴ γέγονεν, ἀντιπάλων δ' ὄντων ἡμῶν καὶ Λακεδαιμονίων προσθέμενος τοῖς ἑτέροις ἐπικυδέστερα τὰ πράγματα θάτερ' ἐποίησεν, οὐδέν ἐστι τοῦτο σημεῖον τῆς ἐκείνου ῥώμης. ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις καιροῖς πολλάκις μικραὶ δυνάμεις μεγάλας τὰς ῥοπὰς ἐποίησαν, ἐπεὶ καὶ περὶ Χίων ἔχοιμ' ἂν

τοῦτον τὸν λόγον εἰπεῖν, ὡς ὁποτέροις ἐκεῖνοι προςθέσθαι βουληθεῖεν, οὗτοι κατὰ θάλατταν κρείττους ἦσαν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐκ τούτων δίκαιόν ἐστι σκοπεῖν τὴν βασιλέως δύναμιν ἐξ ὧν μεθ' ἑκατέρων γέγονεν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς ὑπὲρ αὑτοῦ πεπολέμηκεν. καὶ πρῶτον μὲν ἀποστάσης Αἰγύπτου τί διαπέπρακται πρὸς τοὺς ἔχοντας αὐτήν; οὐκ ἐκεῖνος μὲν ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον κατέπεμψε τοὺς εὐδοκιμωτάτους Περσῶν, Ἀβροκόμαν καὶ Τιθραύστην καὶ Φαρνάβαζον, οὗτοι δὲ τρί' ἔτη μείναντες, καὶ πλείω κακὰ παθόντες ἢ ποιήσαντες, τελευτῶντες οὕτως αἰσχρῶς ἀπηλλάγησαν ὥςτε τοὺς ἀφεστῶτας μηκέτι τὴν ἐλευθερίαν ἀγαπᾶν, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ὁμόρων ζητεῖν ἐπάρχειν; μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπ' Εὐαγόραν στρατεύσας, ὃς ἄρχει μὲν μιᾶς πόλεως, ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἔκδοτός ἐστιν, οἰκῶν δὲ νῆσον κατὰ μὲν θάλατταν προδεδυςτύχηκεν, ὑπὲρ δὲ τῆς χώρας τριςχιλίους ἔχει μόνον πελταστὰς,
70 ἀλλ' ὅμως οὕτω ταπεινῆς δυνάμεως οὐ δύναται περιγενέσθαι βασιλεὺς πολεμῶν, ἀλλ' ἤδη μὲν ἓξ ἔτη διατέτριφεν, εἰ δὲ δεῖ τὰ μέλλοντα τοῖς γεγενημένοις τεκμαίρεσθαι, πολὺ πλείων ἐλπίς ἐστιν ἕτερον ἀποστῆναι πρὶν ἐκεῖνον ἐκπολιορκηθῆναι· τοιαῦται βραδυτῆτες ἐν ταῖς πράξεσι ταῖς βασιλέως ἔνεισιν. ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τῷ περὶ Ῥόδον ἔχων μὲν τοὺς Λακεδαιμονίων συμμάχους εὔνους διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν πολιτειῶν, χρώμενος δὲ ταῖς ὑπηρεσίαις ταῖς παρ' ἡμῶν, στρατηγοῦντος δ' αὐτῷ Κόνωνος, ὃς ἦν ἐπιμελέστατος μὲν τῶν στρατηγῶν, πιστότατος δὲ τοῖς Ἕλλησιν, ἐμπειρότατος δὲ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον κινδύνων, τοιοῦτον λαβὼν συναγωνιστὴν τρία μὲν ἔτη περιεῖδε τὸ ναυτικὸν τὸ προκινδυνεῦον ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὑπὸ τριήρων ἑκατὸν μόνων πολιορκούμενον, πεντεκαίδεκα δὲ μηνῶν τοὺς στρατιώτας τὸν μισθὸν ἀπεστέρησεν ὥςτε τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνῳ πολλάκις ἂν διελύθησαν, διὰ δὲ τὸν ἐφεστῶτα κίνδυνον καὶ τὴν συμμαχίαν τὴν περὶ Κόρινθον συστᾶσαν μόλις ποτὲ ναυμαχοῦντες ἐνίκησαν. καὶ ταῦτ' ἐστὶ τὰ βασιλικώτατα καὶ σεμνότατα τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων, καὶ περὶ ὧν οὐδέποτε παύονται λέγοντες οἱ βουλόμενοι τὰ τῶν βαρβάρων μεγάλα ποιεῖν. ὥςτ' οὐδεὶς ἂν ἔχοι τοῦτ' εἰπεῖν, ὡς οὐ δικαίως χρῶμαι τοῖς παραδείγμασιν, οὐδ' ὡς ἐπὶ μικροῖς διατρίβω τὰς μεγίστας τῶν πράξεων παραλείπων· φεύ-

γων γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων διῆλθον, οὐκ ἀμνημονῶν οὐδ᾽ ἐκείνων, ὅτι Δερκυλίδας μὲν χιλίους ἔχων ὁπλίτας τῆς Αἰολίδος ἐπῆρχε, Δράκων δὲ Ἀταρνέα καταλαβὼν καὶ τρισχιλίους πελταστὰς συλλέξας τὸ Μύσιον πεδίον ἀνάστατον ἐποίησε, Θίβρων δὲ ὀλίγῳ πλείους τούτων διαβιβάσας τὴν Λυδίαν ἅπασαν ἐπόρθησεν, Ἀγησίλαος δὲ τῷ Κύρου στρατεύματι χρώμενος μικροῦ δεῖν τῆς ἐντὸς Ἅλυος χώρας ἐκράτησεν. καὶ μὴν οὐδὲ τὴν στρατιὰν τὴν μετὰ βασιλέως περιπολοῦσαν, οὐδὲ τὴν Περσῶν ἀνδρίαν ἄξιον φοβηθῆναι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι φανερῶς ἐπεδείχθησαν ὑπὸ τῶν Κύρῳ συναναβάντων οὐδὲν βελτίους ὄντες τῶν ἐπὶ θαλάττῃ. τὰς μὲν γὰρ ἄλλας μάχας ὅσας ἡττήθησαν ἐῶ, καὶ τίθημι 71 στασιάζειν αὐτοὺς καὶ μὴ βούλεσθαι προθύμως πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὸν βασιλέως διακινδυνεύειν. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ Κύρου τελευτήσαντος συνῆλθον ἅπαντες οἱ τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες, ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς οὕτως αἰσχρῶς ἐπολέμησαν ὥστε μηδένα λόγον ὑπολιπεῖν τοῖς εἰθισμένοις τὴν Περσῶν ἀνδρίαν ἐπαινεῖν. λαβόντες γὰρ ἑξακισχιλίους τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀριστίνδην ἐπειλεγμένους, ἀλλ᾽ οἳ διὰ φαυλότητα ἐν ταῖς αὑτῶν οὐχ οἷοί τ᾽ ἦσαν ζῆν, ἀπείρους μὲν τῆς χώρας ὄντας, ἐρήμους δὲ συμμάχων γεγενημένους, προδεδομένους δ᾽ ὑπὸ τῶν συναναβάντων, ἀπεστερημένους δὲ τοῦ στρατηγοῦ μεθ᾽ οὗ συνηκολούθησαν, τοσοῦτον αὐτῶν ἥττους ἦσαν ὥσθ᾽ ὁ βασιλεὺς ἀπορήσας τοῖς παροῦσι πράγμασι καὶ καταφρονήσας τῆς περὶ αὑτὸν δυνάμεως τοὺς ἄρχοντας τοὺς τῶν ἐπικούρων ὑποσπόνδους συλλαβεῖν ἐτόλμησεν, ὡς εἰ τοῦτο παρανομήσειε συνταράξων τὸ στρατόπεδον, καὶ μᾶλλον εἵλετο περὶ τοὺς θεοὺς ἐξαμαρτεῖν ἢ πρὸς ἐκείνους ἐκ τοῦ φανεροῦ διαγωνίσασθαι. διαμαρτὼν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ τῶν στρατιωτῶν συμμεινάντων καὶ καλῶς ἐνεγκόντων τὴν συμφορὰν, ἀπιοῦσιν αὐτοῖς Τισσαφέρνην καὶ τοὺς ἱππέας συνέπεμψεν, ὑφ᾽ ὧν ἐκεῖνοι παρὰ πᾶσαν ἐπιβουλευόμενοι τὴν ὁδὸν ὁμοίως διεπορεύθησαν ὥσπερανεὶ προπεμπόμενοι, μάλιστα μὲν φοβούμενοι τὴν ἀοίκητον τῆς χώρας, μέγιστον δὲ τῶν ἀγαθῶν νομίζοντες εἰ τῶν πολεμίων ὡς πλείστοις ἐντύχοιεν. κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων· ἐκεῖνοι γὰρ οὐκ ἐπὶ λείαν ἐλθόντες οὐδὲ κώμην καταλαβόντες, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ αὐτὸν τὸν βασιλέα στρα-

τεύσαντες, ἀσφαλέστερον κατέβησαν τῶν περὶ φιλίας ὡς αὐτὸν πρεσβευόντων. ὥςτε μοι δοκοῦσιν ἐν ἅπασι τοῖς τόποις σαφῶς ἐπιδεδεῖχθαι τὴν αὑτῶν μαλακίαν· καὶ γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀσίας πολλὰς μάχας ἥττηνται, καὶ διαβάντες εἰς τὴν Εὐρώπην δίκην ἔδοσαν, οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν κακῶς ἀπώλοντο, οἱ δ' αἰσχρῶς ἐσώθησαν, καὶ τελευτῶντες ὑπ' αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καταγέλαστοι γεγόνασιν.

72 Καὶ τούτων οὐδὲν ἀλόγως γέγονεν, ἀλλὰ πάντ' εἰκότως ἀποβέβηκεν· οὐ γὰρ οἷόν τε τοὺς οὕτω τρεφομένους καὶ πολιτευομένους οὔτε τῆς ἄλλης ἀρετῆς μετέχειν οὔτ' ἐν ταῖς μάχαις τρόπαιον ἱστάναι τῶν πολεμίων. πῶς γὰρ ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμασιν ἐγγενέσθαι δύναιτ' ἂν ἢ στρατηγὸς δεινὸς ἢ στρατιώτης ἀγαθὸς ὧν τὸ μὲν πλεῖστόν ἐστιν ὄχλος ἄτακτος καὶ κινδύνων ἄπειρος, πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἐκλελυμένος, πρὸς δὲ τὴν δουλείαν ἄμεινον τῶν παρ' ἡμῖν οἰκετῶν πεπαιδευμένος, οἱ δ' ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις ὄντες αὐτῶν ὁμαλῶς μὲν οὐδὲ κοινῶς οὐδὲ πολιτικῶς οὐδεπώποτ' ἐβίωσαν, ἅπαντα δὲ τὸν χρόνον διάγουσιν εἰς μὲν τοὺς ὑβρίζοντες, τοῖς δὲ δουλεύοντες, ὡς ἂν ἄνθρωποι μάλιστα τὰς φύσεις διαφθαρεῖεν, καὶ τὰ μὲν σώματα διὰ τοὺς πλούτους τρυφῶντες, τὰς δὲ ψυχὰς διὰ τὰς μοναρχίας ταπεινὰς καὶ περιδεεῖς ἔχοντες, ἐξεταζόμενοι πρὸς αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καὶ προκαλινδούμενοι καὶ πάντα τρόπον μικρὸν φρονεῖν μελετῶντες, θνητὸν μὲν ἄνδρα προςκυνοῦντες καὶ δαίμονα προςαγορεύοντες, τῶν δὲ θεῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀνθρώπων ὀλιγωροῦντες. τοιγαροῦν οἱ καταβαίνοντες αὐτῶν ἐπὶ θάλατταν, οὓς καλοῦσι σατράπας, οὐ καταισχύνουσι τὴν ἐκεῖ παίδευσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἤθεσι τοῖς αὐτοῖς διαμένουσι, πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἀπίστως, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀνάνδρως ἔχοντες, καὶ τὰ μὲν ταπεινῶς, τὰ δ' ὑπερηφάνως ζῶντες, τῶν μὲν συμμάχων καταφρονοῦντες, τοὺς δὲ πολεμίους θεραπεύοντες. τὴν μέν γε μετ' Ἀγησιλάου στρατιὰν ὀκτὼ μῆνας ταῖς αὑτῶν δαπάναις διέθρεψαν, τοὺς δ' ὑπὲρ αὑτῶν κινδυνεύοντας ἑτέρου τοσούτου χρόνου τὸν μισθὸν ἀπεστέρησαν· καὶ τοῖς μὲν Κισθήνην καταλαβοῦσιν ἑκατὸν τάλαντα διένειμαν, τοὺς δὲ μεθ' αὑτῶν εἰς Κύπρον στρατευσαμένους μᾶλλον ἢ τοὺς αἰχμαλώτους ὕβριζον. ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ μὴ καθ' ἓν ἕκαστον, ἀλλ'

*ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τίς ἢ τῶν πολεμησάντων αὐτοῖς οὐκ εὐδαι-
μονήσας ἀπῆλθεν, ἢ τῶν ὑπ' ἐκείνοις γενομένων οὐκ αἰκι-
σθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν; οὐ Κόνωνα μέν, ὃς ὑπὲρ τῆς* 73
*Ἀσίας στρατηγήσας τὴν ἀρχὴν τὴν Λακεδαιμονίων κατέλυσεν,
ἐπὶ θανάτῳ συλλαβεῖν ἐτόλμησαν, Θεμιστοκλέα δ', ὃς ὑπὲρ
τῆς Ἑλλάδος αὐτοὺς κατεναυμάχησε, τῶν μεγίστων δωρεῶν
ἠξίωσαν; καίτοι πῶς χρὴ τὴν τούτων φιλίαν ἀγαπᾶν οἳ τοὺς
μὲν εὐεργέτας τιμωροῦνται, τοὺς δὲ κακῶς ποιοῦντας οὕτως
ἐπιφανῶς κολακεύουσιν; περὶ τίνας δ' ἡμῶν οὐκ ἐξημαρτή-
κασιν; ποῖον δὲ χρόνον διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύοντες τοῖς
Ἕλλησιν; τί δ' οὐκ ἐχθρὸν αὐτοῖς ἐστι τῶν παρ' ἡμῖν, οἳ
καὶ τὰ τῶν θεῶν ἕδη καὶ τοὺς νεὼς συλᾶν ἐν τῷ προτέρῳ πο-
λέμῳ καὶ κατακάειν ἐτόλμησαν; διὸ καὶ τοὺς Ἴωνας ἄξιον
ἐπαινεῖν, ὅτι τῶν ἐμπρησθέντων ἱερῶν ἐπηράσαντο εἴ τινες
κινήσειαν ἢ πάλιν εἰς τἀρχαῖα καταστῆσαι βουληθεῖεν, οὐκ
ἀποροῦντες πόθεν ἐπισκευάσωσιν, ἀλλ' ἵν' ὑπόμνημα τοῖς ἐπι-
γιγνομένοις ᾖ τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας, καὶ μηδεὶς πι-
στεύῃ τοῖς τοιαῦτα εἰς τὰ τῶν θεῶν ἐξαμαρτεῖν τολμῶσιν,
ἀλλὰ καὶ φυλάττωνται καὶ δεδίωσιν, ὁρῶντες αὐτοὺς οὐ μό-
νον τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀναθήμασι πολεμή-
σαντας.*

*Ἔχω δὲ καὶ περὶ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέρων τοιαῦτα διελ-
θεῖν. καὶ γὰρ οὗτοι πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους ὅσοις πεπολεμή-
κασιν ἅμα διαλλάττονται καὶ τῆς ἔχθρας τῆς γεγενημένης
ἐπιλανθάνονται, τοῖς δ' ἠπειρώταις οὐδ' ὅταν εὖ πάσχωσι
χάριν ἴσασιν· οὕτως ἀείμνηστον τὴν ὀργὴν πρὸς αὐτοὺς ἔχου-
σιν. καὶ πολλῶν μὲν οἱ πατέρες ἡμῶν μηδισμοῦ θάνατον κα-
τέγνωσαν, ἐν δὲ τοῖς συλλόγοις ἔτι καὶ νῦν ἀρὰς ποιοῦνται,
πρὶν ἄλλο τι χρηματίζειν, εἴ τις ἐπικηρυκεύεται Πέρσαις τῶν
πολιτῶν· Εὐμολπίδαι δὲ καὶ κήρυκες ἐν τῇ τελετῇ τῶν μυ-
στηρίων διὰ τὸ τούτων μῖσος καὶ τοῖς ἄλλοις βαρβάροις εἴρ-
γεσθαι τῶν ἱερῶν, ὥσπερ τοῖς ἀνδροφόνοις, προαγορεύουσιν.
οὕτω δὲ φύσει πολεμικῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχομεν ὥστε καὶ τῶν
μύθων ἥδιστα συνδιατρίβομεν τοῖς Τρωϊκοῖς καὶ Περσικοῖς,
δι' ὧν ἔστι πυνθάνεσθαι τὰς ἐκείνων συμφοράς. εὕροι δ' ἂν* 74
*τις ἐκ μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους ὕμνους πε-
ποιημένους, ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας θρήνους ἡμῖν γε-*

γεγενημένους, καὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἑορταῖς ᾀδομένους, τῶν δ' ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἡμᾶς μεμνημένους. οἶμαι δὲ καὶ τὴν Ὁμήρου ποίησιν μείζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας τοῖς βαρβάροις ἐνεκωμίασε, καὶ διὰ τοῦτο βουληθῆναι τοὺς προγόνους ἡμῶν ἔντιμον αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέχνην ἔν τε τοῖς τῆς μουσικῆς ἄθλοις καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων, ἵνα πολλάκις ἀκούοντες τῶν ἐπῶν ἐκμανθάνωμεν τὴν ἔχθραν τὴν ὑπάρχουσαν πρὸς αὐτούς, καὶ ζηλοῦντες τὰς ἀρετὰς τῶν στρατευσαμένων ἐπὶ Τροίαν τῶν αὐτῶν ἔργων ἐκείνοις ἐπιθυμῶμεν. ὥστε μοι δοκεῖ πολλὰ λίαν εἶναι τὰ παρακελευόμενα πολεμεῖν αὐτοῖς, μάλιστα δ' ὁ παρὼν καιρός, ὃν οὐκ ἀφετέον· καὶ γὰρ αἰσχρὸν παρόντι μὲν μὴ χρῆσθαι, παρελθόντος δ' αὐτοῦ μεμνῆσθαι. τί γὰρ ἂν καὶ βουληθεῖμεν ἡμῖν προσγενέσθαι, μέλλοντες βασιλεῖ πολεμεῖν, ἔξω τῶν νῦν ὑπαρχόντων; οὐκ Αἴγυπτος μὲν αὐτοῦ καὶ Κύπρος ἀφέστηκε, Φοινίκη δὲ καὶ Συρία διὰ τὸν πόλεμον ἀνάστατοι γεγόνασι, Τύρος δ', ἐφ' ᾗ μέγ' ἐφρόνησεν, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐκείνου κατείληπται; τῶν δ' ἐν Κιλικίᾳ πόλεων τὰς μὲν πλείστας οἱ μεθ' ἡμῶν ὄντες ἔχουσι, τὰς δ' οὐ χαλεπόν ἐστι κτήσασθαι. Λυκίας δ' οὐδ' εἷς πώποτε Περσῶν ἐκράτησεν. Ἑκατόμνως δ' ὁ Καρίας ἐπίσταθμος τῇ μὲν ἀληθείᾳ πολὺν ἤδη χρόνον ἀφέστηκεν, ὁμολογήσει δ' ὅταν ἡμεῖς βουληθῶμεν. ἀπὸ δὲ Κνίδου μέχρι Σινώπης Ἕλληνες τὴν Ἀσίαν παροικοῦσιν, οὓς οὐ δεῖ πείθειν, ἀλλὰ μὴ κωλύειν πολεμεῖν. καίτοι τοιούτων ὁρμητηρίων ὑπαρξάντων, καὶ τοσούτου πολέμου τὴν Ἀσίαν περιστάντος, τί δεῖ τὰ συμβησόμενα λίαν ἀκριβῶς ἐξετάζειν; ὅπου γὰρ μικρῶν μερῶν ἥττους εἰσίν, οὐκ ἄδηλον ὡς ἂν διατεθεῖεν, εἰ πᾶσιν ἡμῖν πολεμεῖν ἀναγκασθεῖεν. ἔχει δ' οὕτως. ἐὰν μὲν ὁ βάρβαρος ἐρρωμενεστέρως κατάσχῃ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάττῃ, φρουρὰς μείζους

75 ἐν αὐταῖς ἢ νῦν ἐγκαταστήσας, τάχ' ἂν καὶ τῶν νήσων αἱ περὶ τὴν ἤπειρον, οἷον Ῥόδος καὶ Σάμος καὶ Χίος ἐπὶ τὰς ἐκείνου τύχας ἀποκλίναιεν· ἢν δ' ἡμεῖς αὐτὰς πρότεροι καταλάβωμεν, εἰκὸς τοὺς την Λυδίαν καὶ Φρυγίαν καὶ τὴν ἄλλην τὴν ὑπερκειμένην χώραν οἰκοῦντας ἐπὶ τοῖς ἐντεῦθεν ὁρμωμένοις εἶναι. διὸ δεῖ σπεύδειν καὶ μηδεμίαν ποιεῖσθαι διατριβήν, ἵνα μὴ πάθωμεν ὅπερ οἱ πατέρες ἡμῶν.

ἐκεῖνοι γὰρ ὑστερίσαντες τῶν βαρβάρων καὶ προέμενοί τινας τῶν συμμάχων ἠναγκάσθησαν ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς κινδυνεύειν, ἐξὸν αὐτοῖς προτέροις διαβᾶσιν εἰς τὴν ἤπειρον μετὰ πάσης τῆς τῶν Ἑλλήνων δυνάμεως ἐν μέρει τῶν ἐθνῶν ἕκαστον χειροῦσθαι. δέδεικται γάρ, ὅταν τις πολεμῇ πρὸς ἀνθρώπους ἐκ πολλῶν τόπων συλλεγομένους, ὅτι δεῖ μὴ περιμένειν ἕως ἂν ἐπιστῶσιν, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένοις αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν προεξαμαρτόντες ἅπαντα ταῦτ' ἐπηνωρθώσαντο, καταστάντες εἰς τοὺς μεγίστους ἀγῶνας. ἡμεῖς δ' ἂν σωφρονῶμεν, ἐξ ἀρχῆς φυλαξόμεθα, καὶ πειρασόμεθα φθῆναι περὶ τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Ἰωνίαν στρατόπεδον ἐγκαταστήσαντες, εἰδότες ὅτι καὶ βασιλεὺς οὐχ ἑκόντων ἄρχει τῶν ἠπειρωτῶν, ἀλλὰ μείζω δύναμιν περὶ αὑτὸν ἑκάστων αὐτῶν ποιησάμενος· ἧς ἡμεῖς ὅταν κρείττω διαβιβάσωμεν, ὃ βουληθέντες ῥᾳδίως ἂν ποιήσαιμεν, ἀσφαλῶς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν καρπωσόμεθα. πολὺ δὲ κάλλιον ἐκείνῳ περὶ τῆς βασιλείας πολεμεῖν ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητεῖν.

Ἄξιον δ' ἐπὶ τῆς νῦν ἡλικίας ποιήσασθαι τὴν στρατείαν, ἵν' οἱ τῶν συμφορῶν κοινωνήσαντες, οὗτοι καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσωσι καὶ μὴ πάντα τὸν χρόνον δυστυχοῦντες διαγάγωσιν. ἱκανὸς γὰρ ὁ παρεληλυθώς, ἐν ᾧ τί τῶν δεινῶν οὐ γέγονεν; πολλῶν γὰρ κακῶν τῇ φύσει τῇ τῶν ἀνθρώπων ὑπαρχόντων αὐτοὶ πλείω τῶν ἀναγκαίων προσεξευρήκαμεν, πολέμους καὶ στάσεις ἡμῖν αὐτοῖς ἐμποιήσαντες, ὥστε τοὺς μὲν ἐν ταῖς αὑτῶν ἀνόμως ἀπόλλυσθαι, τοὺς δ' ἐπὶ ξένης 76
μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν ἀλᾶσθαι, πολλοὺς δὲ δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν ἐπικουρεῖν ἀναγκαζομένους ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τοῖς φίλοις μαχομένους ἀποθνήσκειν. ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς πώποτ' ἠγανάκτησεν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν ταῖς συμφοραῖς ταῖς ὑπὸ τῶν ποιητῶν συγκειμέναις δακρύειν ἀξιοῦσιν, ἀληθινὰ δὲ πάθη πολλὰ καὶ δεινὰ γιγνόμενα διὰ τὸν πόλεμον ἐφορῶντες τοσούτου δέουσιν ἐλεεῖν ὥστε καὶ μᾶλλον χαίρουσιν ἐπὶ τοῖς ἀλλήλων κακοῖς ἢ τοῖς αὑτῶν ἰδίοις ἀγαθοῖς. ἴσως δ' ἂν καὶ τῆς ἐμῆς εὐηθείας πολλοὶ καταγελάσειαν, εἰ δυστυχίας ἀνδρῶν ὀδυροίμην ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς ἐν οἷς Ἰταλία μὲν ἀνάστατος γέγονε, Σικελία δὲ καταδεδούλωται, το-

σαῦται δὲ πόλεις τοῖς βαρβάροις ἐκδέδονται, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις ἐστίν.

Θαυμάζω δὲ τῶν δυναστευόντων ἐν ταῖς πόλεσιν εἰ προσήκειν αὐτοῖς ἡγοῦνται μέγα φρονεῖν, μηδὲν πώποθ' ὑπὲρ τηλικούτων πραγμάτων μήτ' εἰπεῖν μήτ' ἐνθυμηθῆναι δυνηθέντες. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ἦσαν ἄξιοι τῆς παρουσης δόξης, ἁπάντων ἀφεμένους τῶν ἄλλων περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς βαρβάρους εἰσηγεῖσθαι καὶ συμβουλεύειν. τυχὸν μὲν γὰρ ἄν τι συνεπέραναν· εἰ δὲ καὶ προαπεῖπον, ἀλλ' οὖν τούς γε λόγους ὥσπερ χρησμοὺς εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον ἂν κατέλιπον. νῦν δ' οἱ μὲν ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις ὄντες ἐπὶ μικροῖς σπουδάζουσιν, ἡμῖν δὲ τοῖς τῶν πολιτικῶν ἐξεστηκόσι περὶ τηλικούτων πραγμάτων συμβουλεύειν παραλελοίπασιν.

Οὐ μὴν ἀλλ' ὅσῳ μικροψυχότεροι τυγχάνουσιν ὄντες οἱ προεστῶτες ἡμῶν, τοσούτῳ τοὺς ἄλλους ἐῤῥωμενεστέρως δεῖ σκοπεῖν ὅπως ἀπαλλαγησόμεθα τῆς παρούσης ἔχθρας. νῦν μὲν γὰρ μάτην ποιούμεθα τὰς περὶ τῆς εἰρήνης συνθήκας· οὐ γὰρ διαλυόμεθα τοὺς πολέμους, ἀλλ' ἀναβαλλόμεθα, καὶ περιμένομεν τοὺς καιροὺς ἐν οἷς ἀνήκεστόν τι κακὸν ἀλλήλους ἐργάσασθαι δυνησόμεθα. δεῖ δὲ ταύτας τὰς ἐπιβουλὰς ἐκποδὼν ποιησαμένους ἐκείνοις τοῖς ἔργοις ἐπιχειρεῖν ἐξ ὧν τάς τε πόλεις ἀσφαλέστερον οἰκήσομεν καὶ πιστότερον διακεισόμεθα πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. ἔστι δ' ἁπλοῦς καὶ ῥᾴδιος ὁ
77 λόγος ὁ περὶ τούτων· οὔτε γὰρ εἰρήνην οἷόν τε βεβαίαν ἀγαγεῖν, ἢν μὴ κοινῇ τοῖς βαρβάροις πολεμήσωμεν, οὔθ' ὁμονοῆσαι τοὺς Ἕλληνας, πρὶν ἂν καὶ τὰς ὠφελίας ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τοὺς κινδύνους πρὸς τοὺς αὐτοὺς ποιησώμεθα. τούτων δὲ γενομένων, καὶ τῆς ἀπορίας τῆς περὶ τὸν βίον ἡμῶν ἀφαιρεθείσης, ἣ καὶ τὰς ἑταιρίας διαλύει καὶ τὰς συγγενείας εἰς ἔχθραν προάγει καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς πολέμους καὶ στάσεις καθίστησιν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχ ὁμονοήσομεν καὶ τὰς εὐνοίας ἀληθινὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἕξομεν. ὧν ἕνεκα περὶ παντὸς ποιητέον ὅπως ὡς τάχιστα τὸν ἐνθένδε πόλεμον εἰς τὴν ἤπειρον διοριοῦμεν, ὡς μόνον ἂν τοῦτ' ἀγαθὸν ἀπολαύσαιμεν τῶν κινδύνων τῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, εἰ ταῖς ἐμπειρίαις ταῖς ἐκ τούτων γεγενημέναις πρὸς τὸν βάρβαρον καταχρήσασθαι δόξειεν ἡμῖν.

*Ἀλλὰ γὰρ ἴσως διὰ τὰς συνθήκας ἄξιον ἐπισχεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐπειχθῆναι καὶ θᾶττον ποιήσασθαι τὴν στρατείαν; δι' ἃς αἱ μὲν ἠλευθερωμέναι τῶν πόλεων βασιλεῖ χάριν ἴσασιν, ὡς δι' ἐκεῖνον τυχοῦσαι τῆς αὐτονομίας ταύτης, αἱ δ' ἐκδεδομέναι τοῖς βαρβάροις μάλιστα μὲν Λακεδαιμονίοις ἐπικαλοῦσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μετασχοῦσι τῆς εἰρήνης, ὡς ὑπὸ τούτων δουλεύειν ἠναγκασμέναι. καίτοι πῶς οὐ χρὴ διαλύειν ταύτας τὰς ὁμολογίας ἐξ ὧν τοιαύτη δόξα γέγονεν ὥστε ὁ μὲν βάρβαρος κήδεται τῆς Ἑλλάδος καὶ φύλαξ τῆς εἰρήνης ἐστίν, ἡμῶν δέ τινές εἰσιν οἱ λυμαινόμενοι καὶ κακῶς ποιοῦντες αὐτήν; ὃ δὲ πάντων καταγελαστότατον, ὅτι τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς ὁμολογίαις τὰ χείριστα τυγχάνομεν διαφυλάττοντες. ἃ μὲν γὰρ αὐτονόμους ἀφίησι τάς τε νήσους καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, πάλαι λέλυται καὶ μάτην ἐν ταῖς στήλαις ἐστίν· ἃ δ' αἰσχύνην ἡμῖν φέρει καὶ πολλοὺς τῶν συμμάχων ἐκδέδωκε, ταῦτα δὲ κατὰ χώραν μένει καὶ πάντες αὐτὰ κύρια ποιοῦμεν, ἃ χρῆν ἀναιρεῖν καὶ μηδεμίαν ἐᾶν ἡμέραν, νομίζοντας προστάγματα καὶ μὴ συνθήκας εἶναι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι συνθῆκαι μέν εἰσιν αἵτινες ἂν ἴσως καὶ κοινῶς ἀμφοτέροις ἔχωσι, προστάγματα* 78
*δὲ τὰ τοὺς ἑτέρους ἐλαττοῦντα παρὰ τὸ δίκαιον; διὸ καὶ τῶν πρεσβευσάντων ταύτην τὴν εἰρήνην δικαίως ἂν κατηγοροῖμεν, ὅτι πεμφθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐποιήσαντο τὰς συνθήκας. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴτ' ἐδόκει τὴν αὐτῶν ἔχειν ἑκάστους, εἴτε καὶ τῶν δοριαλώτων ἐπάρχειν, εἴτε τούτων κρατεῖν ὧν ὑπὸ τὴν εἰρήνην ἐτυγχάνομεν ἔχοντες, ἕν τι τούτων ὁρισαμένους καὶ κοινὸν τὸ δίκαιον ποιησαμένους, οὕτω συγγράφεσθαι περὶ αὐτῶν. νῦν δὲ τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τῇ Λακεδαιμονίων οὐδεμίαν τιμὴν ἀπένειμαν, τὸν δὲ βάρβαρον ἁπάσης τῆς Ἀσίας δεσπότην[1] κατέστησαν, ὡς ὑπὲρ ἐκείνου πολεμησάντων ἡμῶν, ἢ τῆς μὲν Περσῶν ἀρχῆς πάλαι καθεστηκυίας, ἡμῶν δὲ ἄρτι τὰς πόλεις κατοικούντων, ἀλλ' οὐκ ἐκείνων μὲν νεωστὶ ταύτην τὴν τιμὴν ἐχόντων, ἡμῶν δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν τοῖς Ἕλλησι δυναστευόντων. οἶμαι δ' ἐκείνως εἰπὼν μᾶλλον δηλώσειν τήν τε περὶ ἡμᾶς ἀτιμίαν γεγενημένην καὶ τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν. τῆς γὰρ γῆς ἁπάσης τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης δίχα*

τετμημένης, καὶ τῆς μὲν Ἀσίας, τῆς δ᾽ Εὐρώπης καλουμένης, τὴν ἡμίσειαν ἐκ τῶν συνθηκῶν εἴληφεν, ὥςπερ πρὸς τὸν Δία τὴν χώραν νεμόμενος, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς ἀνθρώπους τὰς συνθήκας ποιούμενος. καὶ ταύτας ἡμᾶς ἠνάγκασεν ἐν στήλαις λιθίναις ἀναγράψαντας ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἱερῶν ἀναθεῖναι, πολὺ κάλλιον τρόπαιον τῶν ἐν ταῖς μάχαις γιγνομένων· τὰ μὲν γὰρ ὑπὲρ μικρῶν ἔργων καὶ μιᾶς τύχης ἐστίν, αὗται δ᾽ ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ πολέμου καὶ καθ᾽ ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἑστήκασιν.

Ὑπὲρ ὧν ἄξιον ὀργίζεσθαι, καὶ σκοπεῖν ὅπως τῶν τε γεγενημένων δίκην ληψόμεθα καὶ τὰ μέλλοντα διορθωσόμεθα. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ἰδίᾳ μὲν τοῖς βαρβάροις οἰκέταις ἀξιοῦν χρῆσθαι, δημοσίᾳ δὲ τοσούτους τῶν συμμάχων περιορᾶν αὐτοῖς δουλεύοντας, καὶ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωϊκὰ γενομένους μιᾶς γυναικὸς ἁρπασθείσης οὕτως ἅπαντας συνοργισθῆναι τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὥςτε μὴ πρότερον παύσασθαι πολεμοῦντας
79 πρὶν τὴν πόλιν ἀνάστατον ἐποίησαν τοῦ τολμήσαντος ἐξαμαρτεῖν, ἡμᾶς δ᾽ ὅλης τῆς Ἑλλάδος ὑβριζομένης μηδεμίαν ποιήσασθαι κοινὴν τιμωρίαν, ἐξὸν ἡμῖν εὐχῆς ἄξια διαπράξασθαι. μόνος γὰρ οὗτος ὁ πόλεμος εἰρήνης κρείττων ἐστί, θεωρίᾳ μὲν μᾶλλον ἢ στρατείᾳ προςεοικώς, ἀμφοτέροις δὲ συμφέρων, καὶ τοῖς ἡσυχίαν ἄγειν βουλομένοις καὶ τοῖς πολεμεῖν ἐπιθυμοῦσιν. εἴη γὰρ ἂν τοῖς μὲν ἀδεῶς τὰ σφέτερ᾽ αὐτῶν καρποῦσθαι, τοῖς δ᾽ ἐκ τῶν ἀλλοτρίων μεγάλους πλούτους κατακτήσασθαι.

Πολλαχοῦ δ᾽ ἄν τις λογιζόμενος εὕροι ταύτας τὰς πράξεις μάλιστα λυσιτελούσας ἡμῖν. φέρε γάρ, πρὸς τίνας χρὴ πολεμεῖν τοὺς μηδεμιᾶς πλεονεξίας ἐπιθυμοῦντας, ἀλλ᾽ αὐτὸ τὸ δίκαιον σκοποῦντας; οὐ πρὸς τοὺς καὶ πρότερον κακῶς τὴν Ἑλλάδα ποιήσαντας καὶ νῦν ἐπιβουλεύοντας καὶ πάντα τὸν χρόνον οὕτω πρὸς ἡμᾶς διακειμένους; τίσι δὲ φθονεῖν εἰκός ἐστι τοὺς μὴ παντάπασιν ἀνάνδρως διακειμένους, ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι χρωμένους; οὐ τοῖς μείζους μὲν τὰς δυναστείας ἢ κατ᾽ ἀνθρώπους περιβεβλημένοις, ἐλάττονος δ᾽ ἀξίοις τῶν παρ᾽ ἡμῖν δυςτυχούντων; ἐπὶ τίνας δὲ στρατεύειν προςήκει τοὺς ἅμα μὲν εὐσεβεῖν βουλομένους, ἅμα δὲ τοῦ συμφέροντος ἐνθυμουμένους; οὐκ ἐπὶ τοὺς καὶ φύσει

πολεμίους καὶ πατρικοὺς ἐχθρούς, καὶ πλεῖστα μὲν ἀγαθὰ κεκτημένους, ἥκιστα δ᾽ ὑπὲρ αὑτῶν ἀμύνεσθαι δυναμένους; οὐκοῦν ἐκεῖνοι πᾶσι τούτοις ἔνοχοι τυγχάνουσιν ὄντες. καὶ μὴν οὐδὲ τὰς πόλεις λυπήσομεν στρατιώτας ἐξ αὐτῶν καταλέγοντες, ὃ νῦν ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους ὀχληρότατόν ἐστιν αὐταῖς· πολὺ γὰρ οἶμαι σπανιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς μένειν ἐθελήσοντας τῶν συνακολουθεῖν ἐπιθυμησόντων. τίς γὰρ οὕτως ἢ νέος ἢ παλαιὸς ῥάθυμός ἐστιν ὅστις οὐ μετασχεῖν βουλήσεται ταύτης τῆς στρατιᾶς τῆς ὑπ᾽ Ἀθηναίων μὲν καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης, ὑπὲρ δὲ τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας ἀθροιζομένης, ὑπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης ἐκπεμπομένης, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν βαρβάρων τιμωρίαν πορευομένης; φήμην δὲ καὶ μνήμην καὶ δόξαν πόσην τινὰ χρὴ νο- 80
μίζειν ἢ ζῶντας ἕξειν ἢ τελευτήσαντας καταλείψειν τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις ἔργοις ἀριστεύσαντας; ὅπου γὰρ οἱ πρὸς Ἀλέξανδρον πολεμήσαντες καὶ μίαν πόλιν ἑλόντες τοιούτων ἐπαίνων ἠξιώθησαν, ποίων τινῶν χρὴ προσδοκᾶν ἐγκωμίων τεύξεσθαι τοὺς ὅλης τῆς Ἀσίας κρατήσαντας; τίς γὰρ ἢ τῶν ποιεῖν δυναμένων ἢ τῶν λέγειν ἐπισταμένων οὐ πονήσει καὶ φιλοσοφήσει βουλόμενος ἅμα τῆς θ᾽ αὑτοῦ διανοίας καὶ τῆς ἐκείνων ἀρετῆς μνημεῖον εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καταλιπεῖν;

Οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων ἔν τε τῷ παρόντι καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λόγου. τότε μὲν γὰρ ᾤμην ἀξίως δυνήσεσθαι τῶν πραγμάτων εἰπεῖν· νῦν δ᾽ οὐκ ἐφικνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν, ἀλλὰ πολλά με διαπέφευγεν ὧν διενοήθην. αὐτοὺς οὖν χρὴ συνδιορᾶν ὅσης ἂν εὐδαιμονίας τύχοιμεν, εἰ τὸν μὲν πόλεμον τὸν νῦν ὄντα περὶ ἡμᾶς πρὸς τοὺς ἠπειρώτας ποιησαίμεθα, τὴν δ᾽ εὐδαιμονίαν τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διακομίσαιμεν, καὶ μὴ μόνον ἀκροατὰς γενομένους ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τοὺς μὲν πράττειν δυναμένους παρακαλοῦντας ἀλλήλους πειρᾶσθαι διαλλάττειν τήν τε πόλιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων, τοὺς δὲ τῶν λόγων ἀμφισβητοῦντας πρὸς μὲν τὴν παρακαταθήκην καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν νῦν φλυαροῦσι παύεσθαι γράφοντας, πρὸς δὲ τοῦτον τὸν λόγον ποιεῖσθαι τὴν ἅμιλλαν, καὶ σκοπεῖν ὅπως ἄμεινον ἐμοῦ περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων

*ἐροῦσιν, ἐνθυμουμένους ὅτι τοῖς μεγάλα ὑπισχνουμένοις οὐ πρέπει περὶ μικρὰ διατρίβειν, οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν ἐξ ὧν ὁ βίος μηδὲν ἐπιδώσει τῶν πεισθέντων, ἀλλ' ὧν ἐπιτελεσθέντων αὐτοί τε ἀπαλλαγήσονται τῆς παρούσης ἀπορίας καὶ τοῖς ἄλλοις μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιοι δόξουσιν εἶναι.*

# ANNOTATIO CRITICA.

*Pag.* 1. *lin.* 1. *συναγαγόντων*] *ἀγόντων* laudat ex hoc loco Aristoteles Rhet. III, 9, 7., sed male et contra sensum Isocratis. Non enim, quod Morus etiam annotavit, intelliguntur, qui conventus agunt et celebrant, sed ii potius, qui conventus publicos primo instituerunt iisque originem dederunt.

8. *εὐεξίας*] *εὐτυχίας* Urb.

*τοῖς δ' ὑπὲρ*] Antiquae editiones *τοῖς δὲ ὑπέρ*, quod retinuerunt Morus, Langius, Coraës, Spohnius. *δ'*, quod est in editione Wolfiana minori, ex codicis Urbinatis auctoritate a Bekkero retentum esse verisimile est. Abiicienda esset vocalis, si recte haberet canon Spohnianus, *δὲ* in apodosi, quando respondeat voculae *μὲν* in protasi positae, vocalem abiicere non solere; quando autem *δὲ* in protasi positum sit, aut non praecesserit *μέν*, elidi vocalem. Sed vereor, ne non recte habeat regula illa, quam ne ipse quidem Spohnius constanter sequutus est. Sic cap. 12. (nostrae editionis p. 8, 8.) cum reliquis scripsit *εὐμενεστέρως δ' εἰς*, licet praecedat *μέν*. Mihi hac quidem in re non certam quandam legem, sed aurium iudicium sequutus esse videtur Isocrates. Rarissima apud eum est vocalium concursatio, quamvis ea non prorsus abstinuerit: quod vel ex Dionysii Halicarnassensis verbis, ab aliis in contrariam partem adhibitis, patet, de comp. verb. c. 23. p. 366. ed. Schaef. *φωνηέντων μὲν γὰρ ἀντιτυπίαν οὐκ ἄν τις οὐδεμίαν εὕροι, ἐν γοῦν οἷς παρεθέμην ἀριθμοῖς, οἴομαι δ' οὐδ' ἐν ὅλῳ τῷ λόγῳ,* (*τῷ* *'Αρεοπαγιτικῷ* sc.) *πλὴν εἴ τί με διαλέληθεν.* Quis haec ita scripsisse putet rhetorem, si nulli omnino apud Isocratem reperiantur hiatus? Quae quum ita sint, quid sequi debeat editor, difficile est dictu. Quidam pro arbitrio apostrophis usi sunt, quorum tamen temeritatem spernet cautior quivis. Equidem ex boni codicis manuscripti auctoritate pendere malim, quam arbitrio me dare recentiorum edito-

rum, quorum quam varium de rebus orthographicis vario tempore fuerit iudicium, nemo est quin sciat. Nostra editio in his rebus sequitur Bekkerum, quem non pro arbitrio egisse, sed codicis Urbinatis scripturam repraesentasse credo, licet ipse nihil de elisionibus in varietate lectionis monuerit. Sic enim solet vir doctissimus in talibus agere: vide quae in simili causa monui in Bibliotheca critica 1824. I. p. 72. cf. var. lect. ad Lycurg. 2, 2. p. 271.

6. τούτοις δ'] δ' ex Urb. addidit Bekkerus.

16. τοσοῦτον διοίσειν] Vulgo τοσοῦτον αὐτῶν διοίσειν. Pronomen, quod facile subintelligitur, e sequentibus huc irpsisse videtur.

17. τοῖς ἄλλοις μηδὲν πώποτε] πώποτε μηδὲν τοῖς ἄλλοις Urb. (Caeterum in textu vitio typothetae scribitur μηδὲν pro μηδὲν.)

21. ἔπειτ' οὐδ'] Vulgo ἔπειτα οὐδ'.

22. τούτων] Vulgo αὐτῶν, male. αὐτῶν enim referendum esset ad καιροί. — περὶ τούτων, *de his rebus*, quas indicavit orator verbis περί τε τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τῆς ὁμονοίας τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς.

23. λέγοντας] Vulgo λέγοντα. Iam Wolfius vitandi hiatus causa λέγοντας coniecerat, quod nunc codicis Urbinatis auctoritate firmatur.

24. αὐτῶν] αὐτὸν Urb. a pr. manu.

29. τῆς παρούσης] τῆς om. Urb.

P. 2, 3. τοιαύτην] ταύτην Urb.

4. ὥσθ'] ὡς Urb. a prima manu.

περὶ τῶν αὐτῶν] περὶ τὸν αὐτὸν Urb.

6. περιθεῖναι] Vulgo προσθεῖναι minus apte ad sensum. Parvis rebus enim magnitudo verborum non additur, sed circumdatur potius et quasi circumfunditur.

διελθεῖν] Sic Urb. consentientibus Longino de subl. 38, 3. et Harpocratione s. v. ἀρχαίως. Vulgo διεξελθεῖν.

13. ἂν] ἀεὶ ed. Mediol.

15. θαυμάζοι καὶ τιμῴη] Vulgo τιμῴη καὶ θαυμάζοι.

ἔργων] Sic Urb. Vulgo male λόγων.

16. ἄρισθ' ἕκαστον αὐτῶν] Vulgo ἄριστα αὐτῶν ἕκαστον.

17. ζητοῦντας λέγειν] Male vulgo inseritur τι post ζητοῦντας.

22. ὥστε τοὺς] ὥστ' οὐ τοὺς perperam edd. Med. et Ald.

24. δέον ἀμφοτέρους] ἀμφοτέρους δέον vulgo.

26. οὐκ ἂν δυνάμενον] Vulgo οὐκ ἂν μὴ δυνάμενον. Sed plane supervacanea est altera negatio, quod iam vidit Coraës.

29. *ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους ἐστὶ*] *ἐστὶ ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους* vulgo. Transpositionem a Bekkero ex Urbinate receptam suadet etiam hiatus *ἐστὶ ἀλλὰ*, cuius tollendi gratia recentiores editores scripserunt *ἐστίν*.

30. *τῶν εἰκῇ*] Vulgo *εἰκῇ τῶν*.

31. *οἷον*] Vulgo *λόγοις, ὃ*.

P. 3, 1. *τοὺς λόγους τῷ μεγέθει*] Vulgo *τῷ μεγέθει λόγους*.

6. *εἰμὶ πάσχειν*] Sic Urb. qui a prima manu habet *εἰμὶ παρασχεῖν*. Codd. H. et I. cum edd. Med. Ald. Bas. Steph. aliisque habent *εἰμὶ μὴ πάσχειν*. Cod. Bav. *εἰμί με πάσχειν*. Negatio ferri nequit.

7. *τῶν ἄλλων* a prima manu om. Urb.

*ποιοῦμαι τὰς ὑποσχέσεις*] *τὰς ὑποσχέσεις ποιοῦμαι* vulgo.

14. *ἐντεῦθεν*] *ἐντεῦθέν γε* vulgo; neque inepta est h. l. particula.

16. *ὑφ' ἡμῖν*] Sic Urbinas; vulgo *ἐφ' ἡμῖν*, quod, etsi ferri quodammodo possit, multo tamen deterius est codicis lectione. Nam quod Spohnius finxit ad c. 29. = p. 19, 13. oratorem per *ἐφ' ἡμῖν* lenitatem principatus Atheniensium, contra per *ὑπὸ Λακεδαιμονίοις* durum Spartanorum imperium innuere voluisse, id nimis artificiosum atque e longinquo quaesitum est. Certe Isocrates, si id hoc loco exprimere voluisset, antithesin plane alio modo formasset. Si legimus *ἐφ' ἡμῖν* non solum oppositarum sibi partium aequalitas, cuius studiosissimus est Noster, turbatur, sed sententia etiam ne eleganter quidem pronunciatur. Quare codicis Urb. lectionem, quam coniectura assecutus erat Augerus recepitque Coraës, sequendam esse existimo.

18. *τοὺς ἄλλους*] Intellige reliquos Graecos praeter Athenienses et Lacedaemonios.

21. *τὸν — ποιούμενον — βουλόμενον*] Vulgo *τοὺς — ποιουμένους — βουλομένους*.

* 23. *τὼ πόλη τούτω*] *τὼ πόλεε τούτω*, litteris *εε* a correctore positis, Urb. Quo se defendat forma dualis *πόλη*, equidem me nescire fateor. Choeroboscus in Theodos. fol. 78. (ap. Bekkerum Anecd. gr. Vol. III. p. 1130.) *εὑρίσκεται καὶ ἡ ει δίφθογγος τελικὴ τῆς εὐθείας τῶν δυϊκῶν, οἷον Δημοσθένεε Δημοσθένη (τὰ γὰρ δύο εε εἰς τὸ η ἐγένετο) καὶ πάλιν τὼ πόλεε πόλει (τὰ γὰρ δύο εε εἰς τὴν ει δίφθογγον ἐγένετο). ἔχομεν γὰρ παρὰ τῷ Αἰσχίνῃ τῷ Σωκρατικῷ πόλει διὰ τῆς ει διφθόγγου, ἔνθα περὶ Ἀθηνῶν καὶ Λακεδαίμονος διαλέγεται.* Apertum est horum initium ita legi debere: *εὑρίσκεται καὶ ἡ καὶ*

ἡ ει δίφθογγος etc. Vide de dualis forma in ῃ Buttmanni gramm. plen. Vol. I. p. 187. Ea autem locum non habet in nominibus in ις, nisi statuere velis ει transire in ῃ, quod fit in plurali βασιλεῖς, βασιλῆς. At tale quid statuere, exemplis deficientibus, temerarium foret. Quare h. l. quoque restituam πόλει, quod apud Aeschinem se legisse testatur Choeroboscus, cuique simillimum est τὼ φύσει, quod habent optimi libri Plat. de Rep. III. p. 410. E., neque dubito, quin ita primitus scriptum extiterit in codice Urbinate. Vulgo τὰς πόλεις ταύτας.

* 24. τάς θ' ἡγεμονίας διελέσθαι] *principatum inter se dividere.* Caeterum comma post διελέσθαι delendum est.

27. προαγαγεῖν] Vulgo προσαγαγεῖν.

30. ἢ 'κείνων] Bekkerus ἢ κείνων ex Urb., qui ita solet ante vocalem. Vulgo ἐκείνων.

* 33. πρὶν] πρὶν ἢ scripsit Bekkerus ex Urbinate, quod non debebat mutari a Dindorfio.

34. ἐδίδαξαν] Vulgo ἀπαλλάξαι, qua in lectione nec sensus bene procedit, nec vocula περὶ ferri potest, quam ideo delendam censuerunt Segaarius in Actis liter. soc. Rheno-Traiect. T. I. p. 85. et Spohnius, Coraës autem mutavit in πέρ, Homericum πρὶν περ invito oratori obtrudens. Nunc genuina lectione ἐδίδαξαν ex codice Urbinate restituta illos conatus vanos fuisse apparet.

* 37. φιλονεικίας] Sic vulgo; recte Bekkerus, codicem Urb. sequutus, φιλονικίας, qua voce augeri possunt lexica. Φιλονικία est *vincendi studium.* Aptissima haec nostro loco notio. — Pro κοινῇ H. male καὶ νῦν.

P. 4, 4. ἀμφισβητεῖ τῆς ἡγεμονίας] Vulgo ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς ἡγεμονίας. Utraque structura satis usitata, prior tamen elegantior minusque correctorem sapit quam posterior.

8. ἥνπερ] περ additum est a Bekkero ex cod. Urb. Vulgo ἥν.

9. γῆν] Vitiose Urb. τήν.

12. νομίζουσι] Vulgo νομίζωσι. Soloecismum iam ex coniectura mutavit Coraës, quem sequutus est Spohnius.

15. πρώτους] πρώτως Bav. Ald.

16. τούτους] τούτους γ' vulgo. Sed aliena est ab hoc loco particula γέ. Sensus enim postulat: *hos quoque nobiscum facturos esse existimo:* contra καὶ τούτους γε significaret: *etiam hos saltem.* Repugnat igitur sibi utriusque particulae vis, quarum illa (καί) rem ad plures transfert, haec (γέ) in pauciores restringit.

* 17. *ποῤῥωτέρωθεν*] Sic Bekkerus scripsit pro vulg. *ποῤῥωτέρω* ex codice Urbinate, quod nolim factum. Quodsi enim legitur *ποῤῥωτέρωθεν* sensus est: *nam ex quo remotiori quis antiquitate haec utraque consideraverit*, quod per se absurdum esse apparet. At *ποῤῥωτέρω σκοπεῖν* est *longius progredi ad prisca tempora in contemplatione.* Similiter Archidam. §. 104, 2. ed. Bekk. = p. 137. HSteph. *καὶ τί δεῖ τὰ πόῤῥω λέγειν; quid opus est res antiquas commemorare?* Ibid. §. 42, 7. p. 124. *ἴσως ἀρχαῖα καὶ πόῤῥω τῶν νῦν παρόντων λέγειν ἂν δοκοίην*, ubi recte Bekkerus *πόῤῥω* ex cod. Urb. scripsit pro vulgato *ποῤῥωτέρω*. Contra *ποῤῥωτέρωθεν* recte habet Archid. §. 16, 5. *διὰ τοῦτο δὲ προλήψομαι ποῤῥωτέρωθεν*, *magis ex longinquo.* Nostro igitur loco repone *ποῤῥωτέρω*. Vitiose *πρότερον* legitur in cod. H.

* 18. Post *ἀμφοτέρων* pone comma.

*πλέον*] Vulgo *πλεῖον*.

19. *ἀμφισβητοῦντας.*] Vulgo additur *περὶ αὐτῶν*, quibus vocibus sine incommodo caremus.

20. Post *ἀνθρώποις* codex Urb. addit *οἷς*.

* 21. *καλῆς τῆς*] Sic Urbinas. Vulgo *καλλίστης*. Caeterum post *οὔσης* dele comma.

27. *τῶν ὀνομάτων τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ*] Vulgo *τοῖς ὀνόμασι — — ὥσπερ*. — *Οἷσπερ* iam coniectura assequutus erat Wolfius; quum autem Bav. Med. Ald. in vulgata conspirent, eam tuitus est Morus, provocans ad locum orationis de Antid. §. 14, 6. *ὅμοιον ἐργαζόμενος ὥσπερ ἂν εἴ τις — φανείη*, cuius tamen loci longe diversa est ratio.

31. *πατρίων*] Vulgo *πατρῴων*. cf. p. 3, 29. *πατρῴων* habent etiam codd. Oxon. et Bav. et edd. Med. et Ald. Id vero iam Wolfius in *πατρίων* mutandum esse vidit.

P. 5, 3. *δι'*] *μεθ'* Urb. a pr. m.

6. *καὶ κατασιωπηθείσας* om. Urb. a pr. m.

9. *τοίνυν*] Sic Urbinas: vulgo *οὖν*.

10. *τῆς πόλεως* om. Urb. a pr. m.

11. *αὐτῷ*] Sic Urbinas, Fugg. et Bav., longe elegantius quam vulgata *αὐτόν*. cf. Xenoph. Cyr. 3, 1, 29. *ὁ νομίζων προσήκειν ἑαυτῷ ἀφαιρεθῆναι.*

12. *ἀφικομένης*] Vulgo *ἀφικνουμένης*.

* *χώραν ὅτ'*] *χώραν ἡμῶν ὅτε* vulgo. Facile ad *χώραν* intelligitur e superioribus *τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας*, quare abesse potest *ἡμῶν*. Nolim tamen tantopere tribuere codici Urbinati neque dubito, quin retinendum sit *ἡμῶν*.

* 13. *ἡμῶν*] Sic Urbinas pro vulg. *τοὺς ἡμετέρους*. Sed

videtur ex superiori versu ab eius codicis librario ἡμῶν huc illatum esse; quare hic quoque vulgatam servem.

* 15. δωρεάς] Vulgo δωρεὰς διττάς, quod non erat posthabendum a Bekkero lectioni codicis Urb.

17. μετασχόντες] Vulgo μετέχοντες.

18. ἡδίους τὰς] ἡδίστους Urb.

* 20. τοσούτων] Hanc lectionem codicis Urb. praepropere in textum recepit Dindorfius. Prudenter Bekkerus τοιούτων servaverat, non enim *quanta*, sed *qualia* bona nacta sit urbs Athenarum reputare nos iubet orator.

22. τὸν addidit Bekkerus ex cod. Urb. Confer tamen v. 35.

23. τὰς χρείας καὶ τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ὠφελίας τὰς ἀπ'] Ita Bekkerus ex Urbinate libro emendavit vulgatam τὰς εὐεργεσίας καὶ τὰς χρείας καὶ τὰς ὠφελείας τὰς δι', in qua εὐεργεσίας cum ἐργασίας mutandum esse iam viderat Reïbergius. Ὠφελίας, codicis manuscripti auctoritate firmatum, quin textum occupet, equidem non vehementer repugnaverim, v. quae monui in Lexici graeco-lat. Tom. I. Part. I. p. 312. s. v. ἀνδρία.

24. ἐδίδαξεν, sc. ἡ πόλις ἡμῶν. Praestat haec ex Urb. a Bekkero recepta lectio vulgatae ἐδιδάξαμεν.

25. μικρῶν ἔτι προστεθέντων] Vulgo μικρὸν ἔτι ἡμῶν προστιθέντων.

34. ὑπόμνημα] Vulgo ὑπομνήματα.

* εὐεργεσίαν] Corrige εὐεργεσίας.

P. 6, 1. μᾶλλον] vulgo μάλιστα. Superlativus, etsi quodammodo possit defendi, iure tamen cessit lectioni libri Urb.

* 2. ἀναιρεῖται] Corrige ἀναιρεῖ. Alterum nihil est nisi vitium typotheticum editionis Bekkerianae, ab ipso editore indicatum in fine Volum. III., non vero animadversum a Dindorfio, quod eo magis miror, quum constet, Graecos hac significatione medio non usos esse.

5. ἢν] Vulgo ἐάν.

8. αὐτοὶ] Ita praeclare ex libro Urbinate vulgatam αὐτοῖς Bekkerus emendavit.

14. περίεργον] Vulgatam πάρεργον ita esse emendandam iam viderat Coraës. Confer supra p. 2, 1. Epist. 4, 13. (p. 416. HSteph.) καὶ μὴ θαυμάσῃς μήτ' εἰ μακροτέραν γέγραφα τὴν ἐπιστολήν, μήτ' εἴ τι περιεργότερον καὶ πρεσβυτικώτερον εἰρήκαμεν ἐν αὐτῇ. Ea emendatio nunc etiam codicis Urb. fide se tuetur.

15. δωρεὰν τοσαύτην τὸ μέγεθος] Hanc Hier. Wolfii coniecturam rursus confirmat liber Urbinas. Vulgatam δωρεᾶς τοσαύτης τὸ μέγεθος defendere conatus est Spohnius interpre-

tando: *Nemo, opinor, magnitudinem beneficii cogitatione complecti potest, quod illi plane aequum sit.* Quae explicatio tunc demum locum habere posset, si articulus ante **μέγεθος** deesset. Neque **εὑρεῖν** est *cogitatione complecti.*

18. **εἰπεῖν ἔχομεν**] Vulgo **ἔχομεν εἰπεῖν.**

21. **κατακεκλειμένους**] Vulgo **κατακεκλεισμένους.** Priorem formam uno consensu probant Grammatici, v. Thom. M. in v. p. 521. Etym. M. p. 500, 12. Theodosii can. in Anecdotis Bekkeri III. p. 1020, 25. Choeroboscus ap. eundem p. 1388. et tuentur meliores libri. Non igitur, utra forma sit praeferenda, tam ambigui est iudicii, quam visum Buttmanno Gramm. gr. plen. Vol. II. P. I. p. 169. In Demosthenis Olynth. II. §. 16. = p. 22. R. recte nunc Bekkerus scripsit **κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων**, e duobus libris. Olim ediderat **κεκλημένων.** Item c. Aristogit. §. 28. = p. 778. **κεκλειμένης**, non sine MSS. auctoritate. **Κέκλημαι** antiquioris Atticismi et poëtarum proprium esse videtur, quare Aeschylo Suppl. 957. vindicem **κεκλημένην**, quo ducit scriptura codicis Medicei **κεκλημένην.**

28. **ἐφ' ἑκατέρας**] Vulgo legebatur **ἐφ' ἑκάτερα**, quod corrigendum esse iam Coraës vidit, assentiente Spohnio; denotare enim voluit orator utrumque littus terrae continentis, et Graeciae et Asiae minoris, non utrumque latus Graeciae. Emendationem, si recte ex Bekkeri silentio colligimus, confirmat liber Urbinas.

**ἁπάσας**] Vulgo **πάσας.**

37. **ἐπιδείξειν** a pr. m. omittit Urb.

P. 7, 1. **τὰς** ex Urb. recte addidit Bekkerus.

4. **εἰς**] Sic Bekkerus ex Urb. scripsit pro vulg. **ἐπί.**

7. **εὑρεῖν**] Infinitivus pendet ab **ἀρχὴν ἐποιήσατο.** Non igitur opus est ut, quod placuit Augero et Moro, **εὑροῦσα** scribatur. Similis structurae exempla vide apud Coraën.

8. **περὶ τῶν ἄλλων καλῶς**] Urbinas **περὶ τῶν ἄλλων καλῶν καλῶς**, propter ductuum litterarum similitudinem aberrante librario.

11. **παρὰ θεῶν**] Vulgo additur articulus **παρὰ τῶν θεῶν.**

12. **δι' ἀλλήλους**] Wolfius coniecit **δι' ἀλλήλων**, quo non est opus; ita statim **διὰ ταύτην**, neque aliter l. 16. **δι' ἀναρχίαν ἀπολλυμένους.** Confer quae adnotavi ad Lycurg. c. 19. p. 214, 7.

22. **αὐτῶν**] Sic Urbinas; vulgo **τούτων.**

23. **τἀναγκαῖα**] Vulgo **τὰ ἀναγκαῖα.**

25. **ἄλλοις**] Sic Urb. pro vulg. **λοιποῖς.**

30. **ἐν ταῖς αὑτῶν**] Vulgo **ἐν ταῖς ἑαυτῶν.** In cod. Bav. ex glossemate legitur **ἐν ταῖς πατρίσι ταῖς ἑαυτῶν.**

37. *κατεσκευάσατο*] Ita eleganter Urbinas pro vulgata *κατεστήσατο*.

* *τοσαύτηv*] Corrige *τοσαύτην*.

*ἔχονθ' ὑπερβολὴν ὥσθ' ἃ*] Ita Bekkerus ex libro Urbinate reposuit loco vulgatae lectionis *ὑπερβολὴν ἔχον ὥστε, ἃ*. Participium ad *Πειραιᾶ* neque ad *ἐμπόριον* referri emendatae orationis postulant leges. Qui vero commate, quod ex recentiorum consuetudine ponebatur post *ὥστε*, elisionem vocalis impediri existimarunt, vehementer a vero aberrarunt; Graeci enim ibi omnino nullam, neque in scribendo neque in loquendo, fecerunt distinctionem.

P. 8, 5. *πρὸς ἀλλήλους* om. Urb.

* 5. *τας*] Corrige *τὰς*.

6. *καὶ μετὰ ταῦτ'*] Sic Urbinas; vulgo *μετὰ δὲ τοῦτο*.

10. *καὶ καινὰς ἑτέρας*] *ἑτέρας* ex Urb. reposuit Bekkerus; vulgo legebatur *ἄλλας*. Pro *καινὰς* vitiose in codd. Ox. Bav. et editionibus nonnullis antiquis legebatur *κοινάς*. Vitium primus e coniectura correxit Wolfius.

12. *ἀλλ' ἀθροισθέντων*] Vulgo *ἀλλὰ ἀθροισθέντων*. *Ἀθροίζω, ἀθρῶ*, et similia sunt Atticorum. *Ἀλλὰ* sine apostropho defendere conatur Spohnius, qui *ἀλλά*, inquit, *scribendum est et deinde interpungendum;* sed vide notata ad p. 7, 37.

* 13. *ἐγγενέσθαι*] Vulgo legebatur: *ἀλλὰ ἀθροισθέντων τῶν Ἑλλήνων εἰς ἕν, γενέσθαι τοῖς μὲν ἐπιδείξασθαι* etc. In his *ἐγγενέσθαι* pro *γενέσθαι* scribendum esse visum est Corai. Atque sane *ἐγγίγνεσθαι* in hac structura multo usitatius quam simplex. Codex Urbinas *ἐγγενέσθαι* praebuit, omissis illis *εἰς ἕν*, atque ita edidit Bekkerus. Mihi ut *ἐγγενέσθαι* omnino retinendum, ita *εἰς ἓν* immerito deletum esse videtur. *Ἀθροισθέντων τῶν Ἑλλήνων εἰς ἓν* dictum est, ut Theocr. XXII, 27. *πέτρας εἰς ἓν ξυνιούσας*. Demosth. Lept. 10. *ἐπειδὴ ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθεν*. Confer de formula *εἰς ἓν* Valckenar. ad Eurip. Hippol. 273. p. 192, 2, d. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 228. Iacobs Animadverss. ad Anthol. gr. T. III. 2. p. 99. et ad Anthol. Pal. p. 322. Neque unde fluxerit *εἰς ἕν*, si non ab auctore profectum sit, perspicitur. Quare si mei fuisset res arbitrii, scripsissem: *εἰς ἓν ἐγγενέσθαι*.

*αὐτῶν*] Vulgo *ἑαυτῶν*.

* *εὐεξίας* recepit Dindorfius ex coniectura Bekkeri ad h. l. adnotantis: „*quidni εὐεξίας, ut* §. 1. (= p. 1, 3.)?" Omnes scripti atque editi *εὐτυχίας*, in qua lectione quid sit reprehendendum, non video. Recte Morus: „Bona animi, corporis, rerum externarum, quorum omnium documenta dantur in illis conventibus, ut animi, recitando; corporis,

pugnando; divitiarum, χορηγία, ἱπποτροφίᾳ et omnino λειτουργίαις. Hinc Lysias Epitaph. p. 67. ἀγῶνες ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου. Cf. omnino Dionys. Halic. in τέχνῃ. T. II. p. 33. ed. Sylburg. Has ipsas partes huius εὐτυχίας enarrat Aristoteles Rhet. I, 5, 4. et §. 41. addit, esse haec omnia εὐτυχίαν sive εὐτυχήματα, quoniam a fortuna, vel sola, vel artibus adiuta, proficiscantur."

15. ἀθύμως] ῥαθύμως cod. H. ap. Auger.

16. αὑτῶν] Vulgo ἑαυτῶν.

20. κέκτηται] κέκτηνται codd. Ox. Bav. cum edd. Med. et Ald.

23. εἰσαφικνουμένων] Vulgo ἀφικνουμένων.

24. ἀλλήλοις] In antiquis editionibus legitur ἀλλήλους. Vitium primus correxit Wolfius.

26. παντοδαπωτάταις] Ita Bekkerus ex Urbinate scripsit pro vulgata παντοδαπαῖς.

27. μὴ μόνον τάχους] καὶ, quod vulgo legitur ante μὴ, omittit Urb. Particulam delendam esse iam viderat Coraës.

37. καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπράϋνε] Haec omittit Urbinas a prima manu.

P. 9, 2. διεῖλε i. e. *discernere docuit*, ut recte explicuit Morus.

3. κατέδειξε ex codice K. ap. Augerum primus inseruit Coraës, quem sequutus est Bekkerus, assentiente, ut videtur, Urbinate. Morus subiectum ἡ πόλις ἡμῶν esse διὰ μέσου positum ordinemque periodi esse statuit: ἡ πόλις ἡμῶν φιλοσοφίαν καὶ λόγους ἐτίμησε. Sed hoc abhorret ab consueta Isocrati concinnitate.

6. ὅτι τούτῳ] διότι τούτων Urb.

10. κατορθοῦν] Primas litteras a correctore habet Urb.

11. μετόν] Vitiose μετὰ utraque ed. Basil.

13. ἀλλήλων om. ed. Med.

14. εὐθὺς add. Urb.

* 18. λόγῳ] Vulgo τῷ λόγῳ. Nolim tantum tribuisset libro Urbinati Bekkerus, ut articulum, qui h. l. bene habet, omitteret.

20. τοσοῦτον δ' ἀπολέλοιπεν] Editiones ante Morum δ' non habent. Morus particulam addendam esse persuasit Augero, quem sequutus est Coraës, idque ipsum nunc cod. Urbinatis auctoritate firmatur.

21. περὶ τὸ φρονεῖν] Haec est emendatio Wolfii in Castigatt., firmata nunc cod. Urb., loco vulgatae περὶ τοῦ φρονεῖν.

24. ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι] Sic Bekkerus ex Urbinate; vulgo τεκμήριον additum est post δοκεῖν, quod con-

cinnitatem turbat, nam ad *τῆς διανοίας* subaudiendum est *ὄνομα*.

26. *μετέχοντας*] Vulgo *μετασχόντας*, sed aoristo hic locus non est. Non enim qui *fuerunt*, sed qui *sunt* participes Graecae culturae, Graecos vocari ait orator.

* 28. Post *ὑποθέμενος* comma posuerim, itemque post *πόλιν*. Vulgo hic locus sic legebatur: *ἵνα δὲ μὴ δοκῶ περὶ τὰ μέρη διατρίβειν, ὑπὲρ ὅλων τῶν πραγμάτων ὑποθέμενος ἐρεῖν, μηδὲ ἐκ τούτων* etc. Sed recte cum Urb. Bekkerus *ἐρεῖν* omisit, nam concinnior est oratio, si ad *ὑποθέμενος* ex praegressis repetitur *διατρίβειν*.

31. Haec omnia inde ab *ἡγοῦμαι δὲ τοῖς προγόνοις* usque ad p. 19, 2. *ἀναγκασθεῖμεν* huc in orationem *περὶ ἀντιδόσεως* §. 59. p. 322. ed. Steph. assumsit Isocrates. In singulis haud exigua intercedit varietas inter vulgatam recensionem nostri loci et eiusdem repetitionem in illa oratione. Quum vero illic meliores libri, Laurentianum dico et Ambrosianum a Mustoxyda collatos, consentiant fere cum lectionibus, quas nostro loco praebet Urbinas, illas varietates non ab Oratore ipso, quae scripserat retractante, profectas crediderim, quod visum est Moro, sed potius casui librariorumque libidini. In oratione *περὶ ἀντιδόσεως* liber Urbinas initium tantum et finem huius loci habet, omissis mediis, quae integra vulgo ponuntur. In varietate lectionis indicanda *Ἀντ.* significat vulgati textus in oratione de permutatione lectionem, *Laur.* cod. Laurentianum, *Ambr.* Ambrosianum, codicem longe optimum, *Vat.* 1. Vaticanum 936. *Vat.* 2. Vaticanum 65.

*ἡγοῦμαι — — προσήκειν*] Vulgo *ἡγοῦμαι δὲ τοὺς προγόνους ἡμῶν οὐχ ἧττον ἐκ τῶν κινδύνων τῶν πρὸς τὸν πόλεμον τιμᾶσθαι προσήκειν*. In nostra lectione cum Urb. consentit Ambr. *Τοῖς προγόνοις* postulat usus: *τῶν πρὸς* (*περὶ* *Ἀντ.* Laur.) *τὸν πόλεμον* debentur glossatori haec ex l. 29. repetenti.

34. *αὐτῶν*] *ἑαυτῶν* *Ἀντ.*

36. *καὶ* om. Laur.

37. *ἐπαμύνουσαν*] *ἐπαμύνοντες* Laur.

*καὶ* om. Laur.

P. 10, 5. *ἐβουλευόμεθα* *Ἀντ.* Urb. unde recepit Bekkerus; vulgo *ἐβουλευσάμεθα*, male propter sequens *ἠρούμεθα*.

10. *ῥώμην*] *γνώμην* Vat. 2. *Ἀντ.* Sed *ῥώμην* Laur. Ambr. In Panegyrico nulla est varietas.

*τὴν τῆς πόλεως*] *τὴν* add. Urb.

* 11. *ἡμῖν*] Vulgo *ἡμῶν*. Genitivus mihi quidem videtur

exquisitior et defenditur loco Thuc. 3, 67. ὑμῶν ἱκετείαν ποιοῦνται.

12. ἢ νεωστί] ἢ om. 'Αντ. Laur.

14. ὑπὲρ] Sic Urbinas; vulgo περί.

πατρίων] πατρῴων Laur.

17. τῆς ἐπὶ Θήβας δεδυστυχηκώς] Sic ex Urbinate Bekkerus assentientibus Ambr. et Laur. Vulgo δεδυστυχηκὼς τῆς ἐπὶ Θήβας.

ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ] ὑπὸ Urb. 'Αντ. Ambr., unde receperunt Coraës et Bekkerus pro vulg. ἐπί, quod extat etiam in Laur.

19. τὴν δὲ πόλιν] Vulgo additur ἡμῶν. In 'Αντ. sine lectionis varietate τὴν ἡμετέραν πόλιν legitur.

τύχαις] ἀτυχίαις 'Αντ. Sed Ambr. et Laur. ibi quoque τύχαις.

περιορᾶν] Sic Urb. Fugg. Bav. Vat. 2. 'Αντ. margo cod. H. ap. Augerum, Coraës, Bekkerus pro παρορᾶν.

21. οἱ δ' Ἡρακλέους παῖδες] Vulgo οἱ δὲ παῖδες Ἡρακλέους. Illud habet etiam 'Αντ.

* 24. ἑαυτῶν] αὐτῶν 'Αντ. αὐτῷ Laur. ἑαυτῶν Ambr. Per negligentiam ἑαυτῶν a Bekkero relictum esse puto, unde et in hanc editionem fluxit.

26. ἅπαντας] πάντας 'Αντ. ἅπαντας Laur. Ambr.

εὐεργέτησεν] Vulgo εὐηργέτησεν. Illud est etiam in Laur. et Ambr. Confer Matthiae gramm. gr. I. p. 308. ed. 2.

27. καὶ om. Laur.

* 28. [καὶ νῦν οὐκ ἀδίκως ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς ἡγεμονίας] om. Urb. In oratione de permut. haec omiserunt Vat. 2. edd. Ald. Bas. 1. 2., sed in cod. Laur. et Ambr. eadem inveniuntur. Mihi haec spuria esse non videntur, nec, si mei fuisset res arbitrii, uncos, quibus haec inclusit Bekkerus, retinuissem. Respondent sibi καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον et καὶ νῦν, atque, si quem haec verba offendunt, saltem illud καὶ quoque lin. 27. spurium iudicare debet.

29. τίς γὰρ — παραλιπών] Vulgo τίνες — τολμήσαιεν — αὐτῶν — παραλιπόντες. Singularis extat etiam in 'Αντ. et multo aptior est, quam pluralis. Particulam ἂν post γὰρ om. Laur.

33. τοὺς — ἀξιοῦντας] Vulgo τῶν — ἀξιούντων. Urbinas habet τοὺς — ἀξιοῦν, in 'Αντ. est τοὺς ἀξιοῦντας.

34. οὐδὲ ψευσθέντες] οὐ διαψευσθέντες 'Αντ. unde non male Orellius coniecit οὐδὲ διαψευσθέντες. — οὐδὲ ψευσθῆναι, Laur. οὐδὲ ψευσθέντες Ambr.

35. πόλεμον] Vulgo τὸν πόλεμον. Abest articulus etiam in 'Αντ. id quod multo praestat.

P. 11, 4. *καὶ* om. *'Αντ.*

5. *εὐδοκίμησαν*] *ηὐδοκίμησαν 'Αντ.* Sed Ambr. et Laur. *εὐδοκίμησαν*. cf. ad p. 10, 26.

6. *οὐ γὰρ παρὰ μικρὸν ἐποίησαν* om. a pr. manu Urb. et Laur.

*τὰς τύχας ἑκατέρων*] *ἑκατέρων τὰς τύχας 'Αντ.*

8. *τῶν ἐχθρῶν*] Vulgo additur *κρατήσας*, sed genitivus *τῶν ἐχθρῶν* pendet a *βίᾳ* et inter *κρατήσας* et *διαπραξάμενος* desideratur copula. Accedit quod *κρατήσας* etiam in *'Αντ.* omittitur.

9. *αὐτὸς* om. *'Αντ.*

10. *γενόμενος*] Sic Urb. *'Αντ.* Vulgo *γεγονώς*.

*ὑπερενεγκόντι*] *ὑπενεγκόντι* vitiose Urb. a pr. m.

11. *ἐκ Διὸς μὲν γεγονώς*] Vulgo post *μὲν* inseritur *ἦν*. Male; non enim sibi opponuntur *ἐκ Διὸς ἦν γεγονώς* et *θεοῦ ῥώμην ἔσχε*, sed *ἐκ Δ. γεγ.* et *θνητὸς ὤν*, quae oppositio turbatur addito *ἦν*.

12. *ἔσχε*] Sic Urb. *'Αντ.* Vulgo *εἶχε*.

* 13. *δὲ εἷς*] Incuria factum esse existimo, quod in Bekkeriana editione indeque in nostra hiatus relictus est. *δ' εἷς 'Αντ.* idque recte recepit Spohnius, hiatuum alioquin mirifice tenax.

16. *ἐτελεύτησεν.*] Litteram paragogicam Bekkerus primus addidit, reliqui omnes *ἐτελεύτησε*. Pro *βίον* Ambr. habet *χρόνον*, pro *ἐτελεύτησε* Vat. 2. *διετέλεσε* e v. 13. repetita.

17. *ἡμῖν εὐεργεσιῶν*] *εὐεργεσιῶν ἡμῖν* vulgo. Illa collocatio est etiam in *'Αντ.* Caeterum pro *ἡμῖν* in Panegyrico antiquae editiones quaedam vitiose habent *ὑμῖν*. In *'Αντ.* sine varietate est *ἡμῖν*, idque necessario postulat mos Isocratis. Vitium iam correxit Wolfius in Castigationibus.

*τὴν Λακεδαιμονίων*] Vulgo *τῶν Λ.* Utrumque Graecum, vide quae adnotavi ad Lycurg. p. 215, 8. Hoc loco paene praeferam *τῶν*.

21. *ἔκγονοι*] In or. de permut. ante Mustoxydam legebatur *ἔγγονοι*, minus recte.

*μὲν* om. pr. Urb.

22. *Μεσσήνην*] Vulgo *Μεσήνην*. Scriptura per duplex σ est usitatior, vide quos laudat Spohn. ad h. l. Libri MSS. in huius nominis scriptura constanter variant, ut Lycurg. c. Leocr. Cap. 15, 4.

23. *ἀγαθῶν αὐτοῖς*] Vulgo *αὐτοῖς ἀγαθῶν*. Illud habet etiam Ambr. In *'Αντ.* est *ἀγαθῶν ἁπάντων αὐτοῖς*.

25. *εἰσβαλεῖν* Urb. *'Αντ.* *εἰσβάλλειν* Ambr. *ἐμβαλεῖν* vulgo. *αὐτῶν* om. Urb.

* 26. οἱ πρόγονοι τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατεστήσαντο] Vulgo οἱ πρόγονοι εἰς τοσ. εὐδ. κατέστησαν. In Ἀντ. est τοσαύτην εὐδ. ἐκτήσαντο (κατεκτήσαντο Ambr.) omissis vocibus οἱ πρόγονοι. Easdem voces etiam Laur. omittit, qui caeterum cum vulg. praebet εἰς τοσ. εὐδ. κατέστησαν. Quod, ut ex cod. Urb. edidit Bekkerus, mihi adeo non ferendum esse videtur, ut paene suspicer, ipsum κατεκτήσαντο dare voluisse. Ita enim in Urbinate legi, verisimile est propter scripturam Ambrosiani, quocum ille semper fere conspirat. Κατεστήσαντο εὐδαιμονίαν ne graecum quidem esse videtur omissa praepositione εἰς, ne quid dicam de eiusdem verbi καθιστάναι ingrata repetitione v. 27. Quapropter κατεκτήσαντο recipiendum esse videtur.

28. γεγονόσι Urb. Ἀντ. γενομένοις vulgo.

30. αὐτοῖς] ἑαυτοῖς vulgo. αὐτοῖς Ἀντ.

ἀξιοῦν] ἄξιον a pr. m. Urb.

32. τῶν λόγων] λόγον Ἀντ.

35. συντομώτερον Urb. Ἀντ. συντομωτέρως vulgo.

36. περὶ αὐτῶν om. cod. Fugg. probante Io. Gottlob Schneidero in nota MS. ad h. l.

P. 12, 1. ἔτι om. Laur.

* 2. ὥσθ'] delet Coraës cum Moro et Augero, quod eo magis probandum esse videtur, quoniam particula in Laur. omittitur. Spohnius scribit ὥστε, ὑπὲρ atque ita defendere conatur, ut per anacoluthon hoc ὥστε praeludat alteri illi v. 7. Sed scabra est oratio, qua iungitur φαίνονται δ' ἡμῶν οἱ πρόγονοι τοσοῦτον ἁπάντων διενεγκόντες, ὥστε — — — οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις σαφέστερον ἐπιδεῖξαι δυνηθείη. Dicendum erat: *Maiores nostri manifesto tantopere ante omnes excelluerunt, ut iure meritoque principatum Graeciae teneant:* non vero — *ut nemo de principatu inter Graecos apertiorem demonstrationem proferre possit.* Recte igitur post διασώσαντες lin. 7. punctum pro commate posuit Bekkerus, id quod fieri debere clare etiam ostendit μὲν in verbis ὥστε περὶ μὲν τῆς ἐν τ. Ἑ. δυναστείας, cui respondet δὲ lin. 10. Caeterum, ne quis participiis διενεγκόντες et ἐπιτάττοντες ita positis offendatur, moneo, φαίνονται διενεγκόντες in unam notionem esse coniungenda, ita ut sequentia participia pendeant a διενεγκόντες, cuius causam reddunt: construe igitur φανερῶς διήνεγκον ἐπιτάττοντες.

4. ἐπιτάττοντες] Vide ne praestet ἐπιτάξαντες.

5. τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους] τοὺς ἄλλους τῶν (om. Laur. et Ambr. τῶν) Πελοποννησίων Ἀντ.

κρατήσαντες] Sic Urb. Ἀντ. pro vulg. νικήσαντες.

6. τῶν — κινδύνων Urb. Ambr. Laur. τοῦ — κινδύνου vulgo. Amat Isocrates in talibus pluralem, cf. Spohn. ad h. l.

τοὺς οἰκιστὰς] Additur vulgo τῆς Σπάρτης, quod Bekkerus quoque retinuit. Sed omittuntur hae voces in Urb. 'Αντ. Laur. Ambr., quare assentior Dindorfio eas eiicienti. Originem debere videntur glossatori, qui, quum οἰκισταὶ Λακεδαιμονίων satis usitatum esse nesciret, (cf. Dio Cass. 1, 16. τὸν οἰκιστὴν αὐτῶν) quae sibi deesse viderentur, supplevit ex p. 11, 23. Atque manifesto se prodit interpolatoris manus in articulo τῆς, cuius loco propter sequens τοὺς Λακ. oportebat τούς.

10. περὶ τῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους] Sic Urb. 'Αντ. Laur. περὶ τῶν πρότερον τῶν πρὸς τοὺς βαρβ. vulgo ante Morum, quem sequutus Coraës eiecit τῶν πρότερον. Ambr. habet περὶ τῶν πρότερον πρὸς τ. β. Spohnius adscripsit: „*τῶν πρότερον non eiici debet respectu belli, quod denuo Barbaris illaturos esse vult Graecos.*" At quomodo respectu rei futurae res praeterita προτέρα dici possit, neque ego perspicio, neque, puto, alii facile perspicient.

11. ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ] Coraës transposuit ἄλλως τε καὶ ἐπειδή, ut est in Laur., praeter necessitatem, v. Hermann. ad Viger. p. 780 seq.

* 14. ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων] Bekkerus post μεγίστων inserit [στὰς] cum nota: „*σ τ ά ς add. Coraës e A. Antidos.*" (i. e. Vat. 2.) Praeterea illud στὰς legitur etiam in Laur. Omnes reliqui scripti et editi omittunt participium, quod necessarium non est. Nihilo minus tamen lectio nostri loci sana esse non videtur. Neque enim ἐπὶ, ut visum Spohnio, idem esse potest quod περί, quis enim unquam ἐπὶ τῶν μεγίστων διελθεῖν dixit? nec in ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων et περὶ τούτων praepositionum permutatio, ut idem opinatur, locum habet; exempla enim ex nostra oratione c. 21. = p. 13, 34—37. (ubi vide notam), Dionys. de compos. p. 336. Schaef. et Eur. Iph. A. 1042. Musgr. allata longe diversi sunt generis: neque denique ex Mori sententia ἐπὶ τῶν μεγίστων significare potest *quod ad maximas res attinet.* Propterea ἐπὶ mutandum est in περί.

15. πρότερον] Vulgo additur διῆλθον.

16. ἀρχικώτατα] ἀρχαϊκώτατα 'Αντ. Vat. 2.

γενῶν] Vulgo ἐθνῶν, sed illud est etiam in Ambr. Laur.

ἔχοντα] ἔχοντες Ambr. Laur.

18. ἡμῖν] ὑμῖν Laur.

ἡ δὲ πόλις] Ante πόλις vulgo additur ἡμετέρα, quod tamen in 'Αντ. quoque non extat.

22. *ἐφ' ἡμᾶς πρώτους*] *πρώτους ἐφ' ἡμᾶς* Laur.

25. *ἐλάττω*] Vulgo add. *τούτων*, sed deest haec vox etiam in *'Αντ.* sine varietate.

30. *ἐπῆρχον*] Laur. *ἐπέσχον*.

32. *νομίζοντες*] *δοκοῦντες* Ambr.

*μὲν* om. Laur.

33. *κρατήσειν*] *ἐπικρατήσειν* Ambr.

36. *τῶν κακῶν τῶν γενομένων*] *τῶν γενομένων κακῶν* Laur.

P. 13, 1. *πραχθέντα*] *προσταχθέντα* Bav.

6. *διὰ τὴν τότε γεγενημένην στρατείαν* om. Urb. *'Αντ.* Laur Ambr. Vat. 2.

11. *εἰκός*] *ποιεῖν* add. Bav.

*οἱ*] Sic Urb. *'Αντ.* Laur. Ambr. unde receperunt Coraë et Bekkerus. Vulgo *ἃ*.

13. *πολέμου συστάντος ἐκείνου* Urb. Ambr. Laur. *ἐκ. π. σ.* vulgo. *ἐκείνου* om. *'Αντ.*

*εἰς* Urb. *'Αντ.* Ambr. Laur. *κατὰ* vulgo.

15. *οἰομένων εἶναι* Urb. Ambr. *εἶναι* om. Laur. *ὄντων 'Αντ.*

19. *τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης* Urb. *'Αντ.* *τῆς θαλ. τὴν ἀ.* ulgo.

*ἔλαβον*] *παρέλαβον 'Αντ.* Laur., sed *ἔλαβον* tuetur Ambr.

20. *ἄλλων* om. Bav.

22. *καὶ* om. Laur.

23. *τοὺς καιροὺς τούτους*] *τούτους τοὺς καιροὺς* vulgo. *τοὺς αὐτοὺς καιροὺς τούτους 'Αντ.* sine varietate.

24. *ἀλλὰ*] *καὶ* Urb.

*καὶ* om. *'Αντ.* Ambr.

25. *τὴν πόλιν*] Quae hic vulgo adduntur *τὴν ἡμετέραν* desunt etiam in *'Αντ.* conspirantibus omnibus illius orationis codicibus.

26. *ὀλίγῳ*] *μικρῷ 'Αντ.* Laur.

*τοῖν πολέοιν*] *ταῖν πολέοιν ταύταιν* vulg. *'Αντ.* Ambr. *τοῖν πολέοιν τούτοιν* Laur.

27. *ἡμῖν*] *ὑμῖν 'Αντ.*

28. *ὑπόμνημα*] Hoc recepit Bekkerus ex *'Αντ.* Laur. Hic in omnibus legitur *ὑπομνήματα*, quod Ambr. quoque praebet. Ante *γένηται* in Urb. deletae sunt litterae duae vel tres.

29. *μ' οὐ* Urb. *με οὐ 'Αντ.* sine var. *με οὐδὲ* vulg.

30. *ὕστατον*] *ὕστερον* pr. Bav. *'Αντ.* Laur. *ὕστατον* Ambr.

33. *ἀνάγκη γάρ*] In Antidosi vulgo additur *ἐστί*, sed codd. Ambr. et Laur. omittunt.

*μέγιστ' αὐτῶν*] Urb. *'Αντ.* sine var. Hic vulgo *μέγιστα τούτων*.

34. τινα] τι Urb. τινα om. Ἀντ.
παραλελεῖφθαι] καταλελεῖφθαι Laur. περιλελεῖφθαι coniecit Coraës, docens παραλελειμμένα esse *neglecta*, περιλελειμμένα autem *relicta*.
36. περὶ om. in quibusdam editionibus, quarum nulla est auctoritas. Sensus est: *Quantum vero pro iis, quae nobis relicta sunt, fieri potest, hae res commemorari debent.*
P. 14, 1. ἡγοῦμαι] Editio Med. ἡμᾶς reliquae cum cod. Laur. ὑμᾶς addunt. In Antidosi deest pronomen.
γεγενῆσθαι] γενέσθαι Laur.
τοῖς σώμασιν] τοῖς αὐτῶν σώμασιν Ἀντ. Laur.
3. γενομένων Urb. Ἀντ. sine var. γεγενημένων vulgo.
δυναστευσάντων ἐν ἑκατέρᾳ τοῖν] Vulgo δυναστευόντων ἑκατέρᾳ ταῖν.
6. ἀρετὴν] Vulgo ἀρετῇ.
12. τοιαῦτα τυγχάνοι] αὐτὰ τυγχάνοι Urb. τυγχάνοι τοιαῦτα vulg.
13. οὐδὲ] Vulgo add. γάρ.
14. τὰς additum est ex Urb. Ambr. et Dion. Hal. T. II. p. 99. ed. Sylburg. hunc locum a p. 13, 37. usque ad 15, 4. laudante.
15. αὑτῶν] Vulgo καθ' ἑαυτῶν. Etiam Ambr. et Laur. om. καθ'.
μὲν om. vulg. Ἀντ. sine var. et Dion. Ante κακῶς vulgo additur τὸ, quod praeter Urb. omittunt Ἀντ. Laur. Ambr. Dion.
16. πόλεως ἀποθνήσκειν] Sic Urb. πατρίδος ἀποθανεῖν vulgo.
21. τὴν additum est ex Urbinate.
27. φθήσονται] Sic egregie Urb. Laur. Ambr. Vat. 2. pro vulgata ὀφθήσονται.
28. ἑταιρείας] Vulgo ἑταιρίας.
* 34. Corrige οὐ.
P. 15, 3. ἄστη] α τη Urb.
αὑτῶν] αυτῶν Urb. ἑαυτῶν vulgo.
4. Ἑλλάδα] αὑτῶν πόλιν Ambr. αὑτῶν πόλιν Urb.
5. νεωτέρους ἐν τοῖς τοιούτοις] Vulgo νεωτέρους τοιούτοις vel νεωτέρους ἐν τοιούτοις.
11. ὑπερβεβληκότας Urb. Ἀντ. sine var. Vulgo ὑπερβεληκότας.
14. μὲν add. Urb. Ἀντ. Ambr. Laur.
16. πόλιν] Vulgo additur στρατεύσαντες, quod omissum est etiam in Ἀντ. Laur.
18. αὑτῶν] Vulgo ἑαυτῶν.

σύμπασαν Ἑλλάδα] Vulgo Ἑλλάδα σύμπασαν.

21. ἧς om. Urb.

22. πόλεμον] Additur vulgo τοῦτον.

* 25. ἐκείνων Urb. Ambr. ἐκεῖνοι hic et in Antidosi omnes reliqui habent; neque video, quomodo haec lectio alteri, quae structuram loci pessumdat, postponi possit. Durissimum enim est ad ἀπέδοσαν et ἐποίησαν ex θεῶν τινὰ repetere θεοί.

28. ἐποίησαν Urb. Ambr. Laur. pro vulg. κατέλιπον. In Ἀντ. est πεποίηνται.

30. ἀλλὰ] Vulgo additur καί, quod tamen etiam in Antidosi ab omnibus codd. abest.

* 31. ἐφιλονείκησαν] Bekkerus ex Urb. recepit ἐφιλονίκησαν, cuius loco male Dindorfius vulgatam retinuit. Confer ad p. 3, 37.

30. ἀλλὰ περὶ μὲν Urb. Ἀντ. sine var. Vulgo ἀλλὰ ἅμα μὲν περί.

36. ἀρετάς] Vulgata lectio in Antidosi est εὐψυχίας, (cuius loco Laur. εὐτυχίας, cf. Bast. comment. palaeogr. p. 739.) at ibi quoque Ambr. ἀρετάς.

P. 16, 2. ἴδιον] Vulgo additur κίνδυνον, quod Bekkerus quoque servavit, licet in Urb. et Ἀντ. desit.

3. ὀλίγοι] δὲ add. Laur.

5. κινδυνεύειν Urb. Ἀντ. κινδυνεύσειν vulgo hic legitur, itemque in Ambr. Laur. Vat. 2.

8. αὐτῶν] Vulgo ἑαυτῶν.

* 9. μάχῃ] Addendum est καὶ ante μάχῃ, quod deest quidem in Urb. et vett. edd. Antidos.; sed legitur in Ambr. Laur. et in omnibus reliquis Panegyrici libris praeter dictum Urbinatem. Recte Bekkerus particulam copulandis participiis βοηθήσαντες et νικήσαντες prorsus necessariam retinuit.

15. φθῆναι Urb. Ἀντ. sine var. ὀφθῆναι vulg.

21. ὑπερηφανίας] Vulgo ὑπερηφανείας

* 24. Scribe φύσεως ἐστίν. — Cum vulgata lectione Antidos. cod. Laur. post φύσεως inserit ἔργον.

συνηνάγκασεν] Litteras ναγ a correctore habet Urb.

25. θρυλοῦσιν] Vulgo θρυλλοῦσιν.

28. μέγα om. Ἀντ. Ambr.

32. προελθεῖν] προσελθεῖν pr. Urb.

36. ἀγωνιῶντες] Sic Urb. Ambr. Laur. cf. Bekk. Anecd. I. p. 333, 26. et Harpocrat. Suid. Zonar. Phot. sub ἀγωνιᾶν et ἀγωνιῶντες. Vulgo hic legebatur ἀγωνιζόμενοι, e glossa scilicet. Alia glossa est in Ἀντ. φιλοτιμούμενοι.

37. Μαραθῶνι] ἐν praefigitur vulgo.

αὑτοὺς ἐξισῶσαι Urb. Ambr. ἑαυτοὺς ἐξ ἴσου καταστῆσαι vulg.

P. 17, 2. *οἱ δ' ἡμέτεροι*] Vulgo additur *πρόγονοι*, atque ita etiam Ambr. Contra *Ἀντ*. et Laur. addunt *πατέρες*. Ipsa haec diversitas interpolationis indicium est.

4. *τὸ πρότερον*] *τὸ* additum est ex Urb. et *Ἀντ*. ubi nulla varietas.

*διὰ τύχην*] *διὰ τὴν τύχην* vulg. In Antidosi quoque articulus ab omnibus codd. et edd. abest.

5. *ἔπειτα καὶ προαγαγέσθαι*] Vulgo *ἔπειτα δὲ καὶ προσαγαγέσθαι*. Laur. addit *βουλόμενοι*.

*ἐπὶ τὸ*] Vulgo *ἐπὶ τῷ*.

7. *τοῖς* ante *πεζοῖς* add. Urb. Fugg. Bav. *Ἀντ*. Ambr. Laur. Vat. 2.

8. *ὁμοίαις* Urb. *Ἀντ*. sine var. *ὁμοίως* vulg.

12. *τῆς παρόδου τοὺς πολεμίους κρατοῦντας*] Sic etiam Ambr. Laur., quum vulgo in Antidosi legatur *τοὺς πολ. τῆς παρ. κρατήσαντας*.

13. *καταπλεύσαντες*] Wolfius nescio unde addidit *καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν διοικήσαντες*, quae verba in sequentes edd. inde transierunt. In Ant. sine var. legitur *καὶ κατασκευάσαντες τὰ περὶ τὴν πόλιν*.

14. *πολλῶν καὶ καλῶν αὐτοῖς*] *πολλῶν αὐτοῖς καὶ καλῶν* Fugg. *Ἀντ*.

15. *τῶν κινδύνων*] *ἐν τοῖς κινδύνοις* Laur. Ni fallor interpolatori debentur haec *τῶν κινδύνων*.

16. *ἔτι πλέον διήνεγκαν* Urb. *Ἀντ*. sine var. *ἐπὶ πλέον διενεγκεῖν* vulg.

* 18. *τῶν ἄλλων πόλεων*] Male Dindorfius eiecit *δὲ*, quod in omnibus codd. et edd. hic et in Antidosi, excepto Urbinate, legitur post *τῶν*, praeterquam quod in Antid. elisio admissa est *δ' ἄλλων*, id quod h. l. quoque fieri debet. *Δε* refertur ad *Πελοποννησίων μὲν* et ob ea ipsa verba plane est necessarium. Alterum illud *δὲ* lin. 21., non adversativa sed copulativa vi praeditum, pertinet ad *καὶ* lin 17.

20. *διὰ μικρότητα ἠμελήθη*] Vulgo *διὰ σμικρότητα παρημελήθη*. In Antid. est *εἴ τινες διὰ σμ. ἠμελήθησαν*.

21. *πεζῆς*] *τῆς πεζῆς* vulgo.

23. *ὑποφαινομένης* Urb. *Ἀντ*. sine var. *ὑπολειπομένης* vulgo.

* 26. Pone comma post *βασιλεύς*, item lin. 29. post *Ἕλλησιν* et post *προὐδόθησαν*.

34. *ἐκ παντὸς*] Sic Urb. et in Antid. omnes. *ἐξ ἅπαντος* vulg.

P. 18, 6. *ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν κινδυνεύσωσιν*] Sic Urbinas. Vulgo locus ita interpolatus est *ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν τὴν δύναμιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα κινδυνεύ-*

σωσιν (ἅμα om. Ambr. Laur. πρὸς ἀμφ. ἅμα τὰς δυνάμεις παρακινδυνεύσωσι Ἀντ.) ex Lysiae Epitaph. §. 33. p. 180. Bekk.

10. γενομένην] Vulgo γιγνομένην.

12. περὶ τὴν πατρίδα τὴν αὑτῶν] Sic Urb. et Ἀντ. sine var. περὶ πατρίδα τὴν ἑαυτῶν vulg.

14. ἐμέλλησαν] Sic Urb. ἐμέλησαν margo Ambr. ἐτόλμησαν vulg.

20. ἐστὶ Urb. Ἀντ. sine var. εἰσὶ vulg.

21. οὐκ οἶδ' Urb. Ἀντ. sine var. οὐχ ὁρῶ vulgo.

23. ἐστὶν εἰπεῖν] Vulgo εἰπεῖν ἐστί.

26. ναυμαχήσαντες] συνναυμαχήσαντες Laur.

28. τὴν πόλιν] Ita Urb. Ἀντ. sine var. τὴν ἡμετέραν πόλιν vulg.

33. αὑτῶν] Vulgo ἑαυτῶν.

36. δεινὰ] δεινότατα Ambr.

P. 19, l. 2. ἀξιωθεῖμεν — ἀναγκασθεῖμεν] ἀξιωθείημεν — ἀναγκασθείημεν vulgo.

3. ὁμολογήσειαν] Vulgo ὁμολογήσαιεν.

4. τὴν ἡμετέραν Urb. ἡμῶν vulg.

9. ὄλεθρον om. Urb.

13. ὑφ' Urb. ἐφ' vulg.

14. τοιαύταις] ταύταις ταῖς Urb.

16. μήτε Urb. μήποτε vulg.

18. οὐκ ἤδη Urb. οὐ vulg.

21. γενήσεσθαι apte Urb. pro vulg. γεγενῆσθαι.

23. ἡγεμονίας] εὐδαιμονίας Urb. vitiose ex lin. seq.

26. ἐνεποιοῦμεν πολιτείας ἐναντίας] Vulgo ἐποιοῦμεν πολιτείας ὑπεναντίας.

27. ἵν' ἀλλήλοις] Vulgo ἵν' ἐν ἀλλήλοις.

33. ταῖς δὲ δυναστείαις] Vulgo ταῖς δυναστείαις δέ.

34. δεινὸν ἡγούμενοι] δεινοὶ Urb. δεινὸν οἰόμενοι rec. manus in Urb.

P. 20, 4. δεῖ om. Urb.

6. διετελέσαμεν] „*Ego malim legi* διετέλεσαν." Bekkerus T. V. p. 696. Assentior propter σφᾶς lin. 8., cui rec. manus in Urb. adscripsit γρ. ἡμᾶς.

8. πάντας] Vulg. ἅπαντας.

13. μὲν ὡς πρὸς Urb. πρὸς μὲν vulg.

14. καὶ κεκτημένοι] Sic Urb. κεκτημένοι δὲ vulg.

15. οἱ ἄλλοι om. Urb.

16. Post ὑποκειμένης vulgo inseritur δέ.

17. τὴν ante τῆς add. Urb.

18. καὶ τὴν] καὶ πρὸς τὴν vulg.

20. Ante Ἑλλήνων vulgo inseritur ἄλλων.

τούτους] τοὺς pr. Urb.

21. οἳ] Vel εἶναι vel ὅσοι habere videtur. Urb.

24. λαβόντων bene Urb. pro vulg. ἐχόντων, quod e lin. 26. huc tractum est.

25. ἀπορωτέρως] Vulgo ἀπορώτερον.

28. κατὰ φυγοῦσι] φυγοῦσι pr. Urb.

33. αὐτῶν] αυτῶν Urb. ἑαυτῶν vulgo.

διαλυμηνάμενοι ex Urb. recepit Bekkerus pro λυμηνάμενοι.

35. λιπόντες] Vulgo ἀπολιπόντες.

γενέσθαι] Ita e coniectura dederat Coraës; nunc codicis Urb. accedit auctoritas. Miror, qui Spohnius contendat, vulgatam γεγενῆσθαι longe esse praestantiorem.

P. 21, 1. αὐτῶν] αυτῶν Urb. ἑαυτῶν vulgo.

3. καὶ] ἢ Urb.

ἀνομωτάτους] Sic Bav. Fugg. cod. Cor. (i. e. Vat. 2.) Urb. et ex editoribus Langius, Coraës, Bekkerus. Vulgo ἀνοητοτάτους, quod etiam in marg. cod. Cor. adscriptum est.

5. ἐνίοις] ἐνὶ Urb.

6. αὐτῶν] αυτῶν Urb. ἑαυτῶν vulgo.

* 7. καὶ φονέας] Morum sequuti has voces uncis incluserunt Coraës et Bekkerus; sine causa, v. Spohn. ad h. l.

10. ἕκαστος ἡμῶν εἶχε] ἕκαστον—ἔχειν Urb. Idem mox συμπεισθήσοντας.

14. Post οὕτω vulgo additur τοσοῦτον.

16. 17. τὰς ἑαυτῶν—καὶ τῆς] Sic Urb. pro vulg. τὰς μὲν ἑαυτῶν—τῆς δ'.

24. καθ' ἁπάντων] Vulgo κατὰ πάντων.

34. 5. οἱ πολῖται πρὸς ἀλλήλους] Vulgo πρὸς ἀλλήλους οἱ πολῖται.

37. ἀθυμοτέρως] Vulgo ἀθυμότερον. cf. var. lect. ad p. 20 25.

P. 22, 11. ἐπὶ τάδε Φασήλιδος] Sic Urbinas pro vulgata ἐντὸς Φ. Utriusque lectionis idem est sensus.

23. παραναγνοίη (i. e. *legendo comparaverit*) egregie Urb. pro vulg. εἴπερ ἀναγνοίη.

26. θαλάττη] Vulgo θαλάσσῃ. Atticam formam tacite Spohnius recepit.

37. ἄξιον] ἀνάξιον vulgo.

P. 23, 1. ποθέσαι] Vulgo ποθῆσαι. Eustathius ad Od. 2, 375. p. 102. Bas. = p. 1450 Rom. τὸ δὲ ποθέσαι ἀντὶ τοῦ ποθῆσαι δοκεῖ μὲν ποιητικόν, ἔστι δὲ ἀληθῶς Ἀττικόν. cf. Matthiae gramm. gr. Tom. I. p. 321. ed. 2.

3. ἐπὶ δὲ τελευτῆς] Vulgo ἐπὶ τελευτῆς δὲ.

4. ἐκδότους] Vulgo additur τοῖς βαρβάροις.

7. ἐπαύσαντο] παύσονται Urb. a pr. m. non male.
9. τοιαύτην] τοσαύτην vulgo.
18. ἐλευθεροῦν ἀξιοῦσι] ἐλευθέροις ἀξιοῦσιν εἶναι Urb.
19. λοιπὸν Urb. ἐπίλοιπον vulgo.
21. αὐτῶν] αυτῶν Urb. ἑαυτῶν vulg.
25. τοσοῦτον] Vulgo εἰς τοσοῦτον.
27. μέν γε egregie Urbinas, vulgo τὴν δὲ M.
28. καὶ τὴν Urb. τὴν δὲ vulg.
29. Ολυνθίους καὶ Φλιασίους πολιορκοῦσιν] Vulgo Ὀλυνθίοις καί Φλιασίοις πολεμοῦσιν.
31. τῷ ante τῆς add. Urb.
32. ὡς add. Urb.
36. αὐτῶν] αυτῶν Urb. ἑαυτῶν vulgo.
P. 24, 2. Post Ἕλληνας vulgo inseritur μόνον οὐχὶ, quod a Bekkero deletum nolim.
6. διαβάλω] διαβάλλω a. pr. m. Urb.
9. ἔχοντας τὴν γνώμην Urb. γνώμην ἔχοντας vulgo.
11. παροῦσι Urb. ἁμαρτάνουσι vulgo.
κατηγορεῖν] κακηγορεῖν coni. Markland ad Lysiam T. V. p. 380 ed Reisk.
12. τοιαῦτα λέγοντας Urb. λοιδοροῦντας vulgo.
13. λοιδοροῦντας Urb. τοιαῦτα πράττοντας vulg.
17. τῷ ante τῶν add. Urb.
18. ἐξὸν Urb. et cod. Cor. a pr. m. Vulgo ἐξ ὧν ἔσται. Ante ἅπαντας deletae in Urb. litterae duae.
22. τούτους Urb. τοὺς vulgo.
23. Ante ὄρη vulgo additur τά.
24. τῆς ante χώρας add. Urb.
27. ποθεν om. Urb.
31. Vulgo τοῦ inseritur ante τὴν Ἀσίαν.
32. προὐργιαίτερόν ἐστιν] Vulgo ἐστι προὐργιαίτερον.
33. μηδέποτε] Vulgo οὐδέποτε.
πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦντες] Vulgo πολεμοῦντες πρὸς ἀλλήλους.
35. τύχην] Ita recte Urb. pro vulg. τύχας. Mox ex eodem codice συνδιαλύειν merito receptum est pro vulg. διαλύειν.
P. 25, 1 τῆς Ἑλλάδος] Vulgo minus bene ἐκ τῆς Ἑλλάδος.
3. Τιριβάζου] Τειριβάζου Urb.
5. Post πλεῖστον vulgo ex glossemate additur μέρος.
9. Egregia est in h. l. lectionis varietas, quum pro πόλεις, quod ex Urbinate recepit Bekkerus, in vulgatis exemplaribus sit τριήρεις. Unice verum est πόλεις, non enim de eo queritur modo orator, quod Graeci Persarum regi tantam classem (v.

lin. 5.) commiserint, sed in universum, quod eum tanto terrarum ambitu potiri patiantur, dum ipsi de multo minoribus possessionibus inter se depugnent.

17. *ἐντειχίζειν*] Sic Urbinas; vulgo *τειχίζειν*.

22. *τοῖς Ἕλλησι πεποίηκεν*] Vulgo *ἐν τοῖς Ἕλλησι πεποίηται*, quae lectio, licet per se ferri queat, recte tamen alteri cessit. cf. Spohnium ad h. l. p. 105. *Πεποίηκεν* iam coniectura assecutus erat Coraës.

23. *τοὺς ταῦτα*] Vulgo *ταῦτα τούς*.

24. Post *ὁμονοησάντων* vulgo additur *ἁπάντων*.

31. *τοῖν πολέοιν ἀμφοτέροιν*] Vulgo *ταῖν π. ἀμφοτέραιν*.

33. *μὴ* Urb. *μηδέποτε* vulgo.

35. *θάτερ'*] Sic egregie Urbinas pro vulg. *τούτων*.

37. *τὰς* ante *ῥοπὰς* additum est ex Urb.

P. 26, 4. *αὑτοῦ*] *αυτοῦ* Urb. *ἑαυτοῦ* v.

8. *Ἀβροκόμαν*] Ita Urb. cum Harpocrat. Suid. et Zonar. (nisi quod hic *Ἀβροκ.*) Vulgo *Ἀκροκόμαν*.

13. Post *πόλεως* vulgo additur *τῶν ἐν Κύπρῳ*.

14. *θάλατταν*] Vulgo *θάλασσαν*.

15. *ἔχει*] Vulgo *εἶχε*.

18. *γεγενημένους*] „*προγεγενημένους* ex hoc loco laudat Clemens. cf. Sluiteri Lect. Andocid. p. 208." *I. G. Schneider.* in nota MS.

21. *Ῥόδον*] *Κνίδον* coni. Hier. Wolfius, idque tantum non omnes receperunt. Sed potuit ea pugna *περὶ Ῥόδον* commissa dici, quoniam Rhodus vicina est. cf. Ulpian. ad Dem. Lept. 58. p. 70. Wolf.

24. *Κόνωνος*] Ita Hier. Wolfius. *Κοινωνος* Urbinas: ceteri *Κίμωνος*.

27. *τὸ προκινδυνεῦον ὑπὲρ τῆς Ἀσίας*] Vulgo *τὸ περὶ τὴν Ἀσίαν*.

28. *μόνων* Urb. *μόνον* vulgo.

29. *δὲ* om. Urb.

31. *κίνδυνον* et *τὴν* om. a pr. m. Urb.

32. *ποτὲ* om. Urb.

36. *δικαίως*] *δικαίοις* vulgo.

37. *παραλείπων*] Vulgo *παραλιπών*.

P. 27, 2. *Δερκυλίδας*] Vulgo *Δερκυλλίδας*.

3. *ἐπῆρχε*] Vulgo *ἐπῆρξε*.

5. *Θίβρων* Urb. Bav. Oxon. Vat. 2. cum edd. Med. Ald. *Θίμβρων* vulgo. cf. Wesseling. ad Diod. 14, 36. Vales. ad Harpocr. p. 93.

6. *ἅπασαν*] Vulgo *πᾶσαν*.

*Κύρου στρατεύματι*] Morus *Κυρείῳ* legendum esse censet,

quoniam Harpocratio in *Κυρεῖον* extare dicit hoc verbum in Isocratis Panegyrico et interpretatur *Κυρεῖον στράτευμα*. Coraës scripsit *Κυρείῳ στρατοπέδῳ*, Langius et Spohnius *Κυρείῳ στρατεύματι*. Libri MSS. nil variant. Mox *τῆς* ante *ἐντός* per incuriam excidit ex Spohnii editione.

7. Post *χώρας* vulgo additur *ἁπάσης*.

8. *μὴν* add. Urb.

11. *θαλάττῃ*] *θαλάττης* vulgo.

14. *τὸν*] Vulgo *τοῦ*.

17. *ὑπολιπεῖν* recte Urbinas pro vulg. *ὑπολείπειν*. Mox ante *Περσῶν* vulgo additur *τῶν*.

19. *ἐπειλεγμένους*] *μὲν ἐπιλελεγμένους* vulgo.

*αὐτῶν*] *ἑαυτῶν πόλεσιν* vulgo.

21. *προδεδομένους*] *προδιδομένους* vulgo.

23. *αὐτῶν ἧττους*] *ἧττους αὐτῶν* vulgo.

25. *ἐπικούρων* Urb. *Ἑλλήνων* vulgo.

29. *ἐπιβουλῆς*] *ἐπιβολῆς* Urb.

30. *ἐνεγκόντων*] Vulgo *ἐνεγκάντων*, quam formam habet Xen. Mem. 1, 2, 53. 2, 2, 5. Sed illa Atticis usitatior, v. Buttmann. gramm. plen. Tom. 2. sect. 1. p. 240.

31. *Τισσαφέρνην*] Vulgo nomen simplici *σ* scribitur.

36. *ἐπὶ λείαν*] *ἐπὶ λεῖαν* Urbinas. *ἐπὶ μέλειαν* Bav. cum edd. Med. Ald. Hag. *ἐπιμέλειαν* Bas. 1 et Steph. *ἐπ' ἀμέλειαν* Bas. 2. *ἐπὶ μὲν λείαν* coniecit Hier. Wolfius, *ἐπί γε λείαν* Iustus Velsius, *ἐπὶ Μυσῶν λείαν* (collatis Aristot. Rhet. I, 12. Demosth. de cor. p. 230. R.) Coraës.

P. 28, 1. *ὡς αὐτὸν*] Sic Urbinas; vulgo auctore Wolfio *αὐτοῦ*: libri enim ceteri *αὐτῶν*.

6. *ὑπ'* Urb. *ἐπ'* vulgo.

9. *οὐ*] Vulgo *οὐδὲ*.

11. *ἱστάναι*] Vulgo *ἵστασθαι*. Mox vulgo inseritur *ἂν* post *γάρ*.

* 13. Post *ἀγαθὸς* pone comma.

19. *ὡς ἂν* — — *διαφθαρεῖεν*] Vulgo *ὡσανεὶ* — — *διεφθαρμένοι*.

22. Post *ἐξεταζόμενοι* vulgo inseritur *δὲ*.

*προκαλινδούμενοι*] Vulgo *προκυλινδούμενοι*.

26. *ὀλιγωροῦντες* Urb. *καταφρονοῦντες* vulgo.

27. *ἐκεῖ*] *ἐκείνων* vulgo. At *ἐκείνων* non habet quo referatur; *ἐκεῖ* intellige *πρὸς αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις* lin. 22.

33. *κινδυνεύοντας*] Vulgo *κινδυνεύσαντες*. Ad rem cf. p. 26, 28.

35. *αὐτῶν*] Vulgo *ἑαυτῶν*.

37. *ἓν* add. Urb.

P. 29, 4. *τὴν ἀρχὴν τὴν Λακεδαιμονίων*] Vulgo *τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχήν*.

5. *θανάτῳ*] *θάνατον* vulgo. Dativum ex Wolfii coniectura iam receperunt Coraës et Spohnius.

ὃς a corr. habet Urb.

6. *τῶν* Urb. *καὶ* vulgo.

9. *ἐξημαρτήκασιν*] Vulgo *ἐξαμαρτάνουσιν*.

10. *διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύοντες*] Negationem *οὐκ*. quae in vulgatis exemplaribus ante *ἐπιβουλεύοντες* legitur, delendam censuit Coraës neque agnoscit Urb. *Ποῖον δὲ χρόνον διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύοντες τοῖς Ἕλλησιν;* est: *Quo tempore non insidiati sunt Graecis?* Non potest igitur ferri negatio. Simili ratione ad Phil. 19. p. 88, 24. Cor. = §. 49, 6. p. 101. Bekk. *οὐδένα δὲ χρόνον διαλείπουσιν ἢ στρατεύοντες ἐπί τινας ἢ μαχόμενοι πρός τινας ἢ βοηθοῦντες τοῖς ἀπολλυμένοις αὐτῶν*. *ib.* c. 20. p. 89, 9. Cor. = §. 52, 2. p. 102. Bekk. *ὅταν γὰρ οἱ πολέμιοι διαλίπωσι κακῶς αὐτοὺς ποιοῦντες*. Panath. c. 3. p. 233, 8. = §. 5, 4. p. 260. Bekk. *πειρώμενος γὰρ ἀναμαρτήτως ζῆν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀλύπως, οὐδένα διαλέλοιπα χρόνον ὑπὸ μὲν τῶν σοφιστῶν τῶν ἀδοκίμων καὶ πονηρῶν διαβαλλόμενος*. Frustra Spohnius defendere conatur negationem, referens eam non ad omnem enunciationem, sed ad solum verbum *ἐπιβουλεύοντες*, ita ut paene idem sit, ac si dixisset orator, *ποῖον δὲ χρόνον διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύειν ὀκνοῦντες;* Quod si dixisset, sensus esset: *quo tempore non dubitarunt insidiari?* i. e. *semper dubitarunt insidiari*. Quod contrarium est eius, quod loci ratio postulat.

13. *κατακάειν*] Vulgo *κατακαίειν*.

14. *εἴ τινες*] *εἴ τί τινες* coniecit Valckenarius ad Herodoti l. 5. c. 102., quod receperunt Augerus, Coraës, Spohnius. Sed potest subaudiri pronomen.

15. *κινήσειαν* Urb. pro vulg. *οἰκοδομήσαιεν*.

*τἀρχαῖα*] Vulgo *τὰ ἀρχαῖα*.

16. *πόθεν* Urbinas: vulgo *ὅθεν* vel *ὁπόθεν*.

18. Post *θεῶν* vulgo add. *ἔδη*.

*τολμῶσιν*] *τολμήσασιν* vulgo.

22. Ante *τοιαῦτα* vulgo inseritur *πολλά*.

24. *γεγενημένης*] Vulgo *προγεγενημένης*.

26. *τὴν ὀργὴν πρὸς αὐτοὺς*] Vulgo *πρὸς αὐτοὺς τὴν ὀργήν*.

30. *τελετῇ*] *τελευτῇ* Urb.

37. *τοὺς* add. Urb.

P. 30, 1. *τῶν*] *τοὺς* Urb.

8. *ὑπάρχουσαν πρὸς αὐτοὺς*] Vulgo *πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχουσαν*.

9. ἐπὶ Τροίαν om. Urb.

12. Quae post ὃν οὐκ ἀφετέον vulgo ponunt, οὐ σαφέστερον οὐδέν, a prima manu Urb. omissa ante illa ὃν οὐκ ἀφετέον ponit recentior manus in margine Urb.

14. βουληθεῖμεν] Vulgo βουληθείημεν. Recepta forma Atticis usitatior, v. Matthiae gramm. Tom. I. p. 378. ed. 2.

18. τῶν ante ἐκείνου om. Urb.

21. Ἑκατόμνως Urb. Ἑκατόμνως cod. Par. Corais, edd. Med. Ald. Ἑκάτομνος reliquae editiones. cf. Lobeck. parerg. Phryn. p. 554.

25. καίτοι] Vulgo καί.

27. ἐξετάζειν] Urb. προαγορεύειν vulgo.

28. οὐκ ἄδηλον ὡς] Sic Urbinas: horum loco vulgo πῶς.

32. αἱ περὶ] αἵ εἰσι περὶ vulgo.

* 34. Corrige τὴν.

P. 31, 1. ὑστερίσαντες] Vulgo ὑστερήσαντες.

προέμενοι] προσέμενοι Urb.

5. χειροῦσθαι] χειρώσασθαι vulgo.

6. τόπων συλλεγομένους] Vulgo transpositis vocibus συλλεγομένους τόπων.

7. ἐπιστῶσιν] ἀθροισθῶσιν vulgo.

8. οὖν om. Urb.

προεξαμαρτόντες] προσεξ. Urb.

11. καὶ τὴν] καὶ περὶ τὴν vulgo.

14. ὅταν] ὁπόταν vulgo.

20. τῶν συμφορῶν] τῶν νῦν συμφορῶν Urb.

22. Post παρεληλυθὼς vulgo additur χρόνος.

24. πλείω] Vulgo πλεῖον.

30. μὲν additum est ex Urb.

34. αὐτῶν ἰδίοις] Vulgo transpositis vocibus ἰδίοις αὐτῶν.

35. δυστυχίας] δυστυχίαν vulgo.

36. ὀδυροίμην ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς] Vulgo ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς ὀδυροίμην.

* P. 32, 6. Corrige παρούσης.

9. συνεπέραναν] Vulgo διεπέραναν.

11. ἂν ante κατέλιπον additum est ex Urb.

13. παραλελοίπασιν] καταλελοίπασιν vulgo.

15. τοσούτῳ] Vulgo τοσοῦτον.

21. ἐκποδὼν] ἐκπολλῶν a pr. m. Urb.

24. τε βεβαίαν] τέ ἐστι βεβαίαν vulgo.

* 25. Corrige ὁμονοῆσαι.

26. ὠφελίας egregia est Urbinatis lectio pro vulg. φιλίας.

28. γενομένων] γεγονότων vulgo.

31. οὐκ ἔστιν om. pr. Urb.

34. *μόνον*] δ' vel γ' inseritur vulgo.

35. *τῶν κινδύνων*] Vulgo *ἐκ τῶν κινδύνων*.

P. 33, 5. *ἐπικαλοῦσιν*] *ἐγκαλοῦσιν* vulgo.

6. *μετασχοῦσι*] *μετέχουσι* vulgo.

7. *ὑπὸ*] *ὑπὲρ* vulgo.

*ἠναγκασμέναι*] *ἠναγκασμένοι* Urb.

10. *λυμαινόμενοι καὶ*] *λυμαιν. οἱ* Urb.

15. *ἡμῖν φέρει*] *φέρει ἡμῖν* vulgo.

17. *πάντες*] Vulgo *πάντ'*. Mox pro *χρῆν*, quod ex Urb. recepit Bekkerus, vulgata lectio est *χρή*.

20. *ἀμφοτέροις*] Vulgo *ἐν ἀφοτέροις*.

21. *ἑτέρους*] *ἑταίρους* Urb.

25. *αὑτῶν*] *αυτῶν* Urb. *ἑαυτῶν* vulgo. In Bekkeri editione per incuriam *ἑαυτῶν* relictum est.

26. Ante *τούτων* vulgo addunt *καί*.

33. *ταύτην* additum est ex Urb.

P. 34, 3. *πρὸς ἀνθρώπους*] Vulgo *πρὸς τοὺς ἀνθρώπους*. Sed articulus ferri nequit.

4. *ἡμᾶς ἠνάγκασεν*] Vulgo *συνηνάγκασεν ἡμᾶς*.

5. *αναθεῖναι*] *καταθεῖναι* Urb.

8. *ἅπαντος*] Vulgo *παντός*.

10. Vulgo add. *καὶ* ante *ἄξιον*.

*τε* additum est ex Urb.

20. *εἰρήνης κρείττων*] Vulgo *κρείττων εἰρήνης*.

*θεωρίᾳ μὲν*] Vulgo *καὶ θεωρίᾳ*.

22 *τὴν* vulgo add. ante *ἡσυχίαν*.

*βουλομένοις* om. Urb.

23. *εἴη*] Sic praeclare Urbinas: vulgata *ἐξέσται* ferri non potest propter sequens. *ἄν*

25. *κατακτήσασθαι*] Vulgo *καταστήσασθαι*.

27. *μάλιστα λυσιτελούσας*] Vulgo *λυσιτελούσας μάλιστα*.

29. *κακῶς τὴν Ἑλλάδα*] Vulgo *τὴν Ἑλλάδα κακῶς*.

31. *πρὸς ἡμᾶς διακειμένους*] *διακειμένους πρὸς ἡμᾶς* vulg.

35. *στρατεύειν προσήκει*] *μᾶλλον προσήκει στρατεύειν* vulgo.

37. *ἐνθυμουμένους*] *προνοουμένους* vulgo.

P. 35, 2. *ἀμύνεσθαι*] *ἀμύνασθαι* vulgo.

6. *ἔστιν αὐταῖς*] *αὐταῖς ἔστιν* vulgo.

7. *ἐθελήσοντας* recte nunc receptum est ex Urb. pro vulg. *ἐθέλοντας*.

14. *τοῖς τοιούτοις*] Vulgo *τούτοις τοῖς*.

17. *τεύξεσθαι* om. pr. Urb.

18. *τῆς* ante *Ἀσίας* additum est ex Urb.

20. *ἅμα τῆς θ'*] Vulgo *ἅμα τε τῆς*.

21. *μνημεῖον*] Vulgo *μνήμην*.

24. Additur post παρόντι in vulgatis exemplaribus καιρῷ.

25. τῶν πραγμάτων] περὶ τῶν πραγμάτων vulgo.

27. συνδιορᾶν] συνορᾶν vulgo.

28. μὲν om Urb.

33. „An τοὺς δὲ λέγειν ἐπισταμένους πρὸς μὲν ἀλλήλους περὶ τῆς παρακαταθήκης ἀμφισβητοῦντας καὶ περὶ etc.? cf. cap. 2. (=p. 2, 23. seqq.)" *I. G. Schneider* in nota MS.

35. ἄλλων] Additur vulgo ἁπάντων.

παύεσθαι] Vulgo παύσασθαι.

P. 36, 1. μεγάλα ὑπισχνουμένοις] μεγάλας τὰς ὑποσχέσεις ποιουμένοις vulgo.

4. παρούσης] Vulgo perperam τοιαύτης.

# BERICHT.

Dem gelehrten Publicum ist aus frühern Ankündigungen bereits zur Gnüge bekannt, dass ich in Verbindung mit mehrern namhaften Gelehrten eine neue Ausgabe der vorzüglichsten griechischen und römischen Schriftsteller zu veranstalten angefangen habe. Dieses Unternehmen hat auch schon den Beifall sachverständiger Männer, die ihr Urtheil darüber in öffentlichen Blättern (z. B. im *Allgem. Repertorium* 1824. *No. I. Bd. I. erstes Heft. No. II. Bd. I. zweites Heft. No. IX. Bd. II. drittes Heft.* 1825. *No. I. Bd. I. erstes Heft;* in der *Jenaischen Allgem. Literat. Zeitung* 1824. *No.* 195., in *Seebode's neuer kritischer Bibliothek für das Schul- u. Unterrichtswesen No.* 10. *Jahrg.* 6. *Daselbst No.* 6. *Jahrg.* 7.; in der *Leipziger Literat. Zeitung* 1825. *No.* 28. 29. 30. 161 u. 197., im *pädagogisch-philolog. Literat. Blatte der allgem. Schulzeitung* 1825. *No.* 6. u. 7., und anderwärts) ausgesprochen haben, in einem seltenen Grade gefunden. Alle stimmen darin überein, dass die aus meiner Presse bis jetzt hervorgegangenen Ausgaben griechischer und römischer Klassiker durch möglichst berichtigten Text, schätzbare kritische Noten, strenge Correctheit, so wie durch reinen, geschmackvollen Druck und sehr billige Preise sich auszeichnen. Indem ich sowohl diese günstigen Urtheile, als die mir zu Theil gewordene Unterstützung von Seiten des Publicums mit dem lebhaftesten Danke anerkenne, versichere ich zugleich, dass ich mich fortwährend bestreben werde, das Unternehmen in immer grösserer Vollkommenheit auszuführen; und ich darf diess um so mehr versichern, da es mir gelungen ist, nach und nach die Mitwirkung folgender Männer für die Sache zu gewinnen:

*Hr.* Dr. Baumgarten-Crusius, Conrect. an der Kreuzschule in Dresden.
— Dr. Beier, Prof. in Leipzig.
— Dr. Daehne, Lehrer an der Stiftsschule in Zeitz.
— Ludwig Dindorf in Leipzig.
— Wilh. Dindorf in Leipzig.
— Dr. Gernhard, Consist. Rath u. Dir. d. Gym. in Weimar.
— Dr. Jahn, Adjunct an der Landesschule in Grimma.
— Dr. Kiessling, Prof. u. Rector an der Stiftsschule in Zeitz.
— Dr. Kreyssig, Professor an der Landesschule in Meissen.
— Dr. Lindemann, Prof. und Rect. an d. Schule in Zittau.

*Hr.* Dr. Matthiae, Kirchenrath und Dir. d. Gymn. in Altenburg.
— Dr. Meineke, Director des Gymnasiums in Danzig.
— Dr. Passow, Prof. in Breslau.
— Dr. Reinhardt, Rector an der Schule in Saalfeld.
— Dr. Reisig, Prof. in Halle.
— Dr. Schäfer, Prof. in Leipzig.
— Dr. Sillig in Dresden.
— Dr. Spitzner, Director des Gymnasiums in Wittenberg.
— Dr. Weber, Professor des Gymnasiums in Weimar.
— Dr. Weichert, erster Professor und Rector der Landesschule in Grimma.

Von diesen gelehrten und thätigen Männern bearbeitet sind bis jetzt folgende Klassiker erschienen:

## I. Griechische Autoren.

Aeschinis Orationes. Cum brevi annotatione critica edidit *Guil. Dindorfius.* Charta impr. 10 gr. Charta angl. 16 gr.

Aristophanis Comoediae, ad optimorum librorum fidem cum brevi annotatione critica edidit *Guil. Dindorfius.* II. Vol. Charta impr. 2 Rthlr. Charta angl. 3 Rthlr.

Corpus scriptorum eroticorum Graecorum. Edidit *Franc. Passow.* Vol. I. *Parthenii erotica.* Accesserunt Antonii Diogenis et Iamblichi excerpta.
Charta impr. 8 gr. Charta angl. 14 gr.

Corpus scriptorum eroticorum Graecorum. Vol. II. *Xenophontis Ephesii Anthiae et Habrocome Ephesiacorum* libri V. Recensuit et annotatione critica instruxit *Franciscus Passow.* Charta impr. 10 gr. Charta angl. 18 gr.

Demosthenis Orationes. Edidit *Guil. Dindorfius.* III Voll.
Charta impr. 2 Rthlr. 20 gr. Charta angl. 4 Rthlr. 6 gr.

Dionysii orbis terrarum descriptio. Recensuit et annotatione critica instruxit *Franc. Passow.* Accessit tabula geographica lapidi inscripta.
Charta impr. 10 gr. Charta angl. 18 gr.

Euripidis Fabulae. Cum annotationibus *Ludovici Dindorfii.* II Voll. Charta impr. 2 Rthlr. 4 gr.
Charta angl. 3 Rthlr. 8 gr.

Herodoti Musae. Cum brevi annotatione critica edidit *Aug. Matthiae.* II Tomi.
Charta impr. 2 Rthlr. Charta angl. 2 Rthlr. 21 gr.

Hesiodus. Cum brevi annotatione critica edidit *Ludov. Dindorfius.* Charta impr. 6 gr. Charta angl. 10 gr.

Homeri Carmina ad optimorum librorum fidem expressa curante *Guil. Dindorfio.* Vol. I. Ilias.
Charta impr. 18 gr. Charta angl. 1 Rthlr. 8 gr.

Homeri Carmina ad optimorum librorum fidem expressa curante *Guil. Dindorfio.* Vol. II. Odyssea.
Charta impr. 18 gr. Charta angl. 1 Rthlr. 8 gr.

Isocratis Orationes. Cum brevi annotatione critica edidit *Guil. Dindorfius.* Charta impr. 1 Rthlr. 16 gr.
Charta angl. 2 Rthlr. 6 gr.

Isocratis Panegyricus. Cum brevi annotatione critica edidit *Gustav. Pinzgerus.* Charta impr. 5 gr. Charta angl. 8 gr.

Plutarchi Vitae. Curavit *Godof. Henr. Schaefer.* Vol. I.
Charta impr. 1 Rthlr. 6 gr. Charta angl. 1 Rthlr. 22 gr.

Sophoclis Tragoediae. Cum brevi annotatione critica edidit *Guil. Dindorfius.* Accesserunt trium MSS. lectiones.
Charta impr. 1 Rthlr. Charta angl. 1 Rthlr. 18 gr.

Theocriti, Bionis et Moschi Carmina. Edidit *Aug. Meineke.* Accedit brevis annotatio critica.
Charta impr. 10 gr. Charta angl. 16 gr.

Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo. Cum brevi annotatione critica edidit *Ludovicus Dindorfius.*
Charta impr. 1 Rthlr. Charta angl. 1 Rthlr. 20 gr.

Xenophontis Expeditio Cyri. Cum brevi annotatione critica edidit *Ludovicus Dindorfius.*
Charta impr. 10 gr. Charta angl. 16 gr.

Xenophontis Historia Graeca. Cum brevi annotatione critica et Ms. Victoriani varietatibus edidit *Ludovicus Dindorfius.* Charta impr. 12 gr. Charta angl. 18 gr.

Xenophontis Institutio Cyri. Cum brevi annotatione critica edidit *Ludovicus Dindorfius.*
Charta impr. 12 gr. Charta angl. 18 gr.

Xenophontis Memorabilia. Cum Ms. Victoriani varietatibus edidit *Guil. Dindorfius.*
Charta impr. 8 gr. Charta angl. 14 gr.

Xenophontis Scripta minora. Cum brevi annotatione critica edidit *Ludovicus Dindorfius.*
Charta impr. 12 gr. Charta angl. 18 gr.

## II. Römische Autoren.

C. Iulii Caesaris Commentarii de bello gallico et civili accedunt libri de bello Alexandrino Africano et Hispaniensi, e Recensione Francisci Oudendorpii. Textum passim refinxit annotationem criticam adiecit *I. C. Daehne.* Charta impr. 18 gr. Charta angl. 1 Rthlr. 6 gr.

Eutropii Breviarium historiae Romanae. Editionem curavit *Detl. C. G. Baumgarten-Crusius.*
Charta impr. 3 gr. Charta angl. 6 gr.

Q. Horatii Flacci Opera omnia. Ad optimorum librorum fidem recensuit et annotationibus instruxit *I. C. Iahn.*
Charta impr. 10 gr. Charta angl. 16 gr.

T. Livii Patavini Historiarum libri qui supersunt omnes, et deperditorum fragmenta. Editionem curavit, brevem annotationem criticam adiecit *Detl. C. G. Baumgarten-Crusius.* Tom. I. Lib. I—X. continens.
Charta impr. 16 gr. Charta angl. 1 Rthlr.

P. Ovidii Nasonis Opera omnia. Editionem curavit, brevem annotationem criticam adiecit *Detl. C. G. Baumgarten-Crusius.* Tom. I. Charta impr. 10 gr. Charta angl. 16 gr.
— — Tom. II. Charta impr. 10 gr. Charta angl. 16 gr.
— — Tom. III. Charta impr. 12 gr. Charta angl. 18 gr.

A. Persii Flacci Satirae VI. Cum brevi annotatione edidit *E. G. Weber.* Charta impr. 5 gr. Charta angl. 8 gr.

P. Virgilii Maronis Opera omnia. Ad optimorum librorum fidem recensuit et in usum scholarum edidit *I. C. Iahn.* Charta impr. 18 gr. Charta angl. 1 Rthlr. 6 gr.

☞ Das Unternehmen wird übrigens so rasch fortschreiten, als es die auf die Ausgabe jedes einzelnen Autors zu verwendende Sorgfalt nur immerhin erlaubt, und ich werde desfalls allen billigen Wünschen der Interessenten auf das Bereitwilligste entgegen kommen.

*Unter der Presse befinden sich:*

## A. Griechische Autoren.

Aeschyli Tragoediae. — Corpus scriptorum eroticorum Graecorum. Vol. III. — Homeri Hymni. — Platonis Opera. — Plutarchi Vitae. Vol. II - IV.

## B. Römische Autoren.

M. Tullii Ciceronis de oratore ad Quintum fratrem libri tres. Brutus s. de claris oratoribus. Orator ad M. Brutum. Topica ad Trebatium. Partitiones oratoriae. De optumo genere oratorum. Cura *Caroli Beieri.*

Q. Curtius Rufus. Recensuit et annotationibus instruxit *C. A. Kreyssig.*

D. Iunii Iuvenalis Satirae XVI. Recensuit et annotationibus instruxit *E. G. Weber.*

T. Livii Patavini Opera. Cum brevi annotatione critica edidit *Detl. C. G. Baumgarten-Crusius.* Tom. II et III.

M. Annaei Lucani Pharsalia. Ad opt. libr. fidem recensuit et brevi annotatione critica instruxit *Iulius Sillig.*

M. Fabii Quinctiliani Institutionum oratoriarum libri XII. Cum brevi annotatione edidit *A. G. Gernhard.*

Silii Italici quae supersunt. Cum brevi annotatione edidit *Aug. Weichert.*

P. Terentii Carthaginiensis Afri Comoedias, ad fidem optimarum editionum recognitas, commentario critico - exegetico in difficillimis locis illustratas, una cum disquisitione de arte et ratione Comici edidit *Fr. Reinhardt.*

Tibulli, Albii, Carmina emendatius edita ab *Carolo Reisigio Thuringo.*

*Leipzig, im Oct.* 1825.

B. G. Teubner.